

รายงานผลการตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๓

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๓

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การตรวจราชการ เป็นกลไกที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารในการติดตาม เฝ้าระวัง และแนะนำเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถดำเนินการ บรรลุผลสำเร็จ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

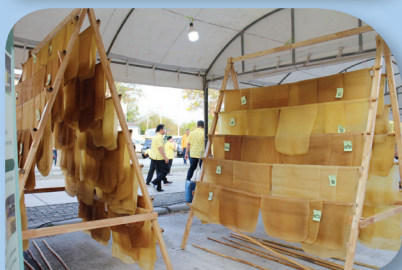
รายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปี ปงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรายงานผลการตรวจราชการ และการขับเคลื่อนบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การขับเคลื่อน แผนงานบูรณาการพัฒนาศูนย์ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คำสั่งกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และคำสั่งกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ การตรวจราชการในส่วนภูมิภาค ร่วมกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี และรายงานผลการตรวจราชการ และติดตามโครงการในพื้นที่ตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์

ตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ในส่วนกลางและเขตตรวจราชการทุกเขต เป็นกลไกและ เครื่องมือสำคัญแก่หน่วยงาน ด้านการเกษตร รวมทั้ง งานสำคัญของรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยประมวลข้อมูลผลการตรวจ ติดตามของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกเขตพื้นที่ พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ให้เกิดความสอดคล้องกับ การบริหารราชการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ใคร่ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการตรวจราชการ และการจัดทำรายงานผลการตรวจราชการของ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการและเป็นแนวทางในการพัฒนางาน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักตรวจราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

● คำนำ	๓
● ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๖
● คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๔๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๙
● รายงานผลการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๔
๑. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒๕
๒. โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๓๓
๓. การบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร	๓๗
๔. การส่งเสริมงานด้านเกษตรอินทรีย์	๔๓
๕. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม	๕๑
๖. การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเชิงรุกฉับไว และการหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทัน่วงที	๕๙
๗. การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา	๖๓
๘. การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน	๖๙
๙. การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร	๘๑
๑๐. การแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร	๘๕
๑๑. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๙๑
๑๒. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	๙๗
● การตรวจราชการแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวงต่างๆ ภายใต้ประเด็นนโยบายเร่งด่วน (Hot Issue) และนโยบายสำคัญของรัฐบาล (Issue) ตามประเด็นที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด	๑๐๖
● การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓	๑๑๓
● การตรวจราชการในส่วนภูมิภาคร่วมกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี	๑๒๕

คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

นายอภัย สุทธิสังข์

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธาน/กำกับดูแลทุกเขตตรวจราชการ และเขต ๗

นายประยูร อินสกุล

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ส่วนกลาง และ เขต ๒

นายปราโมทย์ ยาใจ

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๓ และ เขต ๔

นายอรุณชัย พุกองเจริญ

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๕

นายมนัส กำเนิดมณี

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๖

นายอำพันรุ้ เวพุตตันติ

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๘ และ เขต ๙

นายคมสัน จำรูญพงษ์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๐

ว่าที่ร้อยตรีภุชณพงค์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๑ และ เขต ๑๒

นางดารศร์ กิตติโยภาส

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๓ และ เขต ๑๔

นายวิรัชชาติ เชื้อนรัตน์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๕ และ เขต ๑๗

นายรัตนะ สวามีชัย

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๖ และ เขต ๑๘
๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

นายพิรพันธ์ คอกอง

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เขต ๑๖ และ เขต ๑๘
๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ปัจจุบัน

การกำหนดพื้นที่เขตตรวจราชการ

ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคเหนือ (17 จังหวัด)

นายวีรชาติ เชื้อนรัตน์

เขต 15 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน

เขต 17 (5 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์

นายพีรพันธ์ คอทอง

เขต 16 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

เชียงราย น่าน พะเยา แพร่

เขต 18 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี

ภาคกลาง (17 จังหวัด)

นายประยูร อินสกุล

เขต 1 (6 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร

ส่วนกลาง

เขตส่วนกลาง

กรุงเทพมหานคร

เขต 2 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางบริเวณชล

นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ

นายปราโมทย์ ยาใจ

เขต 3 (3 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี

เขต 4 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร

ภาคใต้ (11 จังหวัด)

นายอรุณชัย พุทธรเจริญ

เขต 5 (5 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย

ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี สงขลา

นายมนัส กำเนิดมณี

เขต 6 (6 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง สตูล

นายภัย สุทธิสังข์

ภาคใต้ชายแดน (3 จังหวัด)

เขต 7 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (3 จังหวัด)

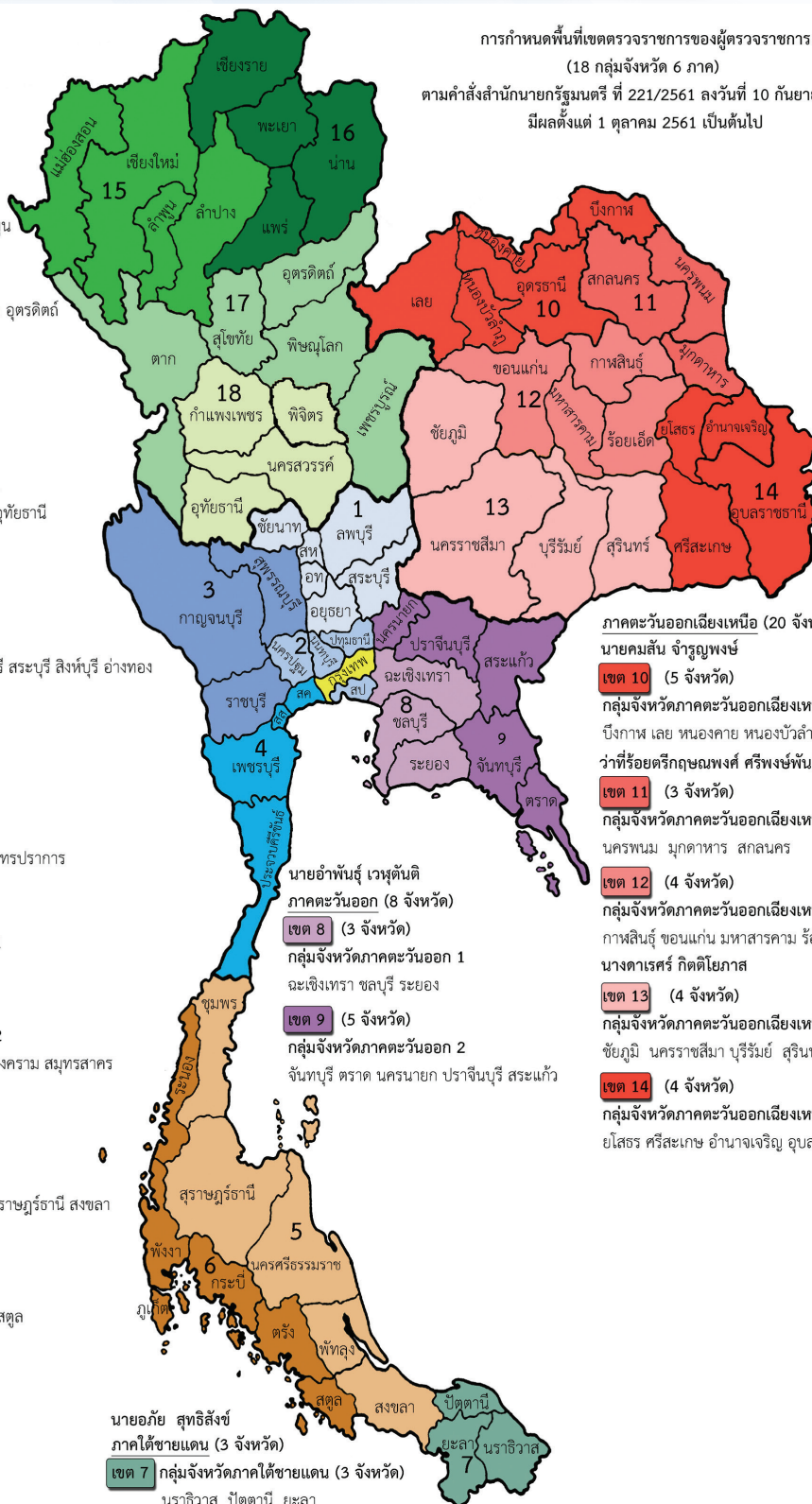
นราธิวาส ปัตตานี ยะลา

การกำหนดพื้นที่เขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ

(18 กลุ่มจังหวัด 6 ภาค)

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 221/2561 ลงวันที่ 10 กันยายน 2561

มีผลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด)

นายคมสัน จำรูญพงษ์

เขต 10 (5 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรดิตถ์

ว่าที่ร้อยตรีภุชพงค์ ศรีพ่วงพันธ์

เขต 11 (3 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

นครพนม มุกดาหาร สกลนคร

เขต 12 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด

นางดาเรศร์ กิตติโยภาส

เขต 13 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์

เขต 14 (4 จังหวัด)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๒๑๔๗ / ๒๕๖๒

เรื่อง แผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่
ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้การตรวจราชการเป็นมาตรการสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินที่จะทำให้การปฏิบัติราชการ เป็นไปตามภารกิจของกระทรวง บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลยุทธศาสตร์กระทรวง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชนเป็นสำคัญ และเป็นการดำเนินการในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังต่อไปนี้

๑. การตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ครอบคลุมงานสำคัญตามความจำเป็นและความเหมาะสมของพื้นที่แปลงใหญ่ ได้แก่

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)
- การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
- การพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์
- ตลาดเกษตรกร
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
- การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
- ธนาคารสินค้าเกษตร
- การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

(๒) โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

/(๓) การบริหาร...

- (๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร
- (๔) การส่งเสริมงานด้านเกษตรอินทรีย์
- (๕) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม
- (๖) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเชิงรุกฉับไว และการหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันทั่วถึง
- (๗) การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
- (๘) การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
- (๙) การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร
- (๑๐) การแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร
- (๑๑) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- (๑๒) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (แปลงทั่วไป และในชุดคณะทำงานฯ ๑๒ - ๒๒)
- (๑๓) อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๒. การตรวจราชการตามเหตุการณ์ สถานการณ์ที่กระทบต่อเกษตรกร หรือภัยพิบัติด้านการเกษตร

๓. การตรวจราชการแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวงต่างๆ ภายใต้ประเด็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (Hot Issue) และนโยบายสำคัญของรัฐบาล (Issue) ตามประเด็นที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

๔. การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๕. การตรวจราชการในส่วนภูมิภาคร่วมกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี

ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อำนวยความสะดวก และสนับสนุนการปฏิบัติงานการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อให้ผลการตรวจราชการตอบสนองนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน สะดวกต่อการวินิจฉัยสั่งการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และเร่งรัดขับเคลื่อนแบบบูรณาการที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ ในพื้นที่ของผู้ตรวจกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

หลักการและเหตุผล

การตรวจราชการเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งในการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดิน ที่จะทำให้การปฏิบัติราชการหรือการ จัดทำภารกิจของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามเป้าหมาย และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ อันเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ด้วยความสำคัญของการตรวจราชการดังกล่าว เป็นที่มาของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อที่จะปรับปรุงการตรวจราชการให้มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติราชการหรือการจัดทำภารกิจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นไปตามหลักการบริหารแบบบูรณาการ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การตรวจราชการตามระเบียบนี้ กำหนดให้ดำเนินการตามแผนการตรวจราชการประจำปี หรือตามที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งในส่วนของการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการประจำปี ระเบียบกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้ตรวจราชการร่วมกันจัดทำแผนการตรวจราชการประจำปี ถ้าในกระทรวงใดมีผู้ตรวจราชการทั้งในระดับกระทรวง และระดับกรม แผนการตรวจราชการประจำปีของกรม ต้องสอดคล้องกับแผนการตรวจราชการประจำปีของกระทรวง

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำแผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล นโยบายรัฐมนตรี และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตรวจติดตาม ชี้แนะ และประสาน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตอบสนองนโยบายของรัฐได้อย่าง เป็นรูปธรรม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานได้รับทราบกลไก กระบวนการตรวจราชการ และการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานการตรวจราชการแบบบูรณาการ ระหว่างส่วนราชการภายใน และภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจติดตาม ชี้แนะ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

๕. เพื่อเป็นเครื่องมือในการแนะนำ ชี้แจง กระตุ้น เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. เพื่อให้ผลการตรวจราชการตอบสนองนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน สะดวกต่อการวินิจฉัยสั่งการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และเร่งรัดขับเคลื่อนแบบบูรณาการที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

การตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการตามแผนการตรวจราชการ และการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

๑. การตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ครอบคลุมงานสำคัญตามความจำเป็น และความเหมาะสมของพื้นที่แปลงใหญ่ ได้แก่

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)
- การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
- การพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์
- ตลาดเกษตรกร
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
- การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
- ธนาคารสินค้าเกษตร
- การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

(๒) โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร

(๔) การส่งเสริมงานด้านเกษตรอินทรีย์

(๕) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม

(๖) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเชิงรุกฉับไว และการหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันทั่วถึง

(๗) การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

(๘) การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

- (๙) การแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
 - (๑๐) การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร
 - (๑๑) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - (๑๒) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (แปลงทั่วไป และในชุดคณะทำงานฯ ๑๒ - ๒๒)
 - (๑๓) อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย
๒. การตรวจราชการตามเหตุการณ์ สถานการณ์ที่กระทบต่อเกษตรกร หรือภัยพิบัติด้านการเกษตร
 ๓. การตรวจราชการแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวงต่างๆ ภายใต้ประเด็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (Hot Issue) และนโยบายสำคัญของรัฐบาล (Issue) ตามประเด็นที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด
 ๔. การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓
 ๕. การตรวจราชการในส่วนภูมิภาคร่วมกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี

ขอบเขตและวิธีการตรวจราชการ

การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรณีปกติ มีขอบเขตการตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และมีวิธีการตรวจราชการ ดังนี้

๑. กำหนดประเด็น ขอบเขต แนวทางการตรวจราชการ
๒. แต่งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อจัดเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติ
๓. การตรวจเยี่ยม เพื่อรับฟังทุกข์สุขและความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำแนะนำชี้แจงให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่หน่วยรับตรวจ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของประชาชน แนะนำชี้แจง ในฐานะเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาล หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ กับประชาชน
๔. การตรวจติดตามเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย
๕. การตรวจติดตามผลเป็นการติดตามดูงานและโครงการบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีผลกระทบต่อประชาชน ปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง
๖. การแนะนำให้ข้อคิดเห็น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้ถูกต้องตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนให้มีการประสานงานกับทุกหน่วยงานและทุกระดับ
๗. การรายงาน กำกับให้มีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีเร่งด่วนสำคัญให้รายงานด้วยวาจาผ่านเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดตามสมควรและให้บันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้ในรายงานผลการตรวจราชการด้วย

การตรวจราชการแบบบูรณาการ

การตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๘ ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวง หรือผู้ตรวจราชการกรมที่เกี่ยวข้อง ตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาให้ได้ข้อยุติหรือได้รับการบรรเทา ทั้งนี้ หากการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และการผลักดันการดำเนินการเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงใด ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ตรวจราชการกรมที่เกี่ยวข้องร่วมกัน แก้ไขปัญหาและผลักดันการดำเนินการดังกล่าว และจัดทำรายงานกราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบ หรือพิจารณา และให้จัดทำรายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการ รายงานคณะรัฐมนตรีทราบ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ได้จัดทำกรอบแนวทางการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการแบบบูรณาการ ดังนี้

๑. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการในภาพรวม

- ๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- ๒) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
- ๓) การพัฒนาชุมชนเมือง

๒. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ของผู้ตรวจราชการ (Government Innovation Lab)

- ๑) การจัดการประมงอย่างยั่งยืน
- ๒) การเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง
- ๓) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/การพัฒนาในเชิงพื้นที่

๑. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการในภาพรวม

๑) การเกษตรสร้างมูลค่า

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า โดยขอรับจัดสรรงบประมาณ ๗,๗๙๑,๓๗๖.๘ ล้านบาท สปน. เห็นว่าเรื่องการเกษตรสร้างมูลค่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินงานที่มุ่งหวังในการสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ ที่เพิ่มมากขึ้น มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ในรายได้จากการเกษตรเพิ่มขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหากการเกษตรสร้างมูลค่าสามารถดำเนินการได้ผลผลิตและผลลัพธ์ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มุ่งหวัง ซึ่งอาจจะจำเป็นที่จะต้องมีการเติมเต็มจากส่วนราชการหลายๆ หน่วยงาน ซึ่งอยู่นอกเหนือจากหน่วยงานหลักตามแผนยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

จุดเน้น / ประเด็นการตรวจติดตาม	แผนงาน / โครงการ
๑. มุ่งเน้นความเป็นไปได้ในการประสพผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางการเกษตรสร้างมูลค่า คือ การที่เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการทำเกษตร ๒. ความเป็นไปได้ในการก่อให้เกิดห่วงโซ่คุณค่าในภาคการเกษตร อันนำไปสู่การประสพผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางการเกษตรสร้างมูลค่า หรือการต่อยอด/ความเป็นไปได้จากการต่อยอดการดำเนินการ	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
	โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน
	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์
	โครงการเกษตรอินทรีย์
	โครงการส่งเสริมการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์
	โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช
	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก
	โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ
	โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ
	โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

พื้นที่ในการตรวจติดตาม

- ๑) ตรวจติดตามทุกจังหวัดที่มีการดำเนินงานตามแนวทางการเกษตรสร้างมูลค่า ตามจุดเน้นที่กำหนด
- ๒) ตรวจติดตามโครงการ / แผนงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรสร้างมูลค่า ซึ่งสามารถสนับสนุนและเติมเต็มจุดเน้นเพื่อให้เกิดห่วงโซ่คุณค่า โดยพิจารณาจากภารกิจของหน่วยงาน แผนพัฒนาภาค / กลุ่มจังหวัด / จังหวัด การดำเนินการด้านเกษตรโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกลไกประชารัฐในแต่ละพื้นที่ (ถ้ามี)
- ๓) พื้นที่ที่จะไปตรวจเยี่ยมสังเกตการณ์ ขึ้นอยู่ตามดุลพินิจของคณะผู้ตรวจราชการ

๒) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ)

เนื่องจากนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่า โดยการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของส่วนราชการหลายภาคส่วนในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี สปน.จึงกำหนดให้ “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน” เป็นประเด็นสำคัญที่จะดำเนินการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

จุดเน้น / ประเด็นการตรวจติดตาม

๑) มุ่งเน้นตรวจติดตามการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของ คทช. ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์

๒) ติดตามและประเมินคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของภาคประชาชน ภายหลังการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของ คทช.

หมายเหตุ ตรวจติดตามทุกจังหวัดที่มีการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของ คทช. (ไม่ปรากฏแผนงาน / โครงการภายใต้ประเด็นนโยบายดังกล่าว)

๓) การพัฒนาชุมชนเมือง

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้เปลี่ยนฐานการผลิตจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนอย่างมาก เช่น การอพยพของแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง “ชุมชนเมือง” จึงเติบโตอย่างรวดเร็ว สิ่งปลูกสร้างเชิงพาณิชย์ได้เกิดขึ้นแทนที่พื้นที่ธรรมชาติและที่ดินเกษตรกรรม สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อาทิ พื้นที่สีเขียวของกรุงเทพฯ เท่ากับ ๑.๔๖ ตารางเมตรต่อคน ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับมาตรฐาน พื้นที่สีเขียวในเมืองที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ คือ ๙ ตารางเมตรต่อประชากร ๑ คน และมาตรฐานพื้นที่สีเขียวสากลเท่ากับ ๑๕ ตารางเมตรต่อคน

ภาครัฐได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๙) ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนย่อยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ ประกอบกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน และกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ สปน. จึงกำหนดให้การพัฒนาชุมชนเมืองเป็นประเด็นนโยบายที่จะดำเนินการตรวจราชการ แบบบูรณาการโดยผู้ตรวจราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

จุดเน้นการตรวจติดตาม ประกอบด้วย ๒ แนวทาง ดังนี้

๑) การดำเนินการขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน สำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามแนวทางที่ ๒ เมืองมีความมั่นคงทางอาหารสามารถรองรับภัยพิบัติ และมีฐานทรัพยากรเพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

๒) การดำเนินการขับเคลื่อนตามแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามแนวทางที่ ๓ อนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติในทุกมิติ เช่น ด้านการระบายน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ ขยะวัชพืช สิ่งกีดขวางทางน้ำ การบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ สุนทรียภาพทางธรรมชาติ ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

หมายเหตุ ตรวจติดตามทุกจังหวัดทั่วประเทศ (ไม่ปรากฏแผนงาน / โครงการภายใต้ประเด็นนโยบายดังกล่าว)

๒. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (Government Innovation Lab)

๑) การจัดการประมงอย่างยั่งยืน

นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นบ้านโดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ และนโยบายหลัก ๒ เรื่อง คือ ๑) เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ในประเด็นพัฒนาภาคเกษตร โดยมีการฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมง และทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง ๒) เรื่องการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน มีประเด็นการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น การแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU) จึงเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ สมควรกำหนดเป็นประเด็นที่จะดำเนินการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (Government Innovation Lab) ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

แนวทางดำเนินงานและการตรวจติดตาม

๑) การดำเนินการทำประมงให้เป็นไปตามมาตรการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายของภาครัฐ เพื่อการจัดทำประมงอย่างยั่งยืน

๒) การดำเนินการชดเชยเยียวยาและบรรเทาผลกระทบจากมาตรการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายของภาครัฐ

พื้นที่ในการตรวจติดตาม

ตรวจติดตามแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการ Government Innovation Lab ในพื้นที่ ๒๒ จังหวัดชายทะเล ได้แก่ ตรวต จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล

๒) การเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง

แม่น้ำโขงในปัจจุบันมีความผันผวนเกิดขึ้นมาก น้ำในแม่น้ำโขงลดลงอย่างเป็นนัยสำคัญอันเป็นการบ่งชี้ว่าสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับตลอดลำน้ำโขงมีการก่อสร้างเขื่อนเกิดขึ้นมากมายทั้งในสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศลาว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความผันผวนของแม่น้ำโขง เพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงดังกล่าว ส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงกับน้ำ เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ หรือการประสานส่วนภูมิภาค ควรมีการเตรียมการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สปน. จึงเห็นว่าการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เรื่อง การเตรียมการของส่วนราชการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงโดยกระบวนการ Government Innovation Lab เป็นการตรวจราชการที่มีความจำเป็น และต้องดำเนินการโดยเร็วต่อไป

จุดเน้น / ประเด็นในการตรวจติดตาม

- ๑) การเตรียมการของส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงกับน้ำ และมีหน่วยงานในส่วนภูมิภาคที่อยู่ในจังหวัดติดกับแม่น้ำโขงมีการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ๒) สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง

พื้นที่ในการตรวจติดตาม

ตรวจติดตามแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการ Government Innovation Lab ในพื้นที่ ๘ จังหวัดติดแม่น้ำโขง ได้แก่ เชียงราย เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

๓) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/การพัฒนาในเชิงพื้นที่

ประเด็นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน / การพัฒนาในเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการ Government Innovation Lab ประกอบด้วย

- ๑) นโยบายสำคัญของรัฐบาล / แผนยุทธศาสตร์ / แผนพัฒนาภาค
- ๒) ขอร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ
- ๓) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล / การทำประชาคม
- ๔) เรื่องร้องเรียนผ่าน ก.ธ.จ. / เว็บไซต์ www.๑๑๑๑.go.th
- ๕) ปัญหาเฉพาะพื้นที่

การคัดเลือกเรื่องที่จะดำเนินแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชน / การพัฒนาในเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการ Government Innovation Lab

๑) เรื่องที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ยังแก้ไขไม่แล้วเสร็จ ต้องมีการดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาบรรลุผล

๒) เรื่องใหม่ เขตตรวจราชการละอย่างน้อย ๑ เรื่อง โดยเป็นเรื่องซึ่งจังหวัดไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทั้งมากหรือน้อยตามสภาพปัญหา และสถานการณ์ ตามดุลยพินิจของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้มีคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และได้แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ๖ ภาค โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เพื่อให้คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนปฏิบัตินโยบายประจำปี และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) และนโยบายสำคัญของรัฐบาล จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค) อธิบดี เลขาธิการของทุกส่วนราชการ เป็นกรรมการผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการระหว่างภาค และในภาพรวมทั้งประเทศ ให้เป็นไปตามหลักการนโยบายตามที่กำหนด ให้ความเห็นชอบ กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตาม การดำเนินงานของคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒. ตามคำสั่งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีคำสั่งที่ ๔/๒๕๖๒ ที่ ๕/๒๕๖๒ ที่ ๖/๒๕๖๒ ที่ ๗/๒๕๖๒ ที่ ๘/๒๕๖๒ และที่ ๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ๖ คณะ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่ วางแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ กำกับ ติดตามผลการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ในการนี้ เพื่อให้ขับเคลื่อนตามแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปด้วยความเหมาะสม เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

คณะที่ ๑ ภาคกลาง

จำนวน ๑๗ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอ่างทอง โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายปราโมทย์ ยาใจ) เป็นประธาน คณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (นายฉันทานนท์ วรรณเขจร) และ (นายประยูร อินสกุล) เป็นรองประธาน คณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมาย ดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖, ๗, ๑๐ เป็นคณะทำงาน และเลขานุการร่วม

คณะที่ ๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวน ๒๐ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอุบลราชธานี มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายคมสัน จำรูญพงษ์) เป็นประธานคณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (ว่าที่ร้อยตรีภุชพงค์ ศรีพันธพันธ์กุล) และ (นางดาเรศร์ กิตติโยภาส) เป็นรองประธานคณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๓, ๔, ๕, ๑๑ เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม

คณะที่ ๓ ภาคตะวันออก

จำนวน ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอำพนธ์ เวฬุตันติ) ประธานคณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖ คณะทำงานและเลขานุการร่วม ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖) คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะที่ ๔ ภาคเหนือ

จำนวน ๑๗ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวีระชาติ เชื้อนรัตน์) เป็นประธานคณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (นายรัตน์ สวามีชัย) เป็นรองประธานคณะทำงาน (ช่วงระยะเวลา ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓) / ผู้ตรวจราชการฯ (นายพีรพันธ์ คอทอง) เป็นรองประธานคณะทำงาน (ช่วงระยะเวลา ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ปัจจุบัน) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑, ๒, ๑๒ เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม

คณะที่ ๕ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน

จำนวน ๑๔ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระยอง จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายมนัส กำเนิดมณี) เป็นประธานคณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (นายอภิ สุทธิสังข์) และ ผู้ตรวจราชการฯ (นายอรุณชัย พุทธเจริญ) เป็นรองประธานคณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงานผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘, ๙ เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม

ทั้ง ๕ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ระดับภาคด้านการเกษตร โดยบูรณาการส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พร้อมจัดทำแผนงาน/โครงการ กิจกรรม และงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงินเพื่อให้การขับเคลื่อนแผนในพื้นที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สอดคล้องกับศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล

(๒) พิจารณาข้อเสนอโครงการ กิจกรรม แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๓) ขับเคลื่อน กำกับ เร่งรัด ติดตาม และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งรายงานความก้าวหน้า/ปัญหาอุปสรรค แก่ผู้บริหารระดับสูงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรายไตรมาส

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ระยะเวลาการดำเนินงาน : เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการ

๑. ผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการสำนักและผู้แทนที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๐
๒. ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระดับจังหวัด (เกษตรและสหกรณ์จังหวัด) ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙
๓. การกำหนดหน้าที่ของเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในการเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๓๔๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒
๔. คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation) และคณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและแก้ไขปัญหาการเกษตรระดับอำเภอ (Operation Team) ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑
๕. สำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประสานงานการตรวจราชการกับสำนักงานกฤษฎีกา กรม และสำนักงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการตรวจราชการ
๖. หน่วยงานในส่วนภูมิภาค ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยรับตรวจทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการตรวจติดตามผลการดำเนินงานและจัดเตรียมข้อมูลประกอบการตรวจราชการ ชี้แจง ตอบข้อซักถาม ตลอดจนรายงานผลความคืบหน้าของโครงการข้อเสนอแนะ และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการในพื้นที่

การรายงานและการดำเนินการตามผลการตรวจราชการ

การรายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรณีปกติ ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ หมวด ๓ การรายงานและการดำเนินการตามผลการตรวจราชการ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจราชการในแต่ละครั้ง ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวง รายงานผลการตรวจราชการเสนอต่อปลัดกระทรวงหรือหัวหน้ากลุ่มภารกิจที่รับผิดชอบ และในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือหัวหน้ากลุ่มภารกิจที่รับผิดชอบเห็นว่ามีความสำคัญ ให้สรุปรายงานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เพื่อทราบและพิจารณาสั่งการต่อไป
๒. การรายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงต่อรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายให้กำกับการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีสั่งการในกรณีที่ผู้ตรวจราชการรายงานถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและปรับปรุง ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจราชการซึ่งจัดทำรายงานที่จะคอยติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและถ้าพ้นหกสัปดาห์แล้วยังมิได้มีการดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างหนึ่งอย่างใด ให้รายงานรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

๓. กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรายงานหรือจะต้องขอคำวินิจฉัยสั่งการจากผู้มีอำนาจให้รายงานทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นตามความเหมาะสม และให้บันทึกการดำเนินการดังกล่าว ไว้ในรายงานผลการตรวจราชการด้วย

๔. การรายงานผลการตรวจราชการ ให้จัดทำโดยสรุปให้เห็นถึงสภาพตามวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ พร้อมทั้งปัญหาอุปสรรค โดยจะเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมได้ ในกรณีที่ได้แนะนำหรือสั่งการด้วยวาจาไว้ ให้สรุปคำแนะนำและการสั่งการนั้นไว้ในรายงานด้วย

๕. สำนักตรวจราชการดำเนินการจัดทำรายงานผลการตรวจราชการประจำปีของผู้ตรวจราชการกระทรวง เป็นภาพรวมของแต่ละแผนงาน/โครงการ ที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการประจำปี สำหรับการจัดทำรายงานผลการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการดังนี้

(๑) รายงานผลการตรวจราชการฯ รายรอบ โดยแบ่งเป็น ๒ รอบ รอบ ๖ เดือนแรก เป็นข้อมูลการตรวจราชการครั้งที่ ๑ และ รอบ ๖ เดือนหลัง เป็นข้อมูลการตรวจราชการครั้งที่ ๒

(๒) รายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถกำกับ/ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถเร่งรัดขับเคลื่อนโครงการที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๓. มีกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสามารถประสานการตรวจราชการแบบบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างชัดเจน

๔. ผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทราบผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๕. หน่วยงานระดับปฏิบัติการในพื้นที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานจากการตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการตรวจราชการและการขับเคลื่อน

แบบบูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่รับผิดชอบตามแผนการตรวจราชการฯ
นายอภัย สุทธิสังข์	กำกับดูแลการดำเนินงานทุกนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามแผนการตรวจราชการฯ
นายประยูร อินสกุล	การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร
นายฉันทานนท์ วรรณเขจร	การบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร
นายปรามोध์ ยาใจ	การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
นายอรุณชัย พุทธเจริญ	การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
นายมนัส กำเนิดมณี	การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม
นายอำพันธุ์ เวฬุตันติ	๑. โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ๒. การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเกษตรกรเชิงรุกฉับไวและการหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันทั่วถึง
นายคมสัน จำรูญพงษ์	การแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร
ว่าที่ร้อยตรีภุชญพงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล	แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
นางดาเรศร์ กิตติโยภาส	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
นายวีรชาติ เชื้อนรัตน์	การส่งเสริมงานด้านเกษตรอินทรีย์
นายพีรพันธ์ คอทอง	การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รับผิดชอบโดย นางดาเรศร์ กิตติโยภาส ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๓ และ ๑๔

๑. จุดประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาแปลงใหญ่ ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) การลดต้นทุนการผลิต (๒) การเพิ่มผลผลิต (๓) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต (๔) การพัฒนาด้านการตลาด และ (๕) การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

๒. ผลการตรวจราชการ

การดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๓ ในเชิงปริมาณ พบว่ามีการดำเนินกิจกรรมแปลงใหญ่ ครอบคลุม ๑๑ กลุ่มสินค้า ๙๑ ชนิดสินค้า จำนวน ๖,๙๒๖ แห่ง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๔๑๓,๖๙๗ ราย พื้นที่ ๖,๗๗๗,๔๕๔ ไร่ หรือร้อยละ ๒๓ ของพื้นที่เป้าหมาย ๓๐ ล้านไร่ของแผนปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีการพัฒนาผู้จัดการแปลง ๖๕๘ คน กิจกรรมหลักคือการถ่ายทอดความรู้ จัดทำแปลงเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพและเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร

ผลการตรวจราชการตามประเด็นตรวจราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีดังนี้

๑. ด้านการจัดระดับแปลงใหญ่ (จัดชั้นแปลงใหญ่) พบว่า

ในเชิงปริมาณ ผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ระดับ A จำนวน ๑,๘๘๑ แปลง ระดับ B จำนวน ๒,๔๒๔ แปลง ระดับ C จำนวน ๖๑๔ แปลง และอยู่ระหว่างการประเมิน ๒,๐๐๗ แปลง เนื่องจากได้กำหนดให้มีการจัดชั้นไว้ในปีที่ ๒ ของการดำเนินงาน สรุปได้ว่าดำเนินงานครบตามเป้าหมายที่กำหนด

ในเชิงคุณภาพ พบว่า มีการจัดสรรเกณฑ์คะแนนสำหรับเป้าหมายการพัฒนาแปลงใหญ่ ๕ ด้าน (การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การพัฒนาด้านการตลาด และการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ) ไว้เพียงร้อยละ ๔๐ ส่วนคะแนนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๐ จัดสรรไว้สำหรับการรวมกลุ่มเกษตรกร การบริหารจัดการ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ และความยั่งยืนของกลุ่ม ซึ่งเน้นไปที่การพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่มเป็นสำคัญ จึงควรปรับปรุงเกณฑ์การจัดชั้นให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

๒. ด้านการส่งเสริมให้กลุ่มแปลงใหญ่ที่มีความเข้มแข็งดำเนินการด้านการตลาด

ในเชิงปริมาณ การเชื่อมโยงการตลาดในรูปแบบตลาดพันธสัญญาและตลาดข้อตกลง (MOU) ๘๗๖ แห่ง หรือร้อยละ ๑๓ ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมด ๖,๙๒๖ แปลง และในรูปแบบตลาดรับซื้อทั่วไป ๕,๙๖๔ แห่ง หรือร้อยละ ๘๗ แปลงใหญ่ที่มีการจำหน่ายทางออนไลน์เพิ่มเติมจากตลาดรูปแบบปกติ จำนวน ๓๐๔ แห่ง หรือ ร้อยละ ๔ ส่วนในเชิงคุณภาพไม่พบข้อมูลรายงานที่แสดงถึงปริมาณและมูลค่า

โดยพบว่าแผนการพัฒนาด้านการตลาดของเกษตรกรแปลงใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ปีแรก ทำให้เกษตรกรไม่เห็นเป้าหมายของการพัฒนาการผลิตที่ชัดเจน จึงควรมีการเชื่อมโยงผู้รับซื้อเข้ามาเป็นจุดเริ่มต้นของเป้าหมายการพัฒนาการตลาดนำไปสู่การวางแผนการผลิตตั้งแต่เริ่มแรก

๓. ด้านการจัดซื้อเครื่องจักรกลหรือให้การสนับสนุนเครื่องจักรกลที่จำเป็นแก่กลุ่มแปลงใหญ่

พบว่า โครงการได้เตรียมความพร้อมให้เกษตรกรได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนไว้แล้ว โดยได้เตรียมวงเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยต่ำคือร้อยละ ๐.๐๑ ไว้รองรับความต้องการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการลงทุนด้านเครื่องจักรกลการเกษตรของเกษตรกรแปลงใหญ่ภายใต้โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในจำนวน ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีแปลงใหญ่ที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๓๔๔ แปลง หรือร้อยละ ๕ ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมด รวมวงเงินสินเชื่อ ๒,๐๒๘.๗๘ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๐ ของวงเงินทั้งหมด

สอดคล้องกับผลการตรวจราชการในพื้นที่ที่พบว่าการจัดซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อให้บริการสมาชิกและการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานมีจำนวนน้อย ส่วนมากยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยพบว่าส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุนสินเชื่อจากโครงการได้ ขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์วางแผนธุรกิจ รวมถึงคณะกรรมการไม่พร้อมจะเป็นผู้รับความเสี่ยงในการขอสินเชื่อ จึงเป็นผลให้การขอรับการสนับสนุนสินเชื่อมีจำนวนน้อย

๔. ด้านการรวมแปลง/รวมกลุ่มเกษตรกรทำการผลิตแบบแปลงใหญ่

การรวมแปลงหรือรวมพื้นที่ของเกษตรกรเข้าด้วยกันให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นปัจจัยที่พบว่ามีการให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนน้อยมาก ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากการปรับรวมพื้นที่ดังกล่าวจำเป็นต้องลงทุนเพิ่มโดยไม่เห็นผลตอบแทนเป็นเงินสด เกษตรกรไม่เห็นเป็นความสำคัญเร่งด่วน เป็นต้น

๕. ด้านการจัดให้มีแผนพัฒนารายแปลงที่มุ่งเน้นความรู้ความสามารถของเกษตรกรแปลงใหญ่

มีการจัดทำแผนพัฒนารายแปลงใหญ่ครบทั้ง ๖,๙๒๖ แห่ง แต่ยังไม่มีการประเมินผลในเชิงการนำแผนการพัฒนารายแปลงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม และพบว่า แปลงใหญ่หลายแห่งมีแผนการผลิตแต่ยังไม่มีแผนการตลาด จึงควรได้เน้นย้ำการจัดทำแผนการผลิตโดยเริ่มจากการวางแผนการตลาดก่อน

๖. ด้านการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลสมาชิก และแผนการดำเนินการของกลุ่ม

๖.๑ การบันทึกข้อมูลในระบบ Co-Farm ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานและสถานภาพได้ครบ

๖.๒ ด้านการพัฒนาผู้จัดการแปลงใหญ่ พบว่า ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีจำนวนแปลงใหญ่ปีที่ ๓ (แปลงใหญ่ที่จะได้รับการพัฒนาปีสุดท้าย) จำนวน ๓,๙๙๐ แปลง มีเกษตรกรทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแปลงใหญ่เพียง ๑,๒๘๗ แห่ง หรือ ร้อยละ ๓๒ ของแปลงใหญ่ปีสุดท้าย หรือเพียงร้อยละ ๑๙ ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมด โดยพบว่าการกำหนดให้เกษตรกรมาทำหน้าที่ผู้จัดการแปลงใหญ่ในปีที่ ๓ นั้นซ้ำเกินไป เนื่องจากเป้าหมายสำคัญหนึ่งของการพัฒนาแปลงใหญ่คือการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการธุรกิจตามแผนธุรกิจได้โดยพัฒนาให้เป็นผู้จัดการแปลงได้ด้วยตัวเอง และกิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลาหล่อหลอมและบ่มเพาะทักษะ

๖.๓ ด้านการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ไม่พบข้อมูลแสดงการพัฒนาและยกระดับเป็น Smart Farmer

๗. ด้านการพัฒนาการผลิตเข้าสู่ระบบมาตรฐานตามศักยภาพของพื้นที่และเกษตรกร

ในเชิงปริมาณ พบว่ามีผลการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน/พัฒนาคุณภาพการผลิตตามมาตรฐาน GAP จำนวน ๑๓๓,๒๐๑ ราย หรือร้อยละ ๓๒ ของจำนวนเกษตรกรที่ร่วมโครงการ ๔๑๓,๖๙๗ ราย พื้นที่ ๖,๗๗๗,๔๕๔ ไร่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ๑๘,๒๔๕ ราย RSPO ๒,๗๓๖ ราย และอื่นๆ เช่น PGS และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด ๑๑,๒๔๙ ราย สอดคล้องกับผลการตรวจราชการในพื้นที่ที่พบว่าสมาชิกแปลงใหญ่ในแต่ละจังหวัดผ่านการรับรองมาตรฐานในจำนวนน้อยถึงปานกลาง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการผลิตเข้าสู่ระบบมาตรฐานของแปลงใหญ่เป็น ๑ ในเป้าหมาย ๕ ด้าน ที่จะบรรลุความสำเร็จของแปลงใหญ่ ดังนั้น โครงการจึงควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแปลงใหญ่ด้านการได้รับมาตรฐานไว้ให้ชัดเจน และให้น้ำหนักในเกณฑ์การจัดชั้นของแปลงใหญ่เพิ่มสูงขึ้น

๘. การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่

พบว่า แปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จมีการพัฒนากลุ่มให้เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับผู้บริการปัจจัยการผลิตต้นน้ำและเชื่อมโยงกับผู้รับซื้อและผู้แปรรูปปลายน้ำ ก่อให้เกิดช่องทางการจำหน่ายสินค้าซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการสิ้นไหลของสินค้าในระบบการผลิต สร้างการเติบโตของกำลังการผลิตของสมาชิกตามมา จึงควรสร้างการเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับห่วงโซ่ต้นน้ำและปลายน้ำ

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และคณะที่ปรึกษาภาคประชาชนได้ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

๓.๑ ตรวจราชการและขับเคลื่อนงานในพื้นที่ดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เน้นให้มีการบูรณาการและใช้เครือข่ายจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมดำเนินงานตามบทบาทของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้แปลงใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตรที่มีความพร้อมในองค์ประกอบของวิทยาการด้านการผลิตและการตลาด

๓.๒ ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำ กระตุ้น เร่งรัด กำชับ และช่วยเหลือสนับสนุนการเชื่อมโยงประสานการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่วนจังหวัด เกษตรกรสมาชิก และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเป็นประเด็นการรายงานผลการปฏิบัติงานและตรวจติดตามในการประชุมร่วมกันกับผู้ว่าราชการจังหวัด

๓.๓ ให้งานของกรมชลประทานและกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ เป็นหลักในการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่แปลงใหญ่ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยชลประทานจังหวัดและพัฒนาที่ดินจังหวัด ต้องให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำให้กับแปลงใหญ่

๓.๔ ให้เกษตรจังหวัดเร่งรัดการจัดชั้นคุณภาพของแปลงใหญ่ โดยให้มีเป้าหมายและแผนในการพัฒนาเพื่อยกระดับขึ้นแปลงใหญ่ให้สูงขึ้นในทุกปี และให้ส่งเสริมแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จหรือแปลงใหญ่ที่มีผลประเมินระดับ A เป็นตัวอย่างและเป็นพี่เลี้ยงให้กับแปลงใหญ่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนา

๓.๕ ให้สหกรณ์จังหวัดและหน่วยงานรับผิดชอบสินค้าในพื้นที่ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรจากแปลงใหญ่ เชื่อมโยงเครือข่ายการจำหน่าย/การแปรรูป การขยายช่องทางการผลิตไปสู่แพลตฟอร์มการตลาด Online ต่างๆ การทำประชาสัมพันธ์เรื่องราวของสินค้า การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมถ่ายทอดให้คำแนะนำด้านการตลาด การทำสัญญาซื้อขายผลผลิตหรือระบบพันธสัญญา

๓.๖ การขับเคลื่อนโดยให้คำแนะนำ ดังนี้

๓.๖.๑ ด้านพืช ให้นำนโยบายการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม เช่น ทำเกษตรแบบผสมผสาน ร่วมกับการเลี้ยงปลา การปลูกพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น

๓.๖.๒ ด้านประมง ส่งเสริมทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ลดต้นทุนการผลิตและสร้างห่วงโซ่อุปทานในอาชีพ อาทิ การผลิตอาหารในท้องถิ่นเสริม การแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิต สร้างเอกลักษณ์ของสินค้า (Uniqueness)

๓.๖.๓ ด้านปศุสัตว์ มุ่งเน้นขับเคลื่อนการพัฒนาด้านปศุสัตว์ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตเกษตรกร โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหารือกับตลาดในประเทศและต่างประเทศ พัฒนาเชื่อมโยงกับการส่งเสริมอาชีพการปลูกพืชอาหารสัตว์ และการเลี้ยงแบบรวมกลุ่มแปลงใหญ่

๓.๗ ให้ทุกหน่วยงานขับเคลื่อนการสนับสนุนให้เกษตรกรแปลงใหญ่รวมกลุ่มในรูปของสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ อาทิ แหล่งเงินทุนของกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร หรือโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาการผลิต และการทำธุรกิจการเกษตร

๓.๘ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) มาช่วยในการบริหารจัดการ การตลาด การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เครื่องจักรกลทางการเกษตร และการเชื่อมโยงด้านอื่นๆ ของแปลงใหญ่ ให้มีความชัดเจนมากขึ้นเพื่อจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตรมากยิ่งขึ้น

๓.๙ ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินมาสนับสนุนการรวมแปลงผลิตให้มีการบริหารจัดการแปลง ผลิต เครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีต่างๆ ร่วมกัน และเป็นตัวอย่างให้กับแปลงใหญ่อื่น

๓.๑๐ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เน้นการให้ความรู้และพัฒนาปรับปรุงการทำบัญชีและข้อมูล ของแปลงใหญ่ ให้สามารถใช้ข้อมูลจากบัญชีมาวิเคราะห์ธุรกิจได้

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๔.๑ ปัญหาขาดแหล่งน้ำยังเป็นปัญหาหลักในการผลิตของแปลงใหญ่

๔.๒ การกำหนดการประเมินการจัดชั้นในปีที่ ๒ ทำให้ทราบสมรรถนะและความต้องการการพัฒนา เข้าเกินไป ควรได้มีการประเมินจัดชั้นไว้ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งแปลงใหญ่ เนื่องจากเวลาของการพัฒนาแปลงใหญ่ มีเพียง ๓ ปี

๔.๓ การบูรณาการเครื่องจักรกลทางการเกษตร เป็นประเด็นสำคัญในการช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย ของเกษตรกรทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง แต่มีแปลงใหญ่เพียงส่วนน้อยที่สามารถบริหารจัดการได้ดี

๔.๔ ผู้จัดการแปลงยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

๔.๕ มี Young Smart Farmer มาร่วมงานน้อย แรงงานในแปลงใหญ่ส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมีข้อจำกัดในทักษะการจัดทำบัญชีครัวเรือน ยังไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชีครัวเรือน

๔.๖ การรวมกลุ่มของเกษตรกรแปลงใหญ่ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอต่อการบริหารตนเอง

๔.๗ การเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับตลาดยังมีน้อย ขาดการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการผลิต

๔.๘ เกษตรกรแปลงใหญ่อจำนวนมากยังไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามเงื่อนไขของข้อตกลง ไม่ปรับเปลี่ยน รูปแบบ/วิธีการผลิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร

๔.๙ ราคาขายผลผลิตที่ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรไม่แตกต่างจากราคาทั่วไป

๔.๑๐ เกษตรกรบางส่วนไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้เกษตรกรขาดโอกาสเข้าถึงมาตรฐาน เกษตรปลอดภัย/ไม่สามารถให้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรได้

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ๕.๑ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อแปลงใหญ่เป็นหน่วยผลิตที่สมบูรณ์
- ๕.๒ เร่งรัดการขับเคลื่อนให้เกษตรกรแปลงใหญ่เชื่อมโยงกับผู้รับซื้อปลายทาง และห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำให้สินค้ามีช่องทางการจำหน่ายที่มั่นคง เช่น อุตสาหกรรมและภาคีเครือข่ายในพื้นที่
- ๕.๓ เน้นย้ำให้การตลาดเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ผู้จัดการแปลงให้ความสำคัญด้านการตลาดเป็นอันดับแรก ทำความเข้าใจในปริมาณและคุณภาพในแผนการรับซื้อและใช้เป็นแผนการผลิตแปลงใหญ่ แผนการผลิตรายบุคคล และแผนพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์
- ๕.๔ พัฒนากลุ่มโดยการประเมินความพร้อมตามเป้าหมายทั้ง ๕ ด้าน เป็นอันดับแรก และพัฒนาเกษตรกรในแต่ละปีตามจุดอ่อนของการประเมิน
- ๕.๕ ปรับเกณฑ์การให้คะแนนการจัดระดับขั้นของแปลงใหญ่ในแต่ละปีให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา ๕ ด้าน
- ๕.๖ ผลักดันเกษตรกรให้เป็นผู้จัดการแปลงใหญ่ตั้งแต่ปีแรก เพื่อให้แปลงใหญ่สามารถดำเนินธุรกิจได้ด้วยตัวเองภายใน ๓ ปี ตามแผนงาน ฯ โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้ช่วยผู้จัดการแปลงใหญ่
- ๕.๗ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาดและการผลิตของเกษตรกรแปลงใหญ่ เช่น ปริมาณ คุณภาพ ผลผลิต และราคาที่ได้รับ กำชับให้การบันทึกข้อมูลในระบบ Co-Farm ให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มีระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ในพื้นที่
- ๕.๘ ขยายระยะเวลา โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่จะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อให้โอกาสเกษตรกรแปลงใหญ่เข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำได้ต่อไป
- ๕.๙ มีแผนพัฒนาความรู้และทักษะการวิเคราะห์แผนธุรกิจแก่เกษตรกรและคณะกรรมการแปลงใหญ่จากองค์กรทางการเงินที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพิ่มเติม
- ๕.๑๐ ให้นำหน่วยงานจัดรูปที่ดินร่วมขับเคลื่อนและสนับสนุนการขยายผลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และส่งเสริมการรวมแปลงย่อยให้รวมแปลงและทำการผลิตแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และวางโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานในอนาคต
- ๕.๑๑ สำรวจความต้องการบริการเครื่องจักรกลการเกษตรและเครื่องมือต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้จัดหาไปบริการแก่สมาชิกตรงตามความต้องการ
- ๕.๑๒ ร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่นำเทคโนโลยี นวัตกรรม องค์ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ เข้ามาใช้ในการผลิต ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานให้มากขึ้น

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี ๒๕๖๓ มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลัก และมีกรมต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานร่วมดำเนินงาน พบว่า ในเชิงปริมาณ มีแปลงใหญ่สะสมตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ ทั้งสิ้น ๖,๙๒๖ แห่ง แบ่งเป็นแปลงที่พัฒนาครบ ๓ ปีแล้ว ๒,๓๔๐ แห่ง หรือร้อยละ ๓๔ อยู่ระหว่างการพัฒนา ๔,๕๘๖ แห่ง หรือร้อยละ ๖๖ พบว่า เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ทุกแห่ง ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๖,๕๒๕ แห่ง หรือร้อยละ ๙๔ มีแผนการผลิตเพื่อการบริหารจัดการการผลิตครบทุกแห่ง ผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน ๓,๐๙๓ แห่ง หรือร้อยละ ๔๕ และสินค้าเกษตรมีตลาดซื้อตกล่วงหน้า จำนวน ๘๗๖ แปลง หรือร้อยละ ๑๓ ตลาดรับซื้อทั่วไป จำนวน ๕,๙๖๔ แปลง หรือร้อยละ ๘๖ ตลาด Online จำนวน ๓๐๔ แปลง หรือร้อยละ ๔

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่นับเป็นโครงการที่ดีที่สุดในมิติของการดำเนินงานเชิงบูรณาการของหน่วยงานทุกหน่วยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงการเชื่อมโยงงานที่ต่อเนื่องกับหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆ ในระดับพื้นที่ เช่น พาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด ห้างค้าส่งค้าปลีก ฯลฯ เนื่องจากแปลงใหญ่เป็นหน่วยผลิตสินค้าเกษตรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน มีจุดรวมการบริหารจัดการและการติดต่อกกลางที่เป็นระบบ สำหรับในเชิงคุณภาพของแปลงใหญ่ ยังคงมีประเด็นที่เห็นควรให้มีการปรับปรุงการพัฒนาเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลได้โดยเร็ว ดังข้อเสนอแนะข้างต้น

โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรจัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

รับผิดชอบโดย นายอำพันธ์ เวฬุตันติ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๘ และ ๙

๑. จุดประสงค์

- ๑) มีการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และสร้างความตระหนัก ตื่นตัวในการควบคุม ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มมากขึ้น
- ๒) สุนัขและแมวได้รับการฉีดวัคซีนเพิ่มขึ้น มีการกระจายตัวของวัคซีนครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น ส่งผลให้โรคในสัตว์และคนลดลงอย่างชัดเจน

๒. ผลการตรวจราชการ

จังหวัดได้ดำเนินงานแบบบูรณาการการทำงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ แก้ปัญหาสุนัขและแมวจรจัดโดยการจับสุนัขและแมว ฆ่าตัดทำหมัน เฝ้าระวัง และป้องกันโรคในสัตว์ มีการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของและการควบคุมเพื่อลดจำนวนประชากรสัตว์จรจัดในพื้นที่ ออกหน่วยบริการฆ่าตัดทำหมันสุนัข-แมว ในพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล หรือหน่วยงานราชการ

และอบรมให้ความรู้แก่อาสาในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคฯ ในสัตว์และเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจการรักษาคุณภาพ และการฉีดฯ ประสานกับทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการต่างๆ ของกรมปศุสัตว์ และมีแผนการยกระดับพื้นที่ อปท. พื้นที่ B ให้เป็นพื้นที่ A ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ การสำรวจและขึ้นทะเบียนสัตว์ให้ได้ ร้อยละ ๑๐๐

สำหรับในปี ๒๕๖๓ ได้ตั้งเป้าหมายในการจัดทำพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Free Zone) ในพื้นที่ จังหวัดตราด ซึ่งเป็นจังหวัดเดียวในภาคตะวันออกที่มีความเหมาะสมทั้งในด้านสภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้งและเป็น จังหวัดที่มีพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในระดับ A ทั้งจังหวัดอยู่แล้ว และตรวจไม่พบโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคน และในสัตว์มาแล้วกว่า ๑๕ ปี ได้มอบหมายให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตราดประสานการดำเนินงานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดและส่วนกลาง เพื่อเร่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขอรับรองให้แล้วเสร็จทันภายใน ปีนี้ เพื่อกราบบังคมทูลถวายรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการจัดทำพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ ภาคตะวันออกตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อไป

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) ติดตามเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ โดยมอบหมายให้หน่วยงานกรมปศุสัตว์ ประสานการดำเนินงานโครงการ ตามอำนาจ หน้าที่ ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ท้องถิ่นจังหวัด สาธารณสุข จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ฯลฯ

๒) ทุกจังหวัดควรมีการประชุมหารือในคณะทำงานโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ระดับจังหวัด เพื่อกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในการที่จะลดประชากรสุนัข แมว ไม่มีเจ้าของ เพราะสาเหตุของการแพร่ โรคพิษสุนัขบ้า เกิดจากสุนัข แมว ไม่มีเจ้าของเป็นปัจจัยสำคัญ รวมทั้งแผนงานอื่นๆ ที่จะสนับสนุนความสำเร็จ ของโครงการฯ เป็นประจำทุกปี

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) อปท. บางแห่งยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน
- ๒) ศูนย์พักพิงสุนัขไม่มีเจ้าของ มีไม่เพียงพอ
- ๓) ขาดความรับผิดชอบ ความตระหนักรู้ในการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกรังแกของประชาชนผู้เลี้ยงสุนัข แมว

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) อปท.ทุกแห่งต้องดำเนินการสำรวจประชากรสุนัขและบันทึกในระบบ Rabies One Data ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อดำเนินการจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้ตรงตามเป้าหมาย ประชากรสุนัขในพื้นที่และดำเนินการประสานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยบริการ ฉีดวัคซีนฯ ให้ได้อย่างน้อย ๘๐% ของประชากรสุนัขในพื้นที่

๒) ทุก อปท. ต้องเร่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้พี่น้องประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการดูแล สุนัข และแมว

๓) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดเป้าหมายในการลดประชากรสุนัข แมว ไม่มีเจ้าของให้ชัดเจน เพื่อความสำเร็จของโครงการ ซึ่งสาเหตุหลักของการเกิดสภาวะโรค คือ สุนัข แมว ไม่มีเจ้าของ

๔) ทุก อปท. ต้องมีการจัดทำศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด อย่างน้อย อปท.ละ ๑ แห่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องมี ขนาดใหญ่มาก โดยสามารถดำเนินการภายใต้งบประมาณ ผ่าน อปท. ถึง ๓ รูปแบบ คือ

๔.๑) อปท.จัดสร้างและบริหารจัดการ

๔.๒) อปท. อุดหนุนงบประมาณบางส่วนให้ภาคเอกชนที่จัดทำศูนย์พักพิงอยู่แล้ว เพื่อเพิ่มศักยภาพ ให้กับศูนย์เอกชน

๔.๓) อปท. อุดหนุนงบประมาณบางส่วนให้วัดต่างๆ ที่มีความพร้อม เพื่อบริหารจัดการสุนัขจรจัด ให้มีความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และทำหมันลดประชากรได้

๕) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับพิษร้ายของโรคพิษสุนัขบ้า และวิธีการเลี้ยงดูสุนัข แมว ที่ถูกวิธี

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเข้าใจและรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงานตนเอง และบูรณาการขับเคลื่อนโครงการฯ ไปพร้อมกัน ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด

การบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร

รับผิดชอบโดย นายฉันทานนท์ วรรณเขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนกลาง และเขต ๒

๑. จุดประสงค์

๑) เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถนำสินค้าที่มีคุณภาพมาจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง

๒) มีการรวมกลุ่มกันผลิต และเชื่อมโยงเกษตรกรจากแปลงใหญ่ ส่งผลให้สามารถผลิตสินค้าคุณภาพจากเครือข่ายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรายได้ที่แน่นอน และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร

๒. ผลการตรวจราชการ

สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์และยกระดับรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร มีการรวมกลุ่มกันผลิต และสามารถวางแผน การผลิตรวมของกลุ่ม เพื่อให้มีสินค้าคุณภาพมาจำหน่ายในตลาดได้อย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างความเชื่อมั่น ให้กับผู้บริโภค เช่น การตรวจสอบสารเคมีตกค้างในพืชผัก ผลไม้ และอาหาร การเชื่อมโยงและส่งเสริมเครือข่ายตลาด โดยมีการเชื่อมโยงเกษตรกรจากแปลงใหญ่

การบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร ภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ทำให้เกษตรกรสามารถมีอำนาจในการต่อรองด้านการตลาด เกษตรกร/กลุ่มสามารถยกระดับเชื่อมโยงตลาดในระดับที่มีมาตรฐานสูงขึ้น และสร้างแบรนด์ของสินค้าจากเกษตรกรแปลงใหญ่ได้ มีการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมการเกษตร และรองรับสินค้าจากเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากกลุ่มต่างๆ และเกษตรกรมีรายได้

เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยดูจากบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในช่วงที่เกิดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เกษตรกรสามารถเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าทางตลาด Online ได้เพิ่มขึ้นจากการเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มีการตรวจติดตามการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแนวทาง/จุดเน้นของโครงการ โดยครอบคลุมงานสำคัญตามความจำเป็นทุกด้าน และเพิ่มเติมคือ มีการริเริ่ม/ผลักดันด้านการตลาด Online คือ โครงการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ “เปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นผู้ค้าออนไลน์มืออาชีพ” ซึ่งกระทรวงเกษตรฯ ได้ร่วมมือกับ Platform Online ชื่อนำของประเทศไทย คือ บริษัท ลาซาด้า จำกัด (ประเทศไทย) และบริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ไปอบรมการขายของบน Platform Online โดยโครงการนี้จะช่วยพัฒนาเกษตรกรให้ขายของออนไลน์ได้และเพิ่มช่องทางการระบายสินค้า ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ ประชาชนเดินตลาดน้อยลงความนิยมในการซื้อสินค้าออนไลน์จึงเพิ่มขึ้นมาก โครงการนี้จึงได้ช่วยแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบให้เกษตรกร แผนงานต่อไปจะพัฒนาไปสู่ Platform อื่นๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถขายได้พึ่งพาตนเอง และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผู้บริโภคทั่วประเทศสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรได้โดยง่าย รวมทั้งได้สินค้าดี มีคุณภาพ โดยภาพรวมมีการขับเคลื่อนโครงการฯ ที่สำคัญดังนี้

๑) วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ Mr. Jack Zhang รองประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท ลาซาด้า จำกัด (ประเทศไทย) เปิดตัวโครงการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ “เปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นผู้ค้าออนไลน์มืออาชีพ” ณ สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กทม. โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และบริษัท ลาซาด้า จำกัด (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์อันดับหนึ่งของไทยนี้จะเพิ่มช่องทางใหม่ทางการตลาดให้แก่เกษตรกร แก้ปัญหาสินค้าการเกษตรล้นตลาด โดยมีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกรมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย

๒) วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมพิธีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ด้านการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e - Commerce) ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และบริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด ผ่านระบบ Live Streaming ผ่านทาง Facebook โดยมี ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานสักขีพยาน วัตถุประสงค์ คือ จะมีการจัดอบรมให้เกษตรกรเป็นผู้จำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์มืออาชีพประจำอำเภอ หรือเขตเตอร์ประจำอำเภอให้เกษตรกร ๔ กลุ่มเดิม คือ เกษตรแปลงใหญ่ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ Young smart farmer และกลุ่มเพิ่มเติม คือ ลูกหลานเกษตรกร หรือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรืออาสาสมัครด้านการเกษตรที่มีความพร้อมแผนการดำเนินงานในปี ๒๕๖๓ จะมีการจัดคอร์สฝึกอบรมผ่านระบบออฟไลน์ และระบบออนไลน์เกษตรกรจะได้เข้ารับการอบรมไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ราย

๓) วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ นายฉันทานนท์ วรรณเขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมในพิธีเปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ตลาดสินค้าปศุสัตว์ออนไลน์ : เปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นผู้ค้าออนไลน์มืออาชีพ” ณ โรงแรมเชียงใหม่ ออร์คิด อ.เมือง จ.เชียงใหม่ โดยมีนายนาถวัฒน์ แก้วทอง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธี

๔) วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ นายฉันทานนท์ วรรณเขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมในพิธีเปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ “เปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นผู้ค้าออนไลน์ มืออาชีพ” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขต กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ให้เกียรติเป็นประธานในพิธี

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาภาคการเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาองค์กรเกษตรกร และเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ โดยเน้นด้านการตลาด หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการขับเคลื่อนโดยใช้ระบบการตลาดนำการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ล้นตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด/จัดหาตลาดใหม่ สร้างตลาดออนไลน์ และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ เป็นโอกาสอันดีที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มารับฟัง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดงานด้านตลาดเกษตรออนไลน์ในอนาคตได้

ผลการประเมินโดยสรุป หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ (หน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน) สามารถดำเนินงานได้ตามแผนและตามเป้าหมาย ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณของบางหน่วยงานต้องเร่งรัดการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จตามแผนงานในไตรมาสที่ ๔ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ การขับเคลื่อนนโยบายการตลาดนำการเกษตรมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินผลเชิงลึกในระดับพื้นที่ เพื่อรับทราบถึงข้อเท็จจริงสาเหตุของปัญหาและความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่จะต้องตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ในมิติต่างๆ ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักวิชาการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ เชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และสะท้อนความสำเร็จทั้งผลผลิต และผลลัพธ์ ตลอดจนการสรุปบทเรียนเพื่อสร้างคู่มือ นำสู่การขยายผลโครงการต่างๆ ต่อไป

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) กรุงเทพฯ และจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๒ ซึ่งเป็นเขตปริมณฑล มีการผลิตสินค้าเกษตร/พื้นที่การเกษตรลดลงทุกปี ผลผลิตที่ได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ต้องสั่งซื้อเพิ่มเติมจากจังหวัดอื่น จึงมีปัญหาด้านการตลาดน้อยกว่าจังหวัดอื่น

๒) ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้หลักการตลาดนำการเกษตร เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าบางชนิดยังเข้าถึงตลาดได้น้อย เช่น พืชสมุนไพร (ตลาดโรงพยาบาล ตลาดท้องถิ่น เป็นต้น) และตลาดข้าวเชิงพาณิชย์ เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ผลิตข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน และยังต้องมีการนำเข้าข้าวจาก นอกพื้นที่ เช่น ข้าวหอมปทุมธานี ซึ่งนิยมบริโภคในพื้นที่

๓) เกษตรกรเป็นผู้สูงอายุทำให้มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี และการเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์

๔) เกษตรกรบางส่วนยังขาดทักษะในการผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดรวมถึงในเรื่องของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๕) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับผลกระทบในด้านการตลาด ไม่เกิดความสมดุลทางการตลาด (สินค้าล้นตลาด) และการขนส่งกระจายสินค้า

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) ควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด เพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้เกษตรกรสามารถเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าทาง Online และบูรณาการร่วมกัน ระหว่างภาครัฐและเอกชน มุ่งเน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตเกิดความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒) ส่งเสริมและจัดให้มีการสร้างเสริมสมรรถนะและทักษะด้านศึกษาเรียนรู้พฤติกรรมของผู้บริโภค (Consumers Behavior) ซึ่งจะเป็นชุดข้อมูลส่วนหนึ่งสำหรับประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของหน่วยผลิตธุรกิจให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปสู่การยกระดับความสามารถในการวิเคราะห์ตลาด และการตลาดอันเป็นทักษะที่จำเป็นของเกษตรกรในปัจจุบัน

๓) จัดให้มีการผลิตข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ ด้านความต้องการผู้บริโภค (Demand Side) รวมถึง องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ เช่น บทความว่าด้วย พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้ออาหารในปัจจุบันและอนาคต เป็นต้น

๔) พัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้มีสมรรถนะ ทักษะที่จำเป็นเพื่อการสร้างสรรค์งาน และการบริหารจัดการทรัพยากรที่จำกัดให้สามารถสร้างโอกาสในอนาคตที่ดีกว่าแก่ประเทศ

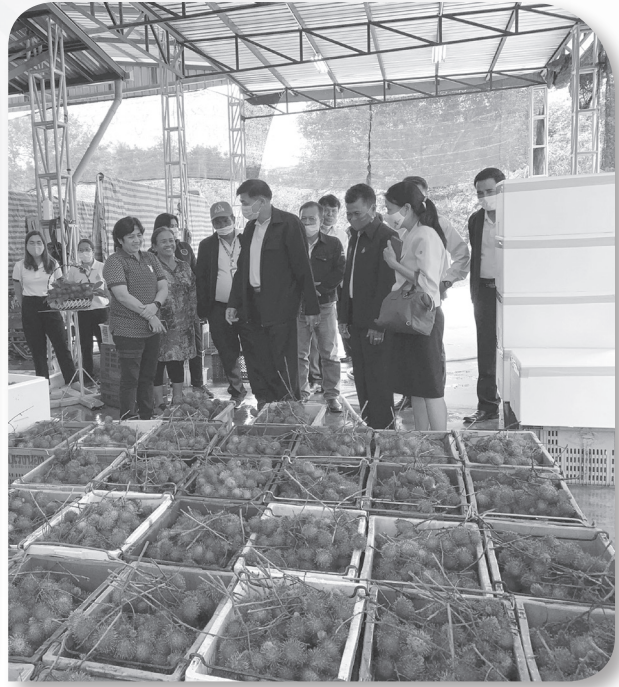
๕) ในพื้นที่ที่ประชาชนมีกำลังซื้อ ควรส่งเสริมการผลิตสินค้าคุณภาพได้มาตรฐานโดยมีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

๖) บูรณาการงานกับประชาสัมพันธ์จังหวัดและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ผ่านสื่อต่างๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น

๗) เพิ่มความเข้มข้นในการเชื่อมโยงผลผลิตกับแปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๘) พัฒนา Young Smart Farmer ให้ได้รับความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์และช่วยงานด้านการตลาดออนไลน์ให้กลุ่มเกษตรกร

๙) หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องสร้างความเข้าใจและสร้างเครือข่ายการพัฒนา และสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการตลาดดิจิทัล/ตลาดออนไลน์

จ. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ๑) เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด
- ๒) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันผลิต และสามารถวางแผนการผลิตรวมของกลุ่มเพื่อให้มีสินค้าคุณภาพมาจำหน่ายในตลาดได้อย่างต่อเนื่อง
- ๓) มีการเชื่อมโยงเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือเกษตรกรที่ผลิตสินค้าคุณภาพจากเครือข่ายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) เกษตรกรสามารถเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าทางตลาด Online ได้
- ๕) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม มีรายได้แน่นอน และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากการพัฒนาการเกษตรตามหลักการตลาดนำการเกษตร

การส่งเสริมงานด้านเกษตรอินทรีย์

รับผิดชอบโดย นายวีรชาติ เชื้อนรัตน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๕ และ ๑๗

๑. จุดประสงค์

- ๑) เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒) เกษตรกรมีองค์ความรู้ และความเข้าใจระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS สามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์
- ๓) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าในระบบเกษตรอินทรีย์ และมีจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น

๒. ผลการตรวจราชการ

โครงการเกษตรอินทรีย์ มีหน่วยงานร่วมบูรณาการหลายหน่วยงาน ได้รับงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๗๘๖,๐๓๒,๐๕๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว จำนวน ๖๘๖,๖๘๓,๕๙๗.๘๒ บาท สามารถส่งเสริมเกษตรกร และพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ได้ จำนวน ๒,๒๙๗ ราย ๙๔๒,๑๙๙.๒๔ ไร่ (แผน ๓๒,๐๕๔ ราย ๔๐๖,๒๔๓ ไร่) ดังนี้

- ๑) โครงการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในสถาบันเกษตรกรในพื้นที่นิคมสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) มีเป้าหมาย ๙๘ ไร่ ๙๘ ราย งบประมาณจำนวน ๔,๔๓๒,๘๕๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๔,๔๓๒,๘๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ดังนั้น มีการสนับสนุนเงินอุดหนุนโรงเรียนพร้อมระบบน้ำแก่เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์นิคม/นิคมสหกรณ์ จำนวน ๙๘ รายๆ ละ ๓๕,๐๐๐ บาท รวมงบประมาณจำนวน ๓,๔๓๐,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๓,๔๓๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีการจัดอบรมหลักสูตรศึกษาดูงานแก่เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์นิคม/นิคมสหกรณ์ที่ได้รับเงินอุดหนุนโรงเรียนพร้อมระบบน้ำ จำนวน ๘๖ ราย (เป้าหมาย ๙๘ ราย) งบประมาณจำนวน ๑,๐๐๒,๘๕๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๘๐๙,๔๑๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๗๑ มีการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ให้แก่สมาชิก จำนวน ๙๘ ราย

๒) โครงการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ (กรมหม่อนไหม) ได้รับงบประมาณจำนวน ๔,๓๓๙,๕๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๑,๗๐๒,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๔ ดังนี้ เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมตามกระบวนการผลิตหม่อนอินทรีย์ จำนวน ๑๓๖ ราย (แผนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ราย) เกษตรกรที่ได้รับการตรวจรับรองหม่อนอินทรีย์ จำนวน ๓๓.๒๕ ไร่ ๒๗ ราย (แผน ๗๕ ไร่ ๗๕ ราย)

๓) การตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์รายใหม่ (กรมปศุสัตว์) ฟาร์มที่ได้รับการตรวจฯ จำนวน ๑๒๖ ฟาร์ม (แผน ๘๐ ฟาร์ม) ได้รับงบประมาณ ๕,๘๕๓,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๓,๘๔๒,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๕ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๓๑๓ ราย (แผน ๓๑๐ ราย) สนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๗๓ ฟาร์ม (แผน ๘๐ ฟาร์ม)

๔) การตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินการตรวจแหล่งผลิต พืชอินทรีย์ และให้การรับรองแปลงผลิตพืชอินทรีย์จำนวน ๒,๕๒๑ แปลง ๑๔,๕๘๙.๔๖ ไร่ (แผน ๑,๕๐๐ แปลง) ได้รับงบประมาณจำนวน ๒๒,๖๐๙,๘๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๑๘,๓๔๗,๐๐๐ บาท คิดเป็น ร้อยละ ๘๑.๑๕

๕) โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ (ภาคเหนือ) (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินการตรวจแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ และให้การรับรองแปลงผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน ๒๘๕ แปลง ๙๗๓.๒๙ ไร่ (แผน ๗๕๐ แปลง) ได้รับงบประมาณจำนวน ๒,๕๐๒,๖๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๑,๙๓๕,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๕

๖) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) จำนวน ๓๓๐ ราย (แผน ๓๓๐ ราย) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑,๒๘๓,๘๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว จำนวน ๙๒๕,๒๙๐.๙๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๗

๗) กิจกรรมศึกษาวิจัยศึกษาแนวทางการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามรูปแบบเกษตรกรรมเกลือ โดยชุมชน (สศก.) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๖๐,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๑๐๘,๙๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๖

๘) การติดตามผลการดำเนินงานโครงการ (สศก.) ได้รับงบประมาณจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๒๓๙,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๒

๙) การขับเคลื่อนโครงการส่วนกลาง (สศก.) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๐๑,๖๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๕,๕๓๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๕

๑๐) การขับเคลื่อนโครงการพื้นที่ (สศก.) ได้รับงบประมาณจำนวน ๘๗๗,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๕๒๒,๐๖๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕๒

๑๑) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.) อยู่ในระหว่างดำเนินงาน (แผน ๑,๐๐๐ ราย ๕,๐๐๐ ไร่) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๗,๑๓๖,๗๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๑๔,๙๕๐,๓๔๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๔

๑๒) ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินภาคเหนือตอนบน (สปก.) อยู่ในระหว่างดำเนินงาน (แผน ๒๐๐ ราย ๑,๐๐๐ ไร่) ได้รับงบประมาณจำนวน ๔,๑๓๔,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว จำนวน ๓,๔๒๘,๑๙๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๒

๑๓) อบรมที่ปรึกษาเกษตรกร (มกอช.) จำนวน ๑๔๗ ราย (แผน ๑๕๐ ราย) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑,๓๖๐,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๘๕๓,๓๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๔

๑๔) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ (กรมประมง) จำนวน ๒๕๓ ราย ๒,๒๑๙ ไร่ (แผน ๓๒๐ ราย ๔๒๐ ไร่) ได้รับงบประมาณจำนวน ๖,๖๕๓,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๔,๐๓๘,๔๕๙.๔๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๐ ดังนั้น เกษตรกรที่ได้รับพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาด้านเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๑๓๐ ราย ๑๔๑.๓๙ ไร่ (แผน ๕๐๐ ราย ๑,๓๗๕ ไร่) เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๑๒๓ ราย ๒,๐๗๗.๓๕ ไร่ (แผน ๑๒๐ ราย ๑๒๐ ไร่)

๑๕) โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ (กรมการข้าว) แผน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ได้รับงบประมาณ จำนวน ๖๗๔,๒๖๑,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๖๑๕,๖๙๙,๔๗๒.๓๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓๒ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการอบรมระบบควบคุมภายใน จำนวน ๒๘,๕๑๗ ราย (แผน ๒๘,๓๖๖ ราย) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่สนับสนุน จำนวน ๒๗,๕๘๔ ราย ๒๘๖,๒๕๕.๒๕ ไร่ (แผน ๕๖,๔๑๖ ราย ๔๐๐,๐๐๐ ไร่) พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ที่ตรวจประเมินผล จำนวน ๑,๐๑๓,๓๗๘ ไร่ (แผน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่) เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ จำนวน ๑๐๒,๕๗๑ ราย (แผน ๓๐,๘๕๖ ราย) พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน ๙๑,๑๕๙๑.๒๕ ไร่ (แผน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่) มูลค่าข้าวอินทรีย์ที่จำหน่ายได้ อยู่ระหว่างดำเนินการ (แผน ๒,๕๖๐ ล้านบาท)

๑๖) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเพื่อขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่ระบบเกษตรกรอินทรีย์ (กรมพัฒนาที่ดิน) จำนวน ๑,๔๖๙ ราย ๑๑,๒๐๐ ไร่ (แผน ๑,๐๐๐ ราย ๑๐,๐๐๐ ไร่) ได้รับงบประมาณจำนวน ๒๖,๓๕๘,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๑๓,๗๙๙,๑๙๒.๖๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๖

๑๗) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินที่เหมาะสมและส่งเสริมระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมให้กับเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ภาคเหนือตอนบน (กรมพัฒนาที่ดิน) จำนวน ๑,๔๙๕.๒๕ ไร่ (แผน ๕,๗๕๐ ไร่) ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๓,๗๒๙,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน ๒,๐๔๗,๖๔๓.๔๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๑

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว ผลการประเมินโดยสรุปหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ (หน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน) สามารถดำเนินงานได้ตามแผนและตามเป้าหมายคงค้าง ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณของบางหน่วยงานที่จำเป็นต้องจัดทำแผนเร่งรัดการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จ และเป็นไปตามเป้าหมายภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ในไตรมาสที่ ๔)

การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญดังกล่าว มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินผลเชิงลึกในระดับพื้นที่เพื่อรับทราบถึงข้อเท็จจริงและสาเหตุของปัญหา และความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่จะต้องตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ในมิติต่างๆ ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักวิชาการ เช่น ผลสัมฤทธิ์เชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และสะท้อนความสำเร็จ ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ ตลอดจนการสรุปบทเรียนเพื่อสร้างคู่มือไปสู่การขยายผลโครงการต่างๆ ต่อไป

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การขับเคลื่อนนโยบายผ่านแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับงบประมาณจากส่วนกลางนั้น ผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคมีความจำเป็นจะต้องดำเนินงานตามขั้นตอนที่ได้ให้คำแนะนำในการตรวจราชการ รอบที่ ๑ เช่น การประชุมชี้แจงสร้างการรับรู้ การควบคุม กำกับ ติดตาม และการประเมินผล การขับเคลื่อน นโยบายและการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สามารถขยายผลการดำเนินงาน ในระดับพื้นที่ได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของโครงการ จึงเห็นสมควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ก่อนการดำเนินงาน เห็นสมควรให้มีการวิเคราะห์ และประเมินความเป็นไปได้ของแผนงานโครงการ ตลอดจนการศึกษารายละเอียด พร้อมประชุมชี้แจงคณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีเอกภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตรวจทานความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์โครงการ ต่อหลักการและเหตุผล ของโครงการ ความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินงานที่ตอบโจทย์เป้าหมายและระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ และสุดท้ายให้วิเคราะห์และประเมินความคุ้มค่า และเป็นไปตามผลที่ได้รับ ที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นต้น

๒. ขณะดำเนินงาน เห็นสมควรให้มีการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงโครงการ เพื่อรับรู้ถึงปัจจัย ตัวแปร และข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ เน้นการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและตามวัตถุประสงค์ เช่น การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากข้อมูลเดิม ในระดับพื้นที่โดยการตั้งสมมุติฐานและจำลองเหตุการณ์ เพื่อจะรับรู้ถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัด ตลอดจน แนวทางในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ในรูปแบบแผนเผชิญเหตุที่มีแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็แนวทาง การป้องกันปัญหา มากกว่าการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

๓. หลังการดำเนินงาน เห็นสมควรให้มีการวิเคราะห์และประเมินความสำเร็จโครงการ เพื่อรับทราบ ถึงความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ได้กำหนดหรือไม่อย่างไร และที่สำคัญผู้ดำเนินงาน ได้รับทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จเพื่อนำสู่การสรุปบทเรียน และการขยายผลโครงการต่อไป เช่น การถอดบทเรียนความสำเร็จโครงการเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในระดับพื้นที่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๔. การเพิ่มกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเพิ่มกิจกรรมโครงการดังกล่าวให้เกิดความต่อเนื่องและมีความสมบูรณ์ เพื่อเติมเต็มต่อยอดและสร้าง ต้นแบบ ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในระดับพื้นที่ต่อไป กิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อเพิ่มเติม ให้เกิดความสมบูรณ์ เช่น ๑) การประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เพื่อสร้างการรับรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผ่านระบบ การสื่อสารที่มีพลัง และตอบโจทยวิถีชีวิตคนยุคปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย ๒) การเพิ่ม กิจกรรม ที่สร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ผลิตและผู้บริโภคในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างชุมชน และพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนนโยบาย

๕. ด้วยข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น การโอนงบประมาณล่าช้าจากส่วนกลาง การเกิด การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในประเทศ และการปรับลดงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลกระทบโดยตรงในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ จึงมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณโดยเน้น การควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย และตามกำหนดเวลา

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการบางที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้ไม่สามารถขอตรวจรับรองแปลงเกษตรอินทรีย์ได้
- ๒) เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ และเกษตรกรที่ทำอยู่เดิมหันกลับไปทำเกษตรที่ใช้สารเคมีต่างๆ เนื่องจากราคาสินค้าไม่แตกต่างกันมากนัก
- ๓) ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์บางชนิด เช่น เมล็ดพันธุ์อินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการผลิตมีราคาสูง
- ๔) เกษตรกรยังไม่เข้าใจข้อกำหนดการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ที่ถูกต้อง โดยเกษตรกรบางรายที่เข้าร่วมโครงการมีความต้องการมาตรฐานสินค้าอินทรีย์ทันที โดยที่ไม่เข้าใจไม่ยอมเข้าใจว่าพืชที่ผลิตในบางพื้นที่ต้องผ่านระยะปรับเปลี่ยนตามเงื่อนไขการตรวจรับรองที่กำหนดไว้ และเกษตรกรมีความตระหนักในการรักษามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับน้อย
- ๕) ระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของภาครัฐยังมีไม่เพียงพอ และการรับรองล่าช้า เนื่องจากเกษตรกรยังมีความเข้าใจที่ถูกต้องในมาตรฐานน้อย เช่น เข้าใจเพียงว่าเกษตรอินทรีย์คือ ไม่ใช้สารเคมี แต่ไม่ทราบข้อกำหนดอื่นๆ ของมาตรฐาน เมื่อเข้าตรวจรับรองจึงเกิดข้อบกพร่อง
- ๖) การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ทั้งด้านการผลิต และการตลาดของสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังมีไม่มาก
- ๗) สินค้าเกษตรอินทรีย์ ขาดความหลากหลายและขาดความต่อเนื่องทั้งชนิดและปริมาณ
- ๘) การทำปุ๋ยสัตว์อินทรีย์ค่อนข้างยาก เพราะขาดแคลนอาหารสัตว์อินทรีย์ และผลผลิตลดลงจากการเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบปกติมาก
- ๙) การทำเกษตรแบบอินทรีย์ยังเป็นรายเดี่ยว การรวมกลุ่มมีน้อยจึงควบคุมมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ได้ยาก
- ๑๐) ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ทั้งการผลิต และการตลาด โดยตรง

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ๑) ศึกษารายละเอียด แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อแปลงสู่การจัดทำแผนปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนในระดับพื้นที่
- ๒) เห็นสมควรให้วิเคราะห์ และประเมินผลโครงการตามขั้นตอนเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันควบคุมปัจจัยตัวแปรที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัด เช่น ก่อนดำเนินการ เห็นสมควรวิเคราะห์ ประเมินผลความเป็นไปได้ ความพร้อม และความเหมาะสมของโครงการ ขณะดำเนินการ เห็นสมควรวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงโครงการ หลังดำเนินการ เห็นสมควรวิเคราะห์ ประเมินผลความสำเร็จโครงการ
- ๓) การขับเคลื่อนและดำเนินงานผ่านกลไกต่างๆ ในระดับพื้นที่โดยการบูรณาการร่วมภาคีเครือข่ายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่
- ๔) การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดพลังการมีส่วนร่วม โดยการประกาศเป็นวาระชุมชนเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่

๕) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าและความเสี่ยงโครงการฯ ให้รับทราบถึงสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแนวทางเป้าหมายในการดำเนินงาน ซึ่งมีความจำเป็นในการเพิ่มกิจกรรมเสริมเพิ่มเติม (เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสม และตอบโจทย์) จะทำให้โครงการดังกล่าว สามารถขับเคลื่อนและดำเนินการได้ตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติหลีกเลี่ยงการใช้วัตถุจากการสังเคราะห์และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปลงพันธุกรรม หรือพันธุวิศวกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวังเพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน

เกษตรอินทรีย์ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน) ซึ่งเน้นการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความสมดุลให้กับระบบนิเวศที่มีความปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในประเทศ โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า ๑.๓ ล้านไร่ และเพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ราย ภายในปี ๒๕๖๕ รวมทั้งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

จากการผลักดันการดำเนินงานด้านนโยบายเกษตรอินทรีย์มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ โดยใช้แนวทางตลาดนำการผลิต และการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร ผู้ผลิต และการตลาด ส่งผลให้ปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๕๒๑,๘๒๖.๕๖ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ ที่มีพื้นที่ ๒๓๐,๙๔๖ ไร่ หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๒๖ มีเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จำนวน ๔๐,๗๗๔ ราย เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ ที่มีจำนวน ๑๐,๗๕๔ ราย หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๒๗๖ (ข้อมูล กรมพัฒนาที่ดิน ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒) ทั้งนี้ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ คือ พื้นที่ปลูกข้าว ผัก และผลไม้ โดยด้านการตลาดพบว่า สินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออกที่สำคัญของไทย ในปี ๒๕๖๑ ได้แก่ ข้าว มะพร้าวอ่อน มังคุดทุเรียน ใบชาเขียว และกะทิสำเร็จรูป โดยข้าวอินทรีย์ มีตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อิตาลี จีน สวิตเซอร์แลนด์ และเดนมาร์ก ส่วนมะพร้าวอ่อน มังคุด ทุเรียน ใบชาเขียว กะทิสำเร็จรูป มีตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ จีน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งสินค้าอินทรีย์ของไทย ยังคงมีทิศทางการความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี ๒๕๖๓ สามารถส่งเสริมเกษตรกรและพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ได้ จำนวน ๒,๒๙๗ ราย ๙๔๒,๑๙๙.๒๔ ไร่ (แผน ๓๒,๐๕๔ ราย ๔๐๖,๒๔๓ ไร่) ส่งผลดังนี้

๑. เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ มีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการทำเกษตรแบบอินทรีย์ มีองค์ความรู้และเข้าใจระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์
๓. เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญ สมัยใจทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และเข้าสู่กระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมากขึ้น

๔. การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ของทุกภาคและระดับประเทศ เกิดการสนับสนุนช่วยเหลือ การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ระหว่างเครือข่าย

๕. เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วม และผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีจำนวนเพิ่มขึ้น

๖. มีการจัดเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามในแปลงที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ และรวบรวม ข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของส่วนราชการและเอกชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลของจังหวัด

อย่างไรก็ตาม ควรจะมีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น ตามข้อเสนอแนะ ที่คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ไว้ดังรายละเอียดข้างต้น เพื่อการขับเคลื่อนโครงการ เกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง เกษตรกรได้รับผลตอบแทนมากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม

รับผิดชอบโดย นายมนัส กำเนิดมณี ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๖

๑. จุดประสงค์

- ๑) มีแหล่งน้ำในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีแหล่งน้ำสำรอง สำหรับฤดูแล้ง และฝนทิ้งช่วง
- ๒) กลุ่มผู้ใช้น้ำมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้พื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างคุ้มค่า

๒. ผลการตรวจราชการ

การดำเนินการในภาพรวม พบว่า แต่ละจังหวัดมีการจัดทำ แผนบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ทั้งในเขตพื้นที่ชลประทานและ นอกเขตชลประทาน มีการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำ โดยชุมชน การปรับปรุงซ่อมแซมระบบส่งน้ำ และอาคาร ชลประทาน มีการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อให้ สามารถกักเก็บน้ำได้เต็มความจุของแหล่งน้ำ การใช้นวัตกรรม ในการบริหารจัดการน้ำ การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขต ชลประทานและนอกเขตชลประทาน ทั้งในพื้นที่แปลงใหญ่ และพื้นที่เกษตรกรรมอื่นๆ มีการสำรวจเพื่อแยกพื้นที่สำหรับ การแก้ไขปัญหาทั้งพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ภัยแล้ง ติดตามประเมิน และเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำต้นทุนประจำวันให้เพียงพอต่อ

การอุปโภคบริโภค ภาคเกษตร และรักษาระบบนิเวศ โดยการจัดทำฐานข้อมูลความต้องการใช้น้ำในแต่ละปี จัดทำโครงการชลประทานขนาดกลางและขนาดใหญ่ การแก้ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเพาะปลูกโดยขอความร่วมมือ ชะลอการเพาะปลูก ปลูกพืชใช้น้ำน้อย และใช้น้ำฝนเป็นหลัก เพื่อบริหารจัดการน้ำตามปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่ รวมทั้งมีการก่อสร้างแหล่งน้ำชลประทานในพื้นที่ (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดทำฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน การขุดลอก - ขุดขยาย อ่างเก็บน้ำมีการดำเนินการ ขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน บางพื้นที่ได้มีการวิเคราะห์และจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะยาว เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำที่สามารถเก็บกักได้มากขึ้น ส่งผลให้มีความมั่นคงด้านน้ำในอนาคต และมีการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรการในการบริหารจัดการน้ำ จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาด้านน้ำท่วม โดยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (Smart Water Operation Center : SWOC) ตรวจสอบสภาพความพร้อมของอาคารชลประทาน ประชุมแนวทางในการบริหารจัดการน้ำในฤดูแล้ง/น้ำท่วม ร่วมกับเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ สำรวจปริมาณน้ำ ในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางในความรับผิดชอบ ประสานให้กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่รับผิดชอบ ดูแลอ่างเก็บน้ำ หาแนวทาง ในการแก้ไขและช่วยเหลือ มีการสำรวจแยกพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา ซ้ำซาก เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตาม และรายงานสถานการณ์น้ำ อย่างใกล้ชิด เพื่อพร้อมให้ความช่วยเหลือและวางแผนป้องกันและบรรเทาอุทกภัย เตรียมความพร้อม โดยมีการตรวจสอบสภาพความมั่นคงของเขื่อนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง เครื่องจักร - เครื่องมือพร้อมใช้งาน กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ คัดการณ์ปริมาณน้ำ ในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย การบริหารจัดการ วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูฝน เลื่อนเวลาการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ เพื่อใช้เป็นพื้นที่หน่วงน้ำตัดยอด น้ำหลากและเป็นพื้นที่รับน้ำหลาก (แก้มลิง) วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์และการสั่งการโดยศูนย์ปฏิบัติการ น้ำอัจฉริยะ (SWOC) บริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำให้อยู่ในเกณฑ์เก็บกัก (Rule Curve) ใช้อาคารชลประทาน ระบบชลประทานบริหารจัดการน้ำ และประชาสัมพันธ์แผนบริหารจัดการน้ำกรมชลประทาน ชี้แจงสถานการณ์น้ำ ในปัจจุบัน

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์น้ำและภัยแล้ง พบว่า การดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว ผลการประเมินโดยสรุปหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ (หน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน) สามารถดำเนินงานได้ตามแผน และตามเป้าหมาย มีบางหน่วยงานที่ต้องเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้แล้วเสร็จ และเป็นไปตามเป้าหมาย ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญดังกล่าว มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินผลเชิงลึก ในระดับพื้นที่ เพื่อรับทราบถึงข้อเท็จจริงสาเหตุของปัญหา และความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ จะต้องตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ในมิติต่างๆ ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักวิชาการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ เชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และสะท้อนความสำเร็จ ทั้งผลผลิต และผลลัพธ์ ตลอดจนการสรุปบทเรียนเพื่อสร้างคู่มือไปสู่การขยายผลโครงการต่างๆ ต่อไป

จากสถานการณ์และแนวโน้มของภัยพิบัติธรรมชาติโดยเฉพาะภัยแล้ง ซึ่งจากข้อมูล ปริมาณน้ำต้นทุนของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ลดน้อยลง เป็นข้อมูลความเสี่ยงสำคัญต่อการวางแผนการผลิตสินค้าเกษตรและวางแผนเผชิญเหตุการณ์เพื่อป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรจากผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตรายได้ที่ลดน้อยลง และเศรษฐกิจครัวเรือนเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่มีระดับการออมน้อย ดังนั้น ส่วนราชการควรพิจารณาปรับเปลี่ยนประสิทธิภาพ

กระบวนการปฏิบัติราชการให้เข้มข้นสอดคล้องกับระดับความถี่และความรุนแรงของสถานการณ์ ดังนี้

๑) การเร่งรัดการก่อสร้าง ซ่อมแซมปรับปรุง บำรุงรักษาให้เป็นไปตามแผนงาน และบริหารสัญญาจ้างงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒) สอบทานประสิทธิภาพระบบเฝ้าระวังสถานการณ์ ระบบการประเมินความล่อแหลม และเปราะบางของพื้นที่ และระบบการสื่อสารแจ้งเตือนและช่วยเหลือบรรเทา รวมทั้งระบบการบัญชาการสถานการณ์ แผนเตรียมความพร้อม แผนเผชิญเหตุ แผนระงับยับยั้ง และแผนฟื้นฟูสร้างใหม่ที่ดีกว่าเดิม

๓) สื่อสารสร้างความตระหนักถึงผลกระทบและความเสียหาย รวมทั้งความเข้าใจข้อเท็จจริงของสถานการณ์ โดยทุกหน่วยงานจะต้องช่วยกันเพื่อให้เกษตรกรด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตนไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การสร้างทางเลือกอาชีพที่ใช้น้ำน้อยการปรับขนาดการผลิตและวิธีเขตกรรมเพื่อความเหมาะสมกับปริมาณน้ำ เป็นต้น ตลอดจนมีการผลิตสื่อและเผยแพร่ผลกระทบและความเสี่ยงที่ไม่คุ้มค่าการลงทุนหากเกษตรกรไม่สามารถรับภาระความเสี่ยงและความเสียหาย (มีเงินออมไม่เพียงพอ)

๔) ในระยะต่อไปควรวิเคราะห์และจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะยาวของจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนชาติและลุ่มน้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทานเพื่อให้มีความมั่นคงด้านน้ำในอนาคต และมีการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยความร่วมมือของทุกส่วนราชการเริ่มที่ชลประทานจังหวัด พัฒนาที่ดินจังหวัด อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตควรนำแผนแม่บทฯ ทรัพยากรน้ำของจังหวัดมาประกอบการพิจารณา ร่วมกับแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน พฤติกรรมผู้ผลิต และความต้องการของตลาด ในการจัดทำแผนการผลิตสินค้าเกษตรระยะยาวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อให้อุปสงค์การใช้ทรัพยากรน้ำสมดุลกับความมั่นคงของน้ำในอนาคต

๕) เนื่องจากทรัพยากรน้ำมีจำกัด ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญโดยจะต้องสร้างองค์ความรู้การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในฟาร์ม (Micro Irrigation) ร่วมกันทุกส่วนงาน ตลอดจนการสร้างความรู้แก่เกษตรกรได้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ได้เข้าใจถึงผลกระทบและเรียนรู้ที่จะปรับตัวด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งยอมรับกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมจะถูกกำหนดให้รวมอยู่ในต้นทุนสินค้า

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) การบริหารจัดการน้ำจากสถานการณ์ภัยแล้ง โดยการสนับสนุนถึงเก็บกักน้ำเป็นถังสำรองน้ำขนาดกลางเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ข้อจำกัดในเรื่องระยะทางจากแหล่งน้ำไปยังบริเวณถังเก็บน้ำสำรองขนาดกลางซึ่งบางพื้นที่มีระยะทางห่างไกลกัน ทำให้พบปัญหาในการเติมน้ำสำรอง

๒) การขุดลอกคลองแหล่งน้ำ ต้องเป็นพื้นที่สาธารณะจึงจะสามารถดำเนินการช่วยเหลือได้

๓) บางพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงซึ่งในฤดูฝนหรือช่วงน้ำหลากไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับเก็บกักปริมาณน้ำหลากได้เพียงพอ ส่งผลให้ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้และเกิดความเสียหายด้านอุทกภัย

๔) การก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำในบางพื้นที่มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ป่าไม้

๕) พื้นที่เกษตรกรที่ขอสนับสนุนขุดสระน้ำพื้นที่มีขนาดเล็กไม่สามารถดำเนินการได้ และการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ไม่สามารถดำเนินการได้ ส่งผลให้เกษตรกรขาดโอกาสในการมีแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้เพื่อการเกษตร

๖) ปริมาณน้ำต้นทุนน้อย ส่งผลกระทบต่อแผนการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

๗) ในเขตชลประทานของจังหวัด บางพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน (สระเก็บน้ำ) ของตนเอง ทำให้บริการจัดการน้ำได้ยาก และมีปริมาณน้ำกักเก็บน้อย

๘) เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการรณรงค์ให้งดปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เช่น ข้าว เป็นต้น

๙) ภาคกลางบางพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน พบว่ามีปริมาณน้ำเพียงพอในการอุปโภคบริโภค คุณภาพน้ำดีในการทำการเกษตรและไม่พบปัญหาน้ำเค็มในระดับที่เกิดปัญหา ทั้งนี้ในการบริหารจัดการน้ำเค็มมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยประจวบฯมีบทบาทช่วยให้การบริหารจัดการน้ำ ปิดคลองกันน้ำเค็ม

๑๐) อาคารชลประทานที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้วจำเป็นต้องได้รับการดูแลบำรุงรักษา ปรับปรุง และซ่อมแซม แต่เนื่องจากติดข้อกฎหมายการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมชลประทานจึงไม่สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการได้

๑๑) การดำเนินสร้างฝายเพื่อแก้ไขปัญหายภัยแล้ง - น้ำท่วม บางแห่งล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนดเนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๑๒) ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดทางภาคใต้มีปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ เนื่องจากสภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำในเขตพื้นที่ทำสวนผลไม้ และปัญหาน้ำเค็มรุกในเขตพื้นที่นาข้าว

๑๓) ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่

๑๔) แผนในการบริหารจัดการน้ำยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่

๑) เร่งดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำตามแผนทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ และระดับจังหวัดระยะ ๒๐ ปี เพื่อบริหารความต้องการใช้น้ำให้สอดคล้องและมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่เหมาะสม อีกทั้ง ลดความเสี่ยงที่จะดำเนินนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำในอนาคต กลายเป็นต้นทุนทางสังคมที่เพิ่มขึ้น

๒) สร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากภัยพิบัติ และการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ในระดับจังหวัด อำเภอ ชุมชน ให้มีศักยภาพในการปรับตัวและบรรเทาได้ด้วยตนเอง

๓) ให้เกษตรกรใช้บ่อสระเก็บน้ำที่ตนเองมีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดก่อนขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน

๔) ให้ชลประทานจังหวัดประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อกลุ่มผู้ใช้น้ำและเกษตรกรให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด แจ้งเตือนเกษตรกรให้งดทำนาปรังในช่วงที่ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ วางแผนการผลิตให้เหมาะสมป้องกันความเสียหายจากภัยพิบัติ เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่กลุ่มผู้ใช้น้ำโดยเพิ่มช่องทางการสื่อสาร ในรูปแบบต่างๆ ที่ตอบโจทย์สังคมในยุคปัจจุบัน (โดยการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการให้มากขึ้น)

๕) จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาว โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ให้เพียงพอกับการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

๖) จัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับพื้นที่และเพียงพอต่อการใช้น้ำของเกษตรกร

๗) สถานการณ์น้ำในลุ่มเจ้าพระยา การบริหารจัดการเก็บกักอ่างน้ำขนาดใหญ่ ๔ แห่ง คือ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยฯ และเขื่อนป่าสักฯ พบว่า ปริมาณน้ำต้นทุนยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการประหยัดน้ำแก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำต่อไป

๘) การจัดทำโครงสร้างข้อมูลพื้นฐาน การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบในระดับจังหวัด เช่น น้ำอุปโภคบริโภค มีความต้องการเท่าไร น้ำเพื่อการเกษตรมีความต้องการเท่าไร น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ มีความต้องการเท่าไร และน้ำเพื่ออุตสาหกรรมมีความต้องการเท่าไร เป็นต้น

๙) บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางให้สอดคล้องตามฤดูกาลในแต่ละช่วงเวลา

๑๐) การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุด โดยเห็นควรให้ความสำคัญการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาระบบน้ำใต้ดินอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

๑๑) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าและความเสี่ยงโครงการฯ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแนวทางเป้าหมายในการดำเนินงาน ซึ่งมีความจำเป็นในการเพิ่มกิจกรรมเสริม (เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสม และตอบโจทย์) ทำให้โครงการดังกล่าวสามารถขับเคลื่อนและดำเนินการได้ตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๑๒) ขอให้ชลประทานในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ศึกษาแนวทางการหาน้ำโดยการใช้น้ำเค็มมาผลิตน้ำจืด เพื่อให้มีน้ำจืดใช้อย่างเพียงพอต่อปริมาณความต้องการ

๑๓) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบในภาคกลางบางจังหวัด ปัจจุบันปริมาณยังไม่เพียงพอ ต่อการปลูกข้าว ซึ่งปริมาณน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงพอเพื่อใช้รักษาระบบนิเวศ จึงขอให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ทำความเข้าใจแก่เกษตรกรในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) การจัดทำข้อมูลแปลงใหญ่ เกษตรจังหวัดควรมีข้อมูลแหล่งน้ำ ทั้งแหล่งน้ำของกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เข้าไปอยู่ในแปลงใหญ่ หากแปลงใดที่ยังไม่มีแหล่งน้ำให้ประสานร่วมกันวางแผน ซึ่งจะช่วยให้ลดผลกระทบการขาดแคลนน้ำ จากภัยแล้งให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

๒) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ เพื่อการเกษตร แบบแปลงใหญ่ รวมถึงระบบส่งน้ำในพื้นที่การเกษตรเชิงเขาที่มีพื้นที่สูงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหา เรื่องการส่งน้ำไปไม่ถึงซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องขับเคลื่อนอย่างเร่งด่วน การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบได้มีการปรับเปลี่ยน รูปแบบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานในระดับพื้นที่ควรร่วมกันบูรณาการ เพื่อเป็นการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๓) การก่อสร้างแหล่งน้ำใรรานนอกเขตชลประทานจะต้องใช้พื้นที่ประมาณ ๑ ไร่ โดยสำรวจความต้องการ ของเกษตรกรล่วงหน้า ๑ ปี ส่วนใหญ่เมื่อถึงกำหนดการขุดเกษตรกรต้องการยกเลิก รวมถึงขนาดของบ่อน้ำ ที่ต้องการให้ลดขนาดบ่อให้แคบลงและเพิ่มความลึกของบ่อเพื่อลดพื้นที่เนื่องจากที่ดินในจังหวัดทางภาคใต้ บางพื้นที่มีราคาสูงทำให้เกษตรกรไม่ยอมสละที่ดินในการขุดบ่อ จึงขอให้สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหารือ กับกรมพัฒนาที่ดินเพื่อหาแนวทางในการปรับแบบบ่อให้ใช้พื้นที่น้อยลงแต่ยังคงได้ปริมาณเก็บกักน้ำเท่าเดิม

๔) บางจังหวัดในภาคใต้มีปริมาณน้ำฝน น้ำท่า จำนวนมากแต่มีแหล่งเก็บกักน้ำน้อย ขอให้กรมชลประทาน พิจารณาแนวทางการเก็บกักน้ำของจังหวัดทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำ ทั้งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร และขอให้กรมพัฒนาที่ดินลงพื้นที่ตรวจสอบกรณีสระเก็บน้ำของกรมพัฒนาที่ดิน เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำแห้งไม่สามารถเก็บกักน้ำได้

๕) ควรวางแผนแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งซ้ำซากอย่างเป็นระบบมีคณะทำงานดำเนินการ วางแผนและติดตามผลอย่างเป็นรูปธรรม

จ. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลการดำเนินงานภาพรวมมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะยาว แผนการแก้ไขปัญหากล้วยแล้ง/น้ำท่วม โดยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน โดยการปรับปรุงระบบส่งน้ำ สร้างแหล่งกักเก็บน้ำใน

พื้นที่จัดทำฝายชะลอน้ำ จัดทำโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการน้ำ การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน สำรวจเพื่อแยกพื้นที่สำหรับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและพื้นที่กล้วยแล้ง ติดตามประเมินและเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำต้นทุนเพื่อการอุปโภคบริโภคและภาคเกษตร สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรโดยจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน พื้นที่ทางการเกษตรที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาอุทกภัยและกล้วยแล้งได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในเขตและนอกเขตชลประทาน

ผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามแผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รอบที่ ๑

๑) จัดตั้งศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์ระดับน้ำ เพื่อประมวล วิเคราะห์ พิจารณาวางแผน/ติดตาม/ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำ

๒) จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนฯ ระดับสำนักงาน และระดับโครงการชลประทาน

๓) จัดทำแผนเผชิญเหตุ/กล้วยแล้ง/อุทกภัย ติดตามสถานการณ์ประจำวันอย่างใกล้ชิด และจัดเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือ เครื่องสูบน้ำ ในพื้นที่ประสบภัย และการแจ้งเตือนภัย

๔) สรุปบทเรียนในการบริหารจัดการน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ

๕) เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนงาน และสามารถดำเนินการได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๖) พื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ มีน้ำใช้ในการทำเกษตรอย่างพอเพียง

๗) แหล่งน้ำชุมชนได้รับการพัฒนาและฟื้นฟู ชุมชนมีแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภค และมีแหล่งน้ำสำรองสำหรับช่วงฤดูแล้ง และฝนทิ้งช่วง

๘) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้เข้าใจสถานการณ์น้ำ การใช้น้ำตามความเหมาะสมของปริมาณน้ำต้นทุนและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๙) ส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยในพื้นที่เสี่ยงกล้วยแล้ง โดยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือแนวทางการแก้ไขปัญหากล้วยแล้งและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหามะเร็งเกษตรกรชิงรุกฉับไว และการหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันทั่วถึง

รับผิดชอบโดย นายอำพันธุ์ เวฬุตันติ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๘ และ ๙

๑. จุดประสงค์

๑) มีการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานข้อมูลข่าวสาร ติดตามความก้าวหน้า และหาแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทันทั่วถึง

๒) เกษตรกรสามารถเฝ้าระวัง และเตรียมรับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

๒. ผลการตรวจราชการ

จังหวัดติดตามสถานการณ์ปัญหาด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ เฝ้าระวังสถานการณ์ในพื้นที่ และแจ้งเตือนข้อมูลสถานการณ์ให้กับผู้นำชุมชนและเกษตรกรทราบทุกระยะ

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด หากเกิดปัญหาให้ดำเนินบูรณาการแก้ไขปัญหาเชิงรุกก่อนที่เกษตรกรจะได้รับความเดือดร้อน
๒. ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์และรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมการป้องกันแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
๓. ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำอาจเป็นเรื่องที่เกษตรกรร้องเรียน ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและทุกหน่วยงานร่วมกันบริหารจัดการและหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วน
๔. จัดทำแผนเตรียมความพร้อมและแผนเผชิญเหตุตามฤดูกาล
๕. เตรียมความพร้อมบุคลากร เช่น อาสาสมัคร อาสาสมัครกลุ่มผู้ใช้น้ำ อาสาสมัครเกษตร ฯลฯ
๖. เตรียมความพร้อมเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ในการช่วยเหลือเกษตรกร
๗. เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- ๒) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานเกษตร
- ๓) ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
- ๔) ปัญหาในเรื่องของศัตรูพืช/โรคระบาดพืช ได้แก่ โรคใบด่างมันสำปะหลัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนามดั่งแรด และโรคใบไหม้ข้าว ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัด
- ๕) เกษตรกรนำท่อนพันธุ์มันสำปะหลังจากต่างพื้นที่เข้ามาปลูก ทำให้โรคใบด่างมันสำปะหลังระบาด
- ๖) เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ไม่สามารถได้รับเงินช่วยเหลือในโครงการป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลังได้ ทำให้เกษตรกรไม่ยินยอมทำลายต้นที่เป็นโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) เน้นสร้างการรับรู้ให้เกษตรกรและประชาชนในสถานการณ์ต่างๆ อย่างทันท่วงที รวมถึงควรมีการจัดทำฐานข้อมูลไว้ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในคราวต่อไป

๒) สนับสนุนการผลิตแปลงท่อนมันสำปะหลังพันธุ์ปลอดโรคในพื้นที่ให้เพียงพอ เพื่อแก้ปัญหาการใช้ท่อนพันธุ์จากต่างพื้นที่

๓) หน่วยงานในพื้นที่ต้องมีการติดตามสถานการณ์การทำการเกษตรของเกษตรกร เป็นระยะๆ โดยมีคณะทำงานในระดับหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อรับทราบปัญหาและเพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาในพื้นที่โดยเร็ว โดยปัญหาที่เร่งด่วนจะต้องให้ความช่วยเหลือเกษตรกรโดยเร็ว เช่น ปัญหาโรคระบาดทั้งในพืชและสัตว์ ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น

๔) ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งน้ำไว้ในพื้นที่ของตนเอง และรู้จักใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๕) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการขอกู้

๖) ส่งเสริมกิจกรรมอาชีพเสริม

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้กลไกของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) และคณะกรรมการบริหารศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ในการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด รวมทั้งบูรณาการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เชิงรุก โดยประสานกับหน่วยงานระดับพื้นที่ เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารอย่างเร่งด่วนให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานสถานการณ์ให้ส่วนกลางทราบด้วย

การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

รับผิดชอบโดย นายปราโมทย์ ยาใจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๓ และ ๔

๑. จุดประสงค์

- ๑) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ผู้ประกอบการเข้าแจ้งการประกอบธุรกิจ และขึ้นทะเบียนในระบบเกษตรพันธสัญญาเพิ่มขึ้น
- ๒) มีการพัฒนากลไกการบริหารจัดการ เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์สภาพปัญหา และนำไปสู่การพัฒนาแผนการส่งเสริมการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

๒. ผลการตรวจราชการ

การตรวจติดตามขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนกลางได้จัดตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา และในส่วนภูมิภาคให้มีสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติฯ โดยสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญได้ ดังนี้

๑) การออกกฎหมายลำดับรอง

ดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๖ ฉบับ พร้อมทั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลใช้บังคับแล้ว ได้แก่ (๑) ประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการแจ้งการประกอบธุรกิจและการเลิกการประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญา

(๒) ประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดส่ง และเก็บรักษาเอกสารสำหรับการชี้ชวนเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา ๓) ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริม และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๑ (๔) ประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และการจัดทำสัญญาประนีประนอม ยอมความ (๕) ประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา ของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (๖) ประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการประกาศรายละเอียดการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือพฤติกรรม เอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม

ปัจจุบันสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่ระหว่างการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มี ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพการทำงานเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญามากยิ่งขึ้น

๒) การจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจ

ดำเนินการรับแจ้งการประกอบธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จนถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ และขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการแล้ว จำนวน ๒๕๐ ราย แบ่งเป็น ด้านพืช จำนวน ๑๘๘ ราย ด้านปศุสัตว์ จำนวน ๕๓ ราย และด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๙ ราย

๓) การกำกับดูแลการทำสัญญา

๓.๑) มีการจัดเก็บสำเนาเอกสารสำหรับการชี้ชวนและร่างสัญญาจากผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ และติดตามการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา โดยผู้ประกอบการ ได้นำส่งสำเนาเอกสารสำหรับการชี้ชวนแล้ว จำนวน ๖๗ ราย มีสำเนาเอกสารสำหรับการชี้ชวน ๑๓๒ เรื่อง แบ่งเป็นด้านการเพาะปลูก ๙๐ เรื่อง ด้านปศุสัตว์ ๓๙ เรื่อง และด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓ เรื่อง

๓.๒) มีการจัดทำร่างสัญญาแนะนำซื้อขายข้าวโพดล่วงหน้าภายใต้โครงการสานพลังประชารัฐ เพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดหลังฤดูทำนา นอกจากนี้ ยังอยู่ระหว่างการจัดทำรูปแบบสัญญาแนะนำอื่นๆ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งเสริม ให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรนำไปใช้ต่อไป

๔) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระบบเกษตรพันธสัญญาจำนวน ๕ เรื่อง ในพื้นที่ ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก ระยอง กาญจนบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ ชัยนาท สระบุรี และจังหวัด กระบี่ สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร รวม ๖๑ ราย โดยผู้ประกอบการทางการเกษตร และเกษตรกรสามารถตกลงกันได้ ๕๙ กรณี และจำหน่ายข้อพิพาท ๒ กรณี เนื่องจากเกษตรกรไม่ประสงค์ จะไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกับผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร อย่างไรก็ตาม คู่สัญญามีสิทธินำคดีไปสู่การพิจารณา ของอนุญาโตตุลาการหรือนำคดีไปสู่ศาลได้ต่อไป

๕) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

๕.๑) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ และประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ และเกษตรกร จะได้รับจากการทำการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา รวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชน ทั่วไปผ่านช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ E-mail และสื่อออนไลน์ รวมทั้ง ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์เชิงรุกและสร้างการรับรู้ให้กับผู้ประกอบการและเกษตรกร ในจังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ นครพนม ยะลา มหาสารคาม นครราชสีมา ระยอง ปทุมธานี เพชรบุรี พะเยา กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี พิจิตร อุบลราชธานี กระบี่ และจังหวัดเชียงราย

๕.๒) สร้างความรู้ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม และสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้และสามารถถ่ายทอดและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร หรือผู้ประกอบการทางการเกษตร และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

๖) การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมการเสนอร่างแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่จัดทำแล้วเสร็จ ต่อคณะกรรมการจัดทำร่างแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยผู้แทน เกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้แทนส่วนราชการ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันพิจารณาก่อนนำเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาพิจารณาต่อไป

๓. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ไม่มีความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตร และด้านกฎหมาย ในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

๒) เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเกษตรพันธสัญญา และกลไกการคุ้มครองภายใต้ พระราชบัญญัติฯ เนื่องจากการสร้างการรับรู้ยังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง

๓) ขาดข้อมูลเกษตรกร/พื้นที่ผลิต/ปริมาณการผลิต ในระบบเกษตรพันธสัญญาเพื่อนำไปประกอบการ วิเคราะห์จัดทำนโยบายและแผนในการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา เนื่องจากยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล

๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเนื้อหาไม่ชัดเจน ต้องมี การตีความทำให้เจ้าหน้าที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน และในบางเรื่องไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ การทำเกษตร พันธสัญญาในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

๕) การจัดทำแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญายังไม่แล้วเสร็จ ส่งผลให้การกำหนดทิศทางการ ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาไม่มีความชัดเจนในปัจจุบัน

๖) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเกษตรพันธสัญญายังไม่มีผลเป็น รูปธรรมที่ชัดเจน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายจึงไม่สามารถบูรณาการงาน ในเชิงรุกได้

๗) พันธสัญญาที่ทำขึ้นในส่วนกลาง หรือทำ ณ เขตจังหวัดอื่น (โดยปกติสัญญาจะทำ ณ จังหวัดที่ผู้ประกอบการ หรือ ผู้ซื้อ ตั้งอยู่) โดยกรณีที่เกษตรกรคู่สัญญาอยู่ต่างจังหวัดกับผู้ประกอบการ พบว่าเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดผู้รับผิดชอบดูแลให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในจังหวัด ไม่ได้รับข้อมูลการทำพันธสัญญาต่างๆ เป็นผลให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ ปกษาและช่วยเหลือเกษตรกรได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถติดตามการปฏิบัติตามสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาได้ ทำให้เมื่อเกิดปัญหาไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ในกรณีที่ผิดสัญญาในภายหลัง

๔. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับกรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเกี่ยวกับเกษตรพันธสัญญา เช่น ให้ความรู้ และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร รวมทั้งเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือเข้าข่ายหลอกลวงเกษตรกรในรูปแบบของเกษตรพันธสัญญา ตลอดจนเร่งจัดทำฐานข้อมูลในระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และควรมีระบบสืบค้นให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดรับทราบรายละเอียดเงื่อนไขพันธสัญญาของทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งผู้ประกอบการและเกษตรกรในรายละเอียดของเกษตรพันธสัญญาที่ทำต่างพื้นที่ต่างจังหวัดกัน

๒) ควรมีการจัดประชุมให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อนำความเห็นมาพิจารณาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทของการทำการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาต่อไป

๓) หน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา (สลพ.) ควรเร่งรัดการจัดทำแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโดยเร็ว

๔) ควรเร่งรัดการให้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ แก่เจ้าหน้าที่ ของสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด โดยเพิ่มการลงพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ จัดทำคู่มือ/คำถาม - คำตอบ เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อไป และรวบรวมปัญหาอุปสรรค/ข้อคิดเห็น จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด ในเชิงพื้นที่เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

๕. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบ เกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ ในการ กำหนดหลักเกณฑ์ในการทำสัญญาในระบบเกษตร พันธสัญญา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาระบบ เกษตรพันธสัญญา เพื่อช่วยสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการผลิต ด้านการเกษตร หรือบริการเกษตรอย่างยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

รับผิดชอบโดย นายพีรพันธุ์ คอทอง ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๖ และ ๑๘

๑. จุดประสงค์

๑) มีการจัดทำแผนการพัฒนาเชิงรุก และแผนเผชิญเหตุ เช่น การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

๒) มีการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น ดิน น้ำ และปัจจัยการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเป้าหมายให้มีความพร้อม เพื่อสร้างโอกาส สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ต่อไป

๒. ผลการตรวจราชการ

ภาพรวมทั้งประเทศมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร ในการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยมีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๖๓ ดำเนินการในพื้นที่ ๗๒ จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ) จำนวน ๒,๙๐๗,๕๘๓ ไร่ ๓,๗๑๘,๔๘๕ แปลง ๓๖,๑๘๒,๐๕๖ ไร่ โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร รวมจำนวน ๔๑,๑๓๔ ไร่ ๒๖,๘๖๖ แปลง ๒๔๔,๓๓๗ ไร่ และการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) พื้นที่เป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ รวมจำนวน ๙๑๙ พื้นที่ ๗๐ จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดนครนายก นครปฐม ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี และกรุงเทพมหานคร) เนื้อที่ประมาณ ๑,๕๘๒,๙๔๒-๓-๔๙.๗๐ ไร่ ออกหนังสืออนุญาตแล้ว จำนวน ๑๘๘ พื้นที่ ๖๐ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๖๖๒,๙๐๔-๑-๙๔.๐๖ ไร่ จัดคนลงพื้นที่แล้ว จำนวน ๔๒,๐๖๕ ราย ๑๘๐ พื้นที่ ๖๓ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๒๗๘,๑๖๕ ไร่ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพแล้ว ๑๓๒ พื้นที่ ๕๘ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๔๗๔,๙๒๗-๑-๑๐.๓๔ ไร่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในเขตปฏิรูปที่ดิน และตามนโยบายของ คทช. ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานข้อมูล Zoning by Agri-Map ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาที่ดินและการอนุรักษ์น้ำ การวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ ผลิตและจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ขุดบ่อจิ๋วของกรมพัฒนาที่ดิน ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร สนับสนุนข้อมูลสร้างการรับรู้ผ่านเครือข่ายหมอดินอาสา

๒) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน โดยมีการปรับพื้นที่ก่อสร้างปรับปรุงถนน ก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิต แก้ไขปัญหาภัยแล้ง และน้ำท่วม มีราษฎรได้รับประโยชน์ทั้งในและนอกพื้นที่ คทช.

๓) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดทำเมนูอาชีพเชิงบูรณาการ โดยส่งเสริมตามความต้องการของเกษตรกรทั้งในด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ เช่น ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพื้นที่เชิงเดี่ยวมาทำเกษตรผสมผสาน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ (พัฒนากลุ่มผู้ปลูกผักอินทรีย์ กลุ่มผลิตเห็ดขอนขาว และเห็ดนางฟ้า ส่งเสริมการปลูกผัก (พริก มะเขือ ผักกาด คื่นหีว ผักชี ฯลฯ) ไม้ผล (มะยงชิด ลองกอง มังคุด เงาะ มะขาม มะม่วง ส้มโอ โกโก้ มะพร้าว มะนาว ฯลฯ) และถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคนิคการเพิ่มผลผลิต ลำไย การเพาะกล้าไม้ป่าตะวันตก) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านปศุสัตว์ (การเลี้ยงไก่/ไก่พื้นเมือง/ไก่ไข่ เป็ดเทศ แพะ/แพะเนื้อ โคเนื้อ และสุกร) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านประมง (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาอุก ในบ่อดิน/ในกระชังบก และการเลี้ยงกบในกระชัง ช่วยให้ราษฎรมีแหล่งอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้นจากกบที่เลี้ยง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายกบที่เหลือจากการบริโภค และเพาะพันธุ์กบไว้เพื่อขยายพันธุ์) ปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำ (ปลานิล ปลาสวาย ปลาจิ้ง ปลาอีสงเทศ และปลาดุกเทศ) เพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำ และการแปรรูปสินค้าประมง) พัฒนาต่อยอดหมอนไหมเป็นผ้าทอ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในด้านต่าง ๆ แก่ราษฎร พัฒนาองค์ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและการรับรองมาตรฐาน GAP การแปรรูปสินค้าเกษตร และการตลาด

๔) ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม โดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม ในรูปแบบสหกรณ์แก่ราษฎรในโครงการ มีการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร พัฒนากลุ่มการผลิตรวบรวมกลุ่ม เพื่อรวบรวมผลผลิต พัฒนาต่อยอดการแปรรูป โดยใช้กลไกสหกรณ์และเครือข่ายของสหกรณ์ ในการกระจายสินค้าในจังหวัด

๕) ด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ภายใต้กลไกสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ โดยประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรทราบช่องทางในการเข้าถึงแหล่งทุนต่าง ๆ

๖) ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุน พร้อมให้การสนับสนุนสมุดบัญชีแก่ราษฎรในโครงการ โดยมีการติดตามการบันทึกบัญชีของราษฎรในโครงการอย่างต่อเนื่อง

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญดังกล่าว มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินผลเชิงลึก ในระดับพื้นที่ เพื่อรับทราบถึงข้อเท็จจริง และสาเหตุของปัญหา และความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่จะต้องตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ในมิติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักวิชาการ เช่น ผลสัมฤทธิ์เชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และสะท้อนความสำเร็จทั้งผลผลิต และผลลัพธ์ ตลอดจนการสรุปบทเรียนเพื่อสร้างคู่มือการขยายผลโครงการต่าง ๆ ต่อไป แนวทางการดำเนินงานเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑.๑) ก่อนการดำเนินงาน ควรมีการวิเคราะห์ ประเมินความเป็นไปได้ ของแผนงาน/โครงการ ตลอดจนศึกษารายละเอียด ประชุมชี้แจงคณะทำงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตรวจทานความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์โครงการต่อหลักการและเหตุผลของโครงการ ความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินงานที่ตอบโจทย์เป้าหมายและระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ และสุดท้าย ให้วิเคราะห์และประเมินความคุ้มค่าและเป็นไปตามผลที่ได้รับที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นต้น

๑.๒) ขณะดำเนินงาน ควรมีการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงโครงการ เพื่อรับรู้ถึงปัจจัยตัวแปร และข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ เน้นการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และตามวัตถุประสงค์ เช่น การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากข้อมูลเดิม ในระดับพื้นที่ โดยการตั้งสมมติฐานและจำลองเหตุการณ์เพื่อจะรับรู้ถึง สภาพปัญหา ข้อจำกัด ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ในรูปแบบแผนเผชิญเหตุ ที่มีแนวโน้ม ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็แนวทาง การป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

๑.๓) หลังการดำเนินงาน ควรมีการวิเคราะห์ และประเมินความสำเร็จโครงการ เพื่อรับทราบถึง ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ได้กำหนดหรือไม่อย่างไร และที่สำคัญ ผู้ดำเนินงานได้รับทราบ ถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จเพื่อนำสู่การสรุปบทเรียนและการขยายผลโครงการต่อไป เช่น การถอดบทเรียน ความสำเร็จโครงการเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรและ กลุ่มเกษตรกรในระดับพื้นที่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความมั่นคง และยั่งยืนต่อไป

๑.๔) การเพิ่มกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็น การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญนั้นมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มกิจกรรมโครงการดังกล่าวให้เกิดความต่อเนื่องและมีความสมบูรณ์ เพื่อเติมเต็ม ต่อยอด และสร้างต้นแบบให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืน ในระดับพื้นที่ต่อไป กิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อ เพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์ เช่น การสร้างศูนย์เรียนรู้และเกษตรต้นแบบในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และแรงจูงใจ ในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร สร้างรายได้ และสร้างคุณภาพชีวิต เกษตรกร ให้ดีขึ้น เป็นต้น

๑.๕) ด้วยข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น การโอนงบประมาณล่าช้าจากส่วนกลาง การเกิด การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในประเทศ และการปรับลดงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลกระทบโดยตรงในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดทำแผนเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยเน้นการควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย และตามกำหนดเวลา

๒) เน้นย้ำให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนงาน ตามแนวทางสนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานและอาชีพให้แก่เกษตรกรผู้อยู่อาศัยและเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินโดยให้ องค์ความรู้เรื่องดิน และน้ำต้นทุนแก่เกษตรกรในการตัดสินใจเพาะปลูกเพื่อลดปัญหาขาดแคลนนํ้ารวมถึง องค์ความรู้เรื่องการผลิตสินค้ามาตรฐาน ตลอดจนพัฒนาอาชีพตามความต้องการของชุมชนตามบริบท และสภาพแวดล้อม

๓) เมื่อทรัพยากรที่ดินมีจำกัด แต่ในขณะที่ประชากรเพิ่มขึ้นประกอบกับการเติบโตของ ภาคอุตสาหกรรม และบริการก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงสินทรัพย์ที่ดิน อีกทั้งความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ที่มีทุนและเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้ผลิตที่มีผลิตภณน้อยกว่าโดยเปรียบเทียบจะต้องออกจากตลาด และสูญเสีย ทรัพย์สินหรือมรดกที่สะสมไว้ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมวงจรแห่งความยากจน ที่นำไปสู่การขาดความเป็นเจ้าของ ที่ดินในที่สุด อีกทั้งปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก เป็นแรงกดดันให้เกษตรกรถูก Disrupted ในอัตราเร่งที่เพิ่มขึ้น อันเป็นความเสี่ยงที่สร้างโอกาสของปัญหา ที่ดินทำกินเพื่อเกษตรกรและต่อเนื่องถึงปัญหาการบุกรุกครอบครองที่ดินของรัฐและเอกชน ปัญหาการถูก บังคับคดียึดทรัพย์สิน ปัญหาการใช้สิทธิการครอบครองที่ดินของรัฐไม่เป็นไปตามกฎหมาย ดังนั้นส่วนราชการ ควรพิจารณาประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงให้ลดลง ดังนี้

๓.๑) การสอบทานประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติตามกฎหมาย พระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘

- การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการบริหารความคาดหวังของงานบริการเกษตรกร และการอำนวยความสะดวกในการให้บริการของ ส.ป.ก. การจัดระบบข้อมูลการจัดทำข้อมูลให้ง่ายต่อการสืบค้น และการแจ้งเตือนวาระงาน การกำกับให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามกฎหมาย ส.ป.ก. การพัฒนาผลิตภาพ การผลิต การตลาดของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยจัดระบบการประเมินความเสี่ยง ที่ประกอบด้วยข้อมูล ชีวตัวการพัฒนา การส่งเสริมเกษตรกรที่มีพื้นที่ป่าอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

- การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการขับเคลื่อนของอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ ภายใต้นโยบาย คทช. โดยการจัดประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวางแผน และจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร/ชุมชนกลุ่มเป้าหมาย ตามที่คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ได้แจ้งข้อมูลพื้นที่และข้อมูลผู้ครอบครองที่ดิน ทั้งนี้ ควรวิเคราะห์และตรวจสอบความเหมาะสมและโอกาส การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เช่น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของทรัพยากรดิน น้ำ ปัจจัยการผลิต ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศน์ ทักษะพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย รวมทั้งการวิเคราะห์ เศรษฐกิจ สังคมรายบุคคล เป็นต้น เพื่อประกอบการวางแผนอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Personalization Plan) สามารถนำไปสู่การสร้างโอกาสด้านรายได้ที่สมดุลต่อระบบนิเวศน์ของพื้นที่ อีกทั้งแผนการจัดให้มีระบบนิเวศทาง เศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมในระยะต่อไป

๓.๒) สอบทานประสิทธิภาพระบบประเมินความเสี่ยงระดับการชำระหนี้ของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ โดยวิเคราะห์ข้อมูลลูกหนี้ของสถาบันการเงินเพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวังเชิงรุกครัวเรือนเกษตรกรที่ประสบปัญหา ระดับการชำระหนี้และการขาดสภาพคล่องกระแสเงินสดครัวเรือน

๓.๓) พัฒนาและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรลูกหนี้ สถาบันการเงินเจ้าหนี้และส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของลูกหนี้เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดหนี้ ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ได้อย่างทันการณ์

๓.๔) สอบทานระบบการสร้างวินัยทางการเงินการคลังให้ครัวเรือนเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ด้านการเงินและบัญชี (Financials Literacy)

๓.๕) สอบทานระบบการสร้างความรู้ ทักษะ ธุรกิจเกษตรเพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถในการวางแผนการลงทุน วางแผนธุรกิจที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศ ลดความเสี่ยงของการขาดทุนที่นำไปสู่วงจรแห่งความยากจน

ตัวอย่างกระบวนการที่ควรปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อรองรับการบริหารความเสี่ยง

๑) กระบวนการวางแผนและจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร/ชุมชน กลุ่มเป้าหมายของคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ ภายใต้นโยบาย คทช.

๒) กระบวนการประเมินความเสี่ยงระดับการชำระหนี้ของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่มีระดับความสามารถในการชำระหนี้สิน และความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยน้อยโดยเปรียบเทียบ

๓) กระบวนการสร้างความตระหนักและเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะ ทักษะคิด และพฤติกรรม ทางการเงิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจทางการเงินที่ดี สามารถรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการหนี้ให้เหมาะสมกับความสามารถของตน

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) ด้านการจัดที่ดิน

พบปัญหาอุปสรรคด้านความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงในการบริหารจัดการระหว่างคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในเรื่องการกลั่นกรองศักยภาพและความพร้อมของประชาชนหรือเกษตรกรทั้งด้านทักษะอาชีพ และฤดูกาลผลิตที่เหมาะสม รวมถึงการจัดรูปที่ดินที่เกื้อหนุนต่อการทำการเกษตรที่มีขนาดเหมาะสม (การบริหารจัดการระบบแปลงใหญ่ หรือแปลงรวม) ซึ่งจากประเด็นปัญหาความสัมพันธ์เชิงข้อมูลและการจัดการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรมีอาชีพและมีรายได้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการปฏิบัติงานจัดทําปัจจัยการผลิตให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ในด้านฐานข้อมูลราษฎร/เกษตรกรที่ยังไม่เป็นปัจจุบัน และยังไม่บูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร เช่น ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดิน ในด้านการสื่อสารทำความเข้าใจในรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการในพื้นที่ภายใต้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การขออนุมัติอนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการเก็บค่าธรรมเนียมหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามนโยบาย คทช. การกำหนดและตรวจสอบคุณสมบัติผู้ได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการที่ชัดเจน การกำกับดูแลควบคุมการเข้าทำประโยชน์ภายหลังการจัดที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลภายใต้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในระเบียบหลักเกณฑ์การดำเนินงานโครงการให้แก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น ในด้านพื้นที่ดำเนินการซึ่งมีลักษณะกระจายเป็นกลุ่ม ๆ ไม่เป็นแปลงรวมจึงยากต่อการรวมกลุ่มหรือส่งเสริมพัฒนาอาชีพในลักษณะแปลงใหญ่หรือแปลงรวม และในด้านข้อจำกัดของงบประมาณและบุคลากรในการสำรวจรังวัดพื้นที่ไม่เพียงพอส่งผลให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า เป็นต้น

๒) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๒.๑) ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินไม่ได้เข้าทำประโยชน์/ประกอบอาชีพในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร ซึ่งบางส่วนเป็นผู้สูงอายุและไม่สามารถทำการเกษตรและใช้ประโยชน์จากที่ดินได้

๒.๒) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพในบางพื้นที่เกษตรกรยังยึดติดกับการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ประกอบกับพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรมีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่เป็นแปลงรวม ส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในลักษณะการรวมกลุ่มแบบแปลงรวม/เกษตรผสมผสาน ดำเนินการได้ยาก

๒.๓) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงอายุซึ่งมีข้อจำกัดในทักษะการจัดทำบัญชีครัวเรือน และเกษตรกรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชีครัวเรือน ไม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบ/วิธีการผลิตส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร

๒.๔) ไม่มีการกำหนดพื้นที่ส่วนกลางเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคในพื้นที่ ไม่มีการจัดสรรที่ดินสำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันทำให้ไม่มีพื้นที่จัดตั้งอาคารสำนักงานสหกรณ์ หรือพื้นที่ส่วนกลางไว้ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

๒.๕) การจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นใหม่ให้เกิดความยั่งยืนมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของทุนในการจัดตั้งสหกรณ์ และบุคลากรที่มีศักยภาพที่สามารถบริหารจัดการสหกรณ์ กระบวนการสหกรณ์บางแห่งยังไม่มีคามเข้มแข็งพอและดำเนินการไม่เต็มศักยภาพ ราษฎรผู้ได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการบางส่วนไม่มาเข้าร่วมกลุ่มอาชีพ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการวิสาหกิจชุมชน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน และไม่มีอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต

๒.๖) งบประมาณในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของแต่ละหน่วยงาน ไม่สอดคล้องกัน จึงควรมีหน่วยงานกลาง เช่น คณะกรรมการนโยบายที่ดิน เป็นหน่วยงานในการเชื่อมโยง การจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

๒.๗) ขาดงบประมาณในการสร้างสาธารณูปโภค การใช้ประโยชน์ในที่ดินกรณีมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพป่าอาจทำให้เข้าข่ายผิดกฎหมายป่าไม้ เช่น การตัดถนน ขุดสระน้ำ การเดินท่อระบบกระจายน้ำ สร้างอาคารรวบรวมผลผลิต ลานตากผลผลิต ฯลฯ ส่งผลให้หน่วยงานที่จะเสนองบประมาณในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพมุ่งเน้นไปที่การดำเนินการในกิจกรรมเพื่อการอบรมและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นหลัก

๒.๘) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาสูงยากต่อการจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ทั้งในการผลิต แปรรูป การจำหน่าย/ขนส่งผลผลิต ซึ่งมีต้นทุนสูงกว่า พื้นที่ปกติ รวมถึงปัญหาระบบชลประทานและการขาดแคลนแหล่งน้ำ

๒.๙) ด้านเงินทุนในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เกษตรกรขาดเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล/ช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ให้เกษตรกรมากเพียงพอ

๓) ด้านอื่นๆ

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดประชุม รวมกลุ่มเกษตรกร และเรื่องข้อจำกัดด้านงบประมาณ ส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) ควรศึกษารายละเอียดและสร้างการรับรู้โครงการอย่างจริงจังในส่วนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนและดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

๒) ควรมีการจัดทำแผนวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ ทั้งก่อนดำเนินการขณะดำเนินการ หลังดำเนินการ

๓) ควรมีการบริหารจัดการ และเตรียมความพร้อม โดยจัดทำแผนการพัฒนาเชิงรุกและแผนเผชิญเหตุ เช่น การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่การพัฒนา และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ดิน น้ำ ป่าจัดการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายให้มีความพร้อมเพื่อสร้างโอกาส สร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไป

๔) จัดหาแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร และสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูล/ช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น

๕) ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งในส่วนของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้ทราบถึงกรอบแนวทาง กระบวนการ ขั้นตอน การดำเนินการของแต่ละภาคส่วน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๖) ควรเร่งรัดการสำรวจตรวจสอบการอนุญาตและจัดที่ดินทำกินให้มีความรวดเร็ว เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎร ให้สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินและนำไปสู่การส่งเสริม พัฒนาอาชีพต่อไป รวมถึงติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร

๗) ควรมุ่งเน้นแนวทางในการส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างสมดุล ส่งเสริมการทำวนเกษตร สร้างจิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในท้องถิ่นให้มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและบนพื้นฐานของความพอเพียงในชุมชน

๘) ขอให้คณะกรรมการฯ ในการด้านการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้สามารถสร้างรายได้แก่ตนเอง โดยในภาคการเกษตรควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในทุกด้าน ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการที่ดิน การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ เพื่อนำมาสู่แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เหมาะสมกับพื้นที่ ความต้องการของเกษตรกร และภูมิสังคม และเป็นไปตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๙) เนื่องจากการแก้ไขปัญหาที่ดินที่มีเขตพื้นที่ทับซ้อนพื้นที่ป่าซึ่งต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงขอให้หน่วยงานที่งานที่เกี่ยวข้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ และขอให้มีการตรวจสอบทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์อย่างรอบด้านเพื่อชี้แจงต่อประชาชนผู้ร้องได้อย่างชัดเจน

๑๐) ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมก่อนให้จัดเกษตรกรเข้าทำประโยชน์

๑๑) ควรจัดทำแผนพัฒนาอาชีพระดับชุมชน (แต่ละชุมชน) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาในระดับชุมชนได้

๑๒) ควรสร้างองค์ความรู้หลักการบริหารและการจัดการสหกรณ์ให้แก่คณะกรรมการสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนสหกรณ์ให้เป็นรูปธรรมต่อไป

๑๓) เนื่องจากเป็นโครงการที่สำคัญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำให้กับประชาชนในสังคม จึงควรมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบ/เจ้าภาพหลัก หรือจัดตั้งกลุ่มงาน/ส่วนงาน ในระดับพื้นที่เพื่อรับผิดชอบดำเนินการ เป็นการเฉพาะ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
โครงการต่อไปซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อไป

๑๔) การส่งเสริมอาชีพควรใช้หลักการทรงงานโดยมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ปลุกฝังแนวคิดและทักษะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความพอประมาณเนื่องจากในพื้นที่ คทช. ประชาชนจะต้องอยู่อย่างพอเพียงไม่มากไปไม่น้อยไป ตามสมรรถนะ ทักษะอาชีพ ที่แตกต่างกัน และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่เพื่อสร้างโอกาสรายได้ Passive Income อย่างไรก็ตามการสนับสนุนปัจจัยการผลิตโดยส่วนราชการควรพิจารณาอย่างระมัดระวังถึงความสอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยาพื้นที่

๑๕) การวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาอาชีพประชาชนในพื้นที่ คทช. ควรวิเคราะห์เป็นรายบุคคล เนื่องจากเกษตรกรแต่ละรายมีสมรรถนะ ทักษะอาชีพ ความพร้อมด้านการออมและการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการตลาด รวมทั้งความสามารถในการรับความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทั้งจากเศรษฐกิจและธรรมชาติได้หรือมีการพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ส่วนราชการต้องเก็บรวบรวม ศึกษาข้อมูลภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนและภาระหนี้สินอย่างเป็นระบบเพื่อการวิเคราะห์แสวงหาหนทางปฏิบัติให้มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงและบรรเทาปัญหาการบุกรุกพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพที่ทำมาได้น้อยซึ่งการวิเคราะห์แผนรายบุคคลจะนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และบรรลุเป้าหมายชีวิตความสำเร็จ

๑๖) ควรติดตามและสอบถามประสิทธิภาพด้านการเงินของกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อทราบแนวโน้มระดับความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกในพื้นที่ คทช. หรือองค์การ รวมถึงจะต้องสร้างทักษะและวินัยการออมและการลงทุน (Financial Literacy) ให้แก่ประชาชน ซึ่งชุดข้อมูลนี้จะนำไปสู่แผนบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของเกษตรกร เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะสมต่อการสร้างรายได้ เป็นต้น

๑๗) ควรมีการวิเคราะห์สมดุลดินและน้ำเพื่อจัดทำแผนบริหารทรัพยากรดินและน้ำตามลำดับขั้น (ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว) รวมทั้งวางแผนการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การผลิตอาหารและสินค้า และควบคุมกำกับให้ความต้องการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและคุ่มค่า เชิงงบประมาณ เช่น การใช้น้ำจากแหล่งน้ำฝนในระยะแรก การสร้างความชื้นและฝายกั้นน้ำในระยะต่อมา เป็นต้น

๑๘) การเตรียมความพร้อมของประชาชน/เกษตรกรที่จะเข้าโครงการให้มีสมรรถนะทักษะพื้นฐานก่อนเข้าสู่การพัฒนาอาชีพอย่างสมบูรณ์ เช่น ความพร้อมด้านแนวคิดความพอประมาณ ความพร้อมด้านการเงิน/มีอิสระทางการเงิน ความพร้อมด้านกระบวนการกลุ่ม เช่น ทักษะการเขียน คัดกรอง จับประเด็น การนำการประชุม เป็นต้น

๑๙) ควรทบทวนประสิทธิภาพกระบวนการส่งเสริมพัฒนาอาชีพในพื้นที่ คทช. สร้างและปลุกฝังอุดมการณ์ วิถีคิด การอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและเคารพในหน้าที่ คทช. ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน) โดยนำหลักการทรงงาน เช่น การพัฒนาตามลำดับขั้น การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง การดำรงชีวิตอย่างพอเพียงพอประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวดำเนินการผลิตและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่กระทบต่อความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศรอบบริเวณ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวมีข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อม จึงต้องมีการผลิตและบริโภคที่สมดุลกับระบบนิเวศ ดังนั้นกระบวนการส่งเสริมอาชีพจึงต้องทำให้สอดคล้องและมีงบประมาณเป็นการเฉพาะโดยคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพในระดับประเทศควรมีกระบวนการจัดทำคำของบประมาณที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ มิใช่การเจียดจ่ายจากงบประมาณปกติ

๒๐) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิและด้านการใช้

ประโยชน์ของผู้ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รัฐจัดให้ รวมทั้งการมีข้อกำหนด มาตรการควบคุม ป้องกัน การสูญเสียที่ดินซ้ำซาก และพัฒนากฎหมายเพื่อให้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์มีความพร้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รัฐได้ลงทุนไปแล้ว ได้รับการคุ้มครอง ควบคุม อย่างต่อเนื่องและสงวนไว้เพื่อการเกษตร ที่มีมาตรการผลิตที่ดีตามความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒๑) พัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้มีสมรรถนะ ทักษะที่จำเป็นเพื่อการสร้างสรรค์งาน และการบริหารจัดการทรัพยากรที่จำกัดให้สามารถสร้างโอกาสในอนาคตที่ดีกว่าแก่ประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่งมีอธิบดี กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ควรพัฒนากระบวนการสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่และสภาพแวดล้อม ศักยภาพของเกษตรกรหรือประชาชนทั้งด้านทักษะ ความชำนาญ เศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดทำ คำของบประมาณที่สอดคล้องและคุ้มค่า

๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ เพื่อให้การจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประเทศและลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน รวมทั้งพัฒนากระบวนการ วางแผนการผลิต และการตลาด สินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายพ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ การป้องกันการสูญเสียที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมของเกษตรกร จะต้องให้เกษตรกรจัดทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีฟาร์มที่มีมาตรฐานในระดับหนึ่ง เพื่อตรวจสอบสุขภาพทางการเงินของครัวเรือนเป็นประจำ รวมทั้ง มีแผนพลิกฟื้นรายได้ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานคิด ตามสถานการณ์ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ และภัยพิบัติที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการ โดยเชื่อมต่อข้อมูลทางการเงินกับแพลตฟอร์มชุดข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งทุกหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีเกษตรกร กลุ่มสถาบันเกษตรกรเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จะต้องให้คำแนะนำและติดตามผลสุขภาพทางการเงินอย่างต่อเนื่องนั้น หมายความว่าทุกหน่วยงานจะต้องปรับ และจัดโครงสร้าง จัดภารกิจ จัดกระบวนการบริการข้างต้นรองรับ

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลการดำเนินงานในภาพรวมทั้งประเทศมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยการจัดที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรทั้งในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. และการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย คทช. โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินทั้งในด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐาน Zoning by Agri - Map การพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรโดยส่งเสริมตามความต้องการของเกษตรกร การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยมีผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ที่สำคัญ คือ

๑) ลดการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนและป่าอนุรักษ์

๒) เพิ่มพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่วนเกษตรตามแนวเขตป่า

๓) เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจาก ส.ป.ก. และการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของ คทช. มีอาชีพและมีรายได้จากการผลิตเพื่อการบริโภคและเหลือจำหน่ายเป็นรายได้ เช่น เกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล อำเภอลานสกก จังหวัดอุทัยธานี (พื้นที่ครอบคลุม ๕ หมู่บ้าน ๒ ตำบล ๑ อำเภอ (หมู่ที่ ๔, ๖ และ ๘ ตำบลระบำ และหมู่ที่ ๗ และ ๑๐ ตำบลลานสกก อำเภอลานสกก จังหวัดอุทัยธานี) โดยดำเนินการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวม มีการบริหารจัดการที่ดินในรูปแบบกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรโดยจัดตั้งสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินระบำ จำกัด มีการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ด้านการเกษตรในการปลูกพืชผัก/เกษตรผสมผสาน ปลูกพืชเชิงเดี่ยว (มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย) โดยส่วนใหญ่จำหน่ายตลาดในชุมชน และนอกพื้นที่ (ตลาดสี่มุมเมือง จังหวัดปทุมธานี ตลาดลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ และ ส.ป.ก. กรุงเทพมหานคร) เลี้ยงหม่อนไหม จำหน่ายให้กับบริษัท จุลไหมไทย และการเลี้ยงโค เป็นอาชีพเสริม และเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้าว) ในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลบ้านแก่ง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนจากเกษตรกรรายย่อยที่ถือครองพื้นที่เกษตรกรรมขนาดเล็ก ทำการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขาดอำนาจต่อรองด้านการตลาด มาสู่การปรับเปลี่ยนที่มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน โดยยึดพื้นที่ (Area - based) และเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยพื้นที่ดังกล่าวได้รับการพัฒนาผ่านโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในด้านศักยภาพ โดยมีสินค้าข้าว

เป็นผลผลิตหลักของชุมชนในพื้นที่กว่า ๔๒๐ ไร่ เกษตรกร ๕๑ ราย ๕๑ แปลง และภายหลังได้พัฒนาเข้าสู่ระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ปัจจุบัน ภายใต้การบริหารจัดการแบบแปลงใหญ่ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มากขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒๒ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๗๐ และผลผลิตผ่านการรับรองมาตรฐานในระยะปรับเปลี่ยนข้าวอินทรีย์ Organic Thailand ระยะ ๑ (T๑) ทั้ง ๕๑ ราย ๕๑ แปลง โดยมีการแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์พัฒนาแบรนด์สินค้าที่มีความทันสมัย จำหน่ายผ่านกลุ่มเครือข่าย Modern Trade ในพื้นที่ และจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

ซึ่งผลจากการดำเนินงานตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินดังกล่าวข้างต้นสามารถลดปัญหาการบุกรุกที่ดิน นำมาซึ่งคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกรผู้ยากจนไร้ที่ดินทำกิน สร้างอาชีพและรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรในรูปแบบของสหกรณ์ และชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

รับผิดชอบโดย นายประยูร อินสกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑

๑. จุดประสงค์

๑) มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ และมีการใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด

๒) มีการวางแผนการขับเคลื่อน และดำเนินงานในระดับพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยการกำหนดแผนงานโครงการ กิจกรรม ในการสร้างโอกาสสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๒. ผลการตรวจราชการ

มีการใช้กลไกของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และสินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับเกษตรกรโดยมุ่งเน้นกระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพหลังการจัดการหนี้สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรและผู้ยากจนที่เข้ามาติดต่อขอรับคำปรึกษา มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย พักชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่เกษตรกรรับทราบสิทธิในการขอกู้ยืมเงิน และมีการชี้แจงมาตรการให้ความช่วยเหลือติดตามตรวจเยี่ยมเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระเพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรค และให้คำแนะนำในการชำระหนี้รวมถึงคำแนะนำในการประกอบอาชีพ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่เป็นลูกหนี้โดยงดดอกเบี้ย/ลดดอกเบี้ยลงจากอัตราที่ต้องชำระปกติและการปรับโครงสร้างหนี้

ในส่วนของสหกรณ์จังหวัด มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิก และสามารถขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้ตามแผนงานฯ สหกรณ์พื้นที่ได้พยายามผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อจะสามารถเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือต่างๆ ได้ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินโครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อชดเชยดอกเบี้ยให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้เงินกู้เพื่อการเกษตร วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต้นเงินกู้คงเหลือจำนวนไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาทแรก ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี ระยะเวลา ๑ ปี เพื่อเป็นการบรรเทาภาระหนี้สิน และลดต้นทุนในการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกมีโอกาสนำเงินที่ต้องส่งชำระหนี้ไปฟื้นฟูในการประกอบอาชีพ

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) หน่วยงานในสังกัดที่ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรให้ความสำคัญโดยเฉพาะเกษตรกรผู้ยากจน เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร จำนวน ๒,๓๒๘ ราย ด้วย ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๒) มอบหมายเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด ติดตามเร่งรัด เรื่องหนี้สินของเกษตรกรตามมาตรการให้ความช่วยเหลือโครงการสินเชื่อต่าง ๆ

๓) ได้เน้นย้ำให้หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเข้ามาอยู่ในระบบการเงินภายใต้การกำกับของรัฐ ซึ่งจะช่วยลดภาระอัตราดอกเบี้ยสูงที่ต้องจ่ายให้กับหนี้นอกระบบได้ ทำให้มีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรมีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง และมีขีดความสามารถในการชำระหนี้สิน

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) เกษตรกรและผู้ยากจนมีอายุมากขึ้น ไม่มีใครจ้างทำงานจึงไม่สามารถชำระหนี้ได้

๒) เกษตรกรผู้ประสงค์กู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยใช้ที่ดินซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรืออยู่ในเขตสงวนหวงห้ามของทางราชการ เป็นหลักประกันจะไม่สามารถให้ความช่วยเหลือในการขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมติคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

๓) กลุ่มเกษตรกรที่สนใจขอกู้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กิจกรรมที่ดำเนินการไม่เข้าหลักเกณฑ์การขอกู้ยืม ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำไปจดทะเบียนเพิ่มเติมกิจกรรมที่ครอบคลุมกับโครงการฯ ที่จะขอกู้ยืมเงิน

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) การขับเคลื่อนโครงการการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรเพิ่มกิจกรรมให้เกิดความต่อเนื่องเพื่อเติมเต็ม ต่อยอด และสร้างต้นแบบ ให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในระดับพื้นที่ต่อไป กิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็น เช่น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างรายได้ด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ให้เหมาะสมกับชนิดสินค้า และศักยภาพของเกษตรกร โดยการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นในระดับพื้นที่ ด้วยวิทยากรและผู้ประสบความสำเร็จในแต่ละสาขาอาชีพ ช่วยเป็นพี่เลี้ยงให้เกิดการพัฒนาทักษะสู่ความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างต้นแบบการพัฒนาระดับพื้นที่ต่อไป เป็นต้น

๒) ควรสร้างระบบ Platform และ Applications มาใช้ในการติดตามหนี้ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และพฤติกรรมอื่นของลูกหนี้ เช่น พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินในเรื่องอื่น ๆ

๓) ควรวิเคราะห์ลูกหนี้ ถึงความต้องการและปัญหาเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาของลูกหนี้ในแต่ละกลุ่ม

๔) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดควรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ให้ความรู้ ความเข้าใจต่อยอด การส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยน และสร้างรายได้ที่เพียงพอในการดำรงชีพ

๕) ควรส่งเสริมให้ลูกหนี้มีอาชีพ มีรายได้สามารถชำระหนี้สินได้ ควรสร้างความเข้าใจ และช่วยเหลือฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้ โครงการช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามมาตรการพักชำระหนี้ และลดดอกเบี้ย เป็นช่องทางที่สามารถช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรได้ ขอให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายรับทราบ

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑) เกษตรกรเกิดรายได้ที่มั่นคง และได้รับการลดภาระหนี้สามารถพัฒนาศักยภาพและฟื้นฟูอาชีพเดิม รวมทั้งประกอบอาชีพเสริม

๒) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรนำไปสู่ การสร้างรายได้ที่เพียงพอในการชำระหนี้สิน และมีรายได้เหลือเพียงพอในการดำรงชีพ

๓) เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการประเมินหลักประกันที่ดินของเกษตรกร และเกษตรกรสามารถไถ่ถอนที่ดินทำกินคืนจากการขายฝาก จำนอง หรือสัญญากู้ยืมเงิน รวมทั้งได้ซื้อคืนที่ดินที่ได้สูญเสียกรรมสิทธิ์ไป

การแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร

รับผิดชอบโดย นายคมสัน จำรูญพงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๐

๑. จุดประสงค์

- ๑) เกษตรกรให้ความสำคัญ และปฏิบัติตามมาตรการ ลด ละ เลิก อย่างเคร่งครัด จริงจัง และต่อเนื่อง
- ๒) เกษตรกรสามารถผลิตผลผลิตที่มีคุณภาพ มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

๒. ผลการตรวจราชการ

ภาพรวมการดำเนินงาน พบว่า กรมวิชาการเกษตรได้บูรณาการทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร การยางแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ได้ถ่ายทอดแนวทาง และวิธีการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ และอบรมเกษตรกร ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมาตรการจำกัดการใช้สารเคมี ๓ สาร ประกอบด้วยสารเคมีกำจัดวัชพืช ๒ ชนิด (พาราควอตและ ไกลโฟเซต) และสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช ๑ ชนิด (คลอร์ไพริฟอส) ทั้ง ๕ ฉบับ สร้างการรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการลดปริมาณการใช้สารเคมีให้กับเกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้รับรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อบรมถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมี ๓ สาร อย่างถูกต้องและปลอดภัยให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืชตามที่ได้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตรวจสอบร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพและผู้นำเข้าให้สามารถป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และได้ทดสอบความรู้สำหรับเกษตรกรที่มีความประสงค์จะใช้สารเคมี ๓ สาร เพื่อที่จะได้รับสิทธิในการซื้อสารเคมีตามความจำเป็น

การทดลองการใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมี ทุกจังหวัดได้จัดทำแผนการตรวจสอบร้านค้าผู้จำหน่ายสารเคมีทางการเกษตร และดำเนินการตรวจร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรได้ตามแผนการตรวจสอบ

การออกใบอนุญาตตามมาตรการจำกัดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ใบอนุญาตจำหน่าย ใบอนุญาตเป็นผู้ฉีดพ่น) เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำกับผู้ประกอบการ ผู้รับจ้างพ่น และเกษตรกร พร้อมประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบผ่านช่องทางสื่อต่างๆ สถานีวิทยุ หอกระจายเสียง ประชาสัมพันธ์ผ่านทาง ศพก. แพลตฟอร์ม แอปพลิเคชันผ่านทาง Line ร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตร โดยกำหนดเป้าหมายการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และให้มีความปลอดภัย สำหรับเกษตรกรเป็นสำคัญ

การเฝ้าระวังและติดตามผลกระทบจากการใช้วัตถุอันตราย ทั้งผู้ใช้และผู้บริโภค โดยมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) การหาสารทางเลือกและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน เพื่อลดปัญหาสารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ควบคุมศัตรูพืชกับสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช เพื่อผลิตขยายเชื้อและใช้ควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตร การสนับสนุนอุปกรณ์การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ และ หัวเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อควบคุมเชื้อราที่เป็นต้นเหตุของโรคพืชรวมทั้งใช้ควบคุมแมลงศัตรูพืช เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมี

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ตรวจราชการเพื่อขับเคลื่อน การดำเนินงาน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นสำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินการ

๑) ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งประชาสัมพันธ์การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม และตระหนักถึงอันตรายของสารเคมี ส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อทดแทนสารเคมีให้กับเกษตรกรให้ทำใช้เองและให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๒) ให้ความรู้แก่บุคลากรของภาคราชการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เช่น บุคลากรสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ รวมถึง การใช้สารชีวภัณฑ์ที่ผ่านการทดสอบแล้วแก่กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรผู้สนใจอย่างทั่วถึง

๓) มอบหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ศึกษารายละเอียดโครงการ คู่มือการปฏิบัติงานให้ถูกต้องชัดเจนให้ตรวจตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการ และประชุมชี้แจงแนวทาง วิธีการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และขับเคลื่อนโครงการโดยอาศัยกลไกของระดับจังหวัด อาทิ คณะอนุกรรมการการพัฒนากาเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด และคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation) เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

๔) สร้างเครือข่ายสารวัตรเกษตรอาสา ผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัครเกษตรด้านต่างๆ รวมทั้งเกษตรกรในการเฝ้าระวังและสอดส่องการจำหน่าย การใช้สารเคมี ที่ห้ามในระดับพื้นที่

๕) ให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจัดทำสรุปข้อมูลผู้ต้องขึ้นทะเบียนกลุ่มเป้าหมายให้มีความชัดเจนและให้รายงานความเคลื่อนไหวมาตรการต่างๆ

๖) ได้เน้นย้ำให้ ศวพ. ในพื้นที่ ดำเนินการตามมาตรการการควบคุม กำกับ ดูแล และ การป้องกัน การลักลอบการจำหน่ายสารเคมีทั้ง ๓ ชนิด คือ พาราควอต ไกลโฟเซต และคลอร์ไพริฟอส อย่างเคร่งครัด โดยสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นให้เกษตรกร ให้สามารถผลิตสารชีวภัณฑ์หรือปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพเพื่อลดการใช้ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่จำเป็น ส่งผลให้ลดปัญหาสารเคมีตกค้างในผลผลิต และผลกระทบจากการใช้ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๗) สร้างความตระหนักแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องให้มีความรับผิดชอบต่อนักผู้บริโภคสินค้าเกษตร ในการส่งมอบสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยจากสารเคมีอันตรายแก่ผู้บริโภค ด้วยการลด ละ เลิก การใช้ สารเคมีอันตราย โดยขอให้แต่ละหน่วยงานพิจารณาวิธีการอื่นๆ ทดแทนการใช้สารเคมี เช่น วิธีเขตกรรม และวิธีกล เป็นต้น หรือถ้ามีความจำเป็นต้องใช้ก็ให้ใช้อย่างถูกต้องตามคำแนะนำในฉลาก

๘) ส่งเสริมการทำเกษตรด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง และส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรรายได้น้อย (จ้างแรงงานรายวัน)

๙) หน่วยงานหลักและทุกหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ต้องร่วมกัน ช่วยประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร ประชาชนทั่วไปให้ทราบโดยการจัดทำอุปกรณ์ และสื่อ การประชาสัมพันธ์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ และหน่วยหลักประชาสัมพันธ์ทางโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์

๑๐) ด้านการส่งเสริมการปลูกพืชในพื้นที่ของปศุสัตว์ เพื่อคลุมวัชพืชในสวนส้ม อำเภอเวียง เป็นการงดใช้ สารเคมีกำจัดวัชพืช เนื่องจากต้องผลักดันเกษตรกรให้ดำเนินการตามมาตรฐาน GAP ที่มีตลาดรับซื้อผลผลิต จำนวนมาก จึงให้ดำเนินการในรูปแบบแปลงที่สวงาม น่าเข้าชม เพื่อเป็นแปลงตัวอย่าง ให้แก่เกษตรกรอื่น ได้มาศึกษาเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการมอบหมายทีมปศุสัตว์เข้าดำเนินการเนื่องจากเป็นพื้นที่ของกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพปศุสัตว์เป็นหลัก

๑๑) มอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ ดูแล และจัดการในเรื่องสถานที่ในการทำแบบทดสอบ ให้มีความเหมาะสม และเพียงพอกับจำนวนผู้มาทำการทดสอบ เพื่อเป็นการป้องกันการล่าช้า และความไม่เสถียร ของสัญญาณอินเทอร์เน็ต และจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนในการทำแบบทดสอบ เช่น แท็บเล็ต พืช หรืออุปกรณ์ ส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบเคลื่อนที่ ความเร็วสูงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็อาจจะตอบสนองคำสั่งได้ดีขึ้น หรือจัดการสอบในพื้นที่ได้เมื่อมีอุปกรณ์ส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบเคลื่อนที่ความเร็วสูง

๑๒) ผู้ผ่านการอบรม ไม่สามารถซื้อสารเคมี ๓ สาร ได้เนื่องจากทางร้านได้ตรวจสอบฐานข้อมูลแล้ว ไม่พบรายชื่อ ทำให้ต้องมีการประสานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันรายชื่อ จึงจะสามารถซื้อสารเคมี ๓ สารได้ จึงเน้นย้ำ เจ้าหน้าที่ในการคีย์ข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร ของกรมวิชาการเกษตร และ กรมส่งเสริมการเกษตร ต้องเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน

๑๓) เกษตรกรยังมีความต้องการใช้สารเคมีดังกล่าว โดยยึดติดกับสารเดิมๆ และวิธีเดิมๆ จึงแนะนำ สารเคมีทดแทนที่มีประสิทธิภาพ และราคาใกล้เคียงกับสารที่อยู่ในมาตรการให้กับเกษตรกร เป็นทางเลือก และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ใหม่ๆ ให้เกษตรกรเป็นทางเลือกในการใช้สารเคมี หรือสารทางเลือกอื่น และได้รับแรงจูงใจเรื่องความสำคัญในการใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตรเพื่อเพิ่ม ความตระหนักในเรื่องพิษภัย ของสารเคมีเกษตรให้แก่เกษตรกร

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

ข้อค้นพบ

- ๑) การรายงาน เรื่อง ๓ สารในระดับจังหวัด พบว่าเป็นการสุ่มตรวจของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่สามารถตรวจได้ครบทุกร้าน โดยเฉพาะร้านค้าเล็กๆ ในระดับตำบล อำเภอ ทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
- ๒) ในระดับไร่นายังไม่พบการตรวจสอบว่า เกษตรกรผู้ใช้/ผู้รับจ้าง ได้มีการขึ้นทะเบียนและผ่านการอบรมมาน้อยเพียงใด

ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) สนับสนุนงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ (แท็บเล็ต พีซี หรืออุปกรณ์ส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ต แบบเคลื่อนที่ความเร็วสูงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) และบุคลากรเพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) ผู้ขายสารเคมีบางคนมีโทรศัพท์เป็นระบบ IOS ซึ่งไม่สามารถดาวน์โหลดโปรแกรม DOA Shop ไว้ใช้ได้เพราะระบบโปรแกรม DOA Shop เฉพาะกับระบบ Android เท่านั้น จึงไม่สามารถตรวจสอบสิทธิเกษตรกร/ผู้ใช้สารได้

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้านการติดตาม/ควบคุม

หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว) ที่รับผิดชอบในการติดตามและตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสารเคมีห้ามใช้ให้มีความจริงจัง และต่อเนื่อง ในการติดตามและตรวจสอบตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ไม่มุ่งเน้นการรับรายงานจากร้านค้าเท่านั้น

ด้านการส่งเสริม

๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรมวิชาการเกษตร) ให้เร่งขับเคลื่อนในการพัฒนาร้าน Q Shop ให้เป็นร้านค้าสารเคมีที่มีมาตรฐาน และให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยมีการสร้างมาตรการเชิงนโยบายจูงใจต่าง ๆ เช่น ให้นำเข้าสารเคมี และผู้จัดจำหน่ายในการทำแคมเปญ ลด แลก แจก แถมเพื่อเอื้อให้ร้าน Q shop พัฒนามาตรฐาน และมีร้าน Q Shop เพิ่มมากขึ้นในทุกพื้นที่ทางการเกษตร

๒) กรมวิชาการเกษตร ต้องเร่งรัดการพัฒนาข้อมูลให้มีความเสถียร เพื่อป้องกันการฉ้อฉลของระบบ เนื่องจากปีที่ผ่านมาพบปัญหา ผู้ผ่านการอบรม ไม่สามารถซื้อสารเคมี ๓ สาร ได้เพราะทางร้านได้ตรวจสอบฐานข้อมูล ไม่พบรายชื่อในฐานข้อมูลจึงไม่สามารถขายให้ได้เกษตรกรอาจไปหาซื้อนอกกรอบ

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว) เร่งรัดการอบรมสารวัตรเกษตรและอาสาสมัครเกษตรด้านต่างๆ ให้ได้ตามเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงเครือข่ายของทุกภาคและระดับประเทศ เกิดการสนับสนุนช่วยเหลือระหว่างเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ถึงในระดับไร่นา เป็นเครื่องมือในการติดตาม การตรวจสอบ เฝ้าระวังของทางราชการ

๔) กรมวิชาการเกษตรต้องเร่งรัดในการหาสารเคมี หรือสารทดแทน ที่มีประสิทธิภาพ และราคาใกล้เคียง กับ ๓ สารที่อยู่ในมาตรการดังกล่าวให้กับเกษตรกรเพื่อเสนอเป็นทางเลือก

๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว) ควรเร่งส่งเสริม/ สนับสนุนการปลูกพืชคลุมดิน พืชเสริมหลังฤดูผลิตปกติ เพื่อลดวัชพืชอย่างจริงจัง

๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว) สนับสนุน วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ผลิตเพื่อจำหน่ายสารชีวภัณฑ์ในพื้นที่ราคาถูก โดยส่วนราชการในพื้นที่ให้การสนับสนุน ปัจจัยการผลิตสารชีวภัณฑ์และชีวอินทรีย์ เพื่อจำหน่ายในพื้นที่ในราคาถูกอย่างจริงจัง โดยส่วนราชการในพื้นที่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และปลอดภัย มีการป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม ลดปัญหาสุขภาพจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

๒) มีผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นในท้องตลาด เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ในการใช้ สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รับผิดชอบโดย นายอรุณชัย พุทธเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๕

๑. จุดประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบประชารัฐให้สามารถ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และต่อยอดธุรกิจทางการเกษตร
- ๒) เพื่อดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้อยู่ในรูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวร่วมกับ ภาคเอกชน สามารถยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และเชื่อมโยง กับเส้นทางการท่องเที่ยวประเภทอื่นได้

๒. ผลการตรวจราชการ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นโครงการหนึ่งในการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบ บูรณาการในพื้นที่ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีประเด็นการตรวจติดตามประกอบด้วย เรื่องแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมของจังหวัดในรูปแบบประชารัฐ การสร้างและพัฒนาสินค้าเกษตร ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด สร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนและวัฒนธรรมการทำเกษตรของท้องถิ่น การบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เกษตรกร ให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงกับ เส้นทางการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยส่งเสริม การท่องเที่ยวให้กับวิสาหกิจชุมชน ๗๗ จังหวัด ด้วยกิจกรรมการพัฒนาความรู้ ด้านการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชน การให้ความรู้เรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้กับ ๗๗ วิสาหกิจชุมชน พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการและศูนย์ขยายพันธุ์พืชให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน ๒๑ ศูนย์ สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ดังนี้

๑) ดำเนินการเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ให้มีองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน ๗๗๐ ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน/เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๗๗ วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ ๗๗ จังหวัด เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรของวิสาหกิจชุมชนมีความพร้อมและมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง

๓) ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน โดยจังหวัดดำเนินการให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่น้อยกว่า ๑๕๔ วิสาหกิจชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ได้มาตรฐานท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมาตรฐานความปลอดภัย สุขอนามัย เพื่อพร้อมรองรับและให้บริการ นักท่องเที่ยว และเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพและ ได้รับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถเข้าสู่ตลาดแข่งขันในธุรกิจท่องเที่ยวได้

๔) ดำเนินการส่งเสริมและจัดทำข้อมูลเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชน ที่มีศักยภาพ เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว จำนวน ๙ เส้นทาง และยังส่งผลให้เกษตรกรหรือชุมชนที่อยู่ตามเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าและบริการให้กับนักท่องเที่ยว

๕) ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชน/เกษตรกร ผ่าน Application แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และผ่านทาง เว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ในการเข้าถึงข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้มากยิ่งขึ้น

๖) ดำเนินการจัดทำแนวทางบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อให้จังหวัดประชาสัมพันธ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถดำเนินให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้อย่างปลอดภัยและสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว

จากผลการตรวจราชการเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน่วยงานได้รับงบประมาณดำเนินการ จำนวน ๒ หน่วยงาน รวม ๗๗ จังหวัด คือ สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินกิจกรรมอบรมเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ได้มาตรฐาน และหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรดำเนินกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะงานคือการปรับภูมิทัศน์และจุดเยี่ยมชม ป้ายบอกทาง ป้ายประชาสัมพันธ์ อบรมเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวม แล้วหน่วยงานต่างๆ ปฏิบัติงานได้ตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนด แต่เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องหยุดลงชั่วคราว ส่งผลกระทบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเกษตรกร

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เมื่อปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ลดลง ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยว จะต้องมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ ซึ่งปัจจุบัน การท่องเที่ยวในประเทศกลับมาได้รับความนิยม ดังนั้นจึงได้แนะนำให้พัฒนาเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับผู้ใช้บริการ มีการสร้างและพัฒนาสินค้าเกษตรหรืออื่นๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด มีสินค้าจากชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาจนมีคุณภาพสูง ผลิตภัณฑ์สินค้ามีความหลากหลายและได้รับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความน่าสนใจ มีการสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน และวัฒนธรรมการทำเกษตรกรรมของท้องถิ่น ในการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถกระจายรายได้ เสริมสร้าง เศรษฐกิจฐานรากให้กับเกษตรกรและชุมชนเพิ่มขึ้น

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีหน่วยงานบูรณาการค่อนข้างน้อย บางแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรม ที่หลากหลายเชื่อมต่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชม
- ๒) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้หน่วยงานในพื้นที่มีจำกัด ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการอบรมให้ความรู้ และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ๑) บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มช่องทางประกอบอาชีพให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
- ๒) แหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่เป็นของภาคเอกชน จึงได้ให้ข้อเสนอแนะ ให้ทุกหน่วยงานร่วมกันบูรณาการหาแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การบริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรให้เป็นต้นแบบ พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว ตามวิถีใหม่ New Normal
- ๓) แหล่งท่องเที่ยวที่นิยมในปัจจุบัน ต้องมีองค์ความรู้ด้านต่างๆ จัดแสดง มีจุดถ่ายรูป มีร้านค้าขายของฝาก และควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน Social Media และเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้คน ในท้องถิ่นยอมรับจึงจะเกิดความยั่งยืน แนวทางในการพัฒนาและดำเนินการยกระดับ ให้เป็นที่ท่องเที่ยว เชิงเกษตรต่อไปในอนาคต การประสานงานกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน จึงจะสามารถยกระดับได้ง่ายและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มีการดำเนินการทำแหล่งท่องเที่ยว ให้มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมาท่องเที่ยว และให้หน่วยงานเข้าไปสนับสนุนเรื่องของ องค์ความรู้ การวางแผน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ครบวงจร

๔) ควรจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

๕) การประสานงาน และบูรณาการงานร่วมกับภาคีเครือข่าย การจัดทำแผนพัฒนา การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ผ่านกลไกในระดับต่าง ๆ

๖) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว และตอบโต้ภัยสังคมยุคปัจจุบัน ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกช่องทาง

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถเชื่อมโยงและขยายผลไปยังแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของพื้นที่จังหวัด ส่งผลให้เกษตรกรมีการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในการจำหน่ายสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น จากธุรกิจการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยดำเนินงานในลักษณะเพิ่มการนำสินค้าเกษตร หรือสินค้าอื่นๆ ที่เป็นอัตลักษณ์หรือผลิตได้ในจังหวัด ผลิตภัณฑ์สินค้ามีความหลากหลายและได้รับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้โดยตรงต่อเกษตรกรในพื้นที่

๓) สามารถดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้อยู่ในรูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชนให้เป็นที่น่าสนใจ เชื่อมโยงขยายไปยังแหล่งผลิตสินค้าเกษตร รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแต่ละพื้นที่

๔) ภาพรวมเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีเครือข่ายเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าทางตลาดเพิ่มเติม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๓ โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ (รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ ๒๑,๖๒๘,๖๓๔ บาท รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ ๒๗,๔๖๗,๙๙๘ บาท)

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

รับผิดชอบโดย ว่าที่ร้อยตรีภรณ์พงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๑ และ ๑๒

๑. จุดประสงค์

๑) มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม และลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทางการเกษตร

๒) ส่งเสริมให้สมาชิกนาแปลงใหญ่เกิดการรวมกลุ่มบริหารจัดการ ตั้งแต่กระบวนการผลิต จำหน่าย และการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตของข้าว

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔ เป็นการบูรณาการงาน การบริหารจัดการข้าวของประเทศภายใต้ ๔ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการเป็น ๕ ช่วงตามระยะเวลาและฤดูกาลผลิต คือ ช่วงที่ ๑ กำหนดอุปสงค์ อุปทาน (กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ช่วงที่ ๒ การผลิต (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ช่วงที่ ๓ การเก็บเกี่ยว (กรมการค้าภายใน) ช่วงที่ ๔ การตลาดภายในประเทศ (กรมการค้าภายใน) และช่วงที่ ๕ การตลาดต่างประเทศ (กรมการค้าต่างประเทศ) ทั้งนี้ แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรมีกระบวนการดำเนินการ ๘ ขั้นตอนคือ ๑) การกำหนดอุปสงค์ ๒) การกำหนดอุปทาน ๓) การวางแผนการผลิต ๔) การประกาศพื้นที่เป้าหมาย ๕) การกำหนดแผนงาน/โครงการ ด้านการผลิตและการตลาด ๖) การอนุมัติแผนการผลิตและการตลาดข้าว ๗) การสร้างกลไกการขับเคลื่อน และ ๘) การติดตามและรายงานผล ทั้งนี้ อยู่ภายใต้การกำกับนโยบาย และการบริหารของ คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นเลขานุการ

ที่ประกอบด้วยคณะทำงาน จำนวน ๕ คณะอนุกรรมการ คือ ๑) คณะอนุกรรมการนโยบายและการบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต (ประธาน: รว.กษ. รองประธาน: ปลัด กษ./ปลัด พณ. เลขานุการ: อธิบดีกรมการข้าว) ๒) คณะอนุกรรมการนโยบาย และการบริหารข้าวแห่งชาติ ด้านการตลาด (ประธาน: รว.พณ. รองประธาน: ปลัด กษ./ปลัด พณ. เลขานุการ: อธิบดีกรมการค้าภายใน) ๓) คณะอนุกรรมการกำกับดูแลและกำหนดเกณฑ์กลางอ้างอิงโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว (ประธาน: อธิบดีกรมการค้าภายใน เลขานุการ: ผอ. กองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน ๔) คณะอนุกรรมการพิจารณาชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก (ประธาน: อธิบดีกรมการค้าภายใน เลขานุการ: ผอ.กองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน และ ๕) คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าว ระดับจังหวัด (ประธาน: ผู้ว่าราชการจังหวัด รองประธาน: รองผู้ว่าราชการจังหวัด เลขานุการ: พาณิชย์จังหวัด)

๒. ผลการตรวจราชการ

๑) อุปสงค์อุปทานข้าวและพื้นที่เป้าหมายการปลูกข้าวปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔

การผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี ๒๕๖๓/๖๔ กำหนดอุปสงค์ข้าว (Demand) จำนวน ๒๘.๗๘๖ ล้านตันข้าวเปลือก จำแนกเป็น ใช้เพื่อการส่งออก ๑๑.๖๙๓ ล้านตันข้าวเปลือก (๗.๖ ล้านตันข้าวสาร) ใช้เพื่อการบริโภคในประเทศ ๑๓.๓๒๐ ล้านตันข้าวเปลือก (๘.๖๖ ล้านตันข้าวสาร) ใช้เพื่อการอุตสาหกรรม ๒.๔๐๑ ล้านตันข้าวเปลือก (๑.๕๖๑ ล้านตันข้าวสาร) ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ ๑.๓๗๓ ล้านตันข้าวเปลือก และเพื่อให้การบริหารจัดการข้าวของประเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีเสถียรภาพในความมั่นคงด้านอาหารเป็นผลดีต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากของชาวนาซึ่งเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ จึงได้กำหนดอุปทานข้าว (Supply) โดยมีเป้าหมายการผลิตข้าวจำนวน ๓๐.๘๖๕ ล้านตันข้าวเปลือก จำแนกเป็นข้าว ๕ ชนิด คือ ๑) ข้าวหอมมะลิ ๙.๑๖๑ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๒๗.๕ ล้านไร่ ๒) ข้าวหอมไทย ๑.๘๔ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๒.๗๕๓ ล้านไร่ ๓) ข้าวเจ้า ๑๒.๘๐๙ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๒๐.๕๕ ล้านไร่ ๔) ข้าวเหนียว ๖.๘๐๗ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๑๘.๐๑๔ ล้านไร่ ๕) ข้าวตลาดเฉพาะ ๐.๑๘๗ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๐.๕๙๒ ล้านไร่ ทั้งนี้ให้มีการผลิตข้าวตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และฤดูกาล โดยกำหนดให้ รอบการผลิตที่ ๑ (ข้าวนาปี) จำนวน ๒๔.๗๓๘ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๕๙.๘๘๔ ล้านไร่ และรอบการผลิตที่ ๒ (ข้าวนาปรัง) ๖.๑๒๗ ล้านตันข้าวเปลือก พื้นที่ปลูก ๙.๕๒๕ ล้านไร่

๒) แผนงานกิจกรรมตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี ๒๕๖๓/๖๔

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรปี ๒๕๖๓/๖๔ ประกอบด้วย ๕ ช่วงการบริหารจัดการตามฤดูกาลเพาะปลูก คือ ๑) ช่วงกำหนดอุปสงค์อุปทาน ๒) ช่วงการผลิต ได้แก่ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว การจัดการปัจจัยการผลิตข้าว เช่น การผลิตและการขยายเมล็ดพันธุ์ดี การควบคุมค่าเช่าที่นา การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยการส่งเสริมระบบนาแบบแปลงใหญ่ การส่งเสริมการผลิตข้าว กข ๔๓ การผลิตข้าวพื้นนุ่ม (กข ๗๙) การรักษาระดับปริมาณการผลิตและคุณภาพข้าวหอมมะลิ ปี ๒๕๖๓ การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว เช่น Zoning by Agri-Map การส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย การปลูกพืชปุ๋ยสด การพัฒนาชาวนาเป็นชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) การวิจัยพัฒนาข้าว การประกันภัยพืชผลและการประกันรายได้ข้าว เป็นต้น ๓) ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การบริหารจัดการ

รถเกี่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว การยกระดับเกษตรกรและผู้ประกอบการ การส่งเสริมการสร้างยังฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๔) ช่วงการตลาดในประเทศ ได้แก่ การพัฒนาตลาดสินค้าข้าว การเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร การรณรงค์การบริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของตลาดภายในประเทศ การชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด ๕) ช่วงการตลาดต่างประเทศ ได้แก่ การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ การส่งเสริมภาพลักษณ์ และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว การส่งเสริมพัฒนาการค้าสินค้ามาตรฐานและปกป้องคุ้มครองเครื่องหมายการค้า/เครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิไทย การประชาสัมพันธ์รณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยในตลาดต่างประเทศ การจับคู่ธุรกิจสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวเพื่อเร่งรัดการส่งออก การส่งเสริมตลาดสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวออนไลน์ การสร้างความร่วมมือ e-Market Place ขึ้นมา รวมถึงการปรับปรุงมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย เป็นต้น

สำหรับการดำเนินงานในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นเจ้าภาพหลัก ในด้านการบริหารจัดการการผลิต (อุปทาน) การรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาชาวนา การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว การช่วยเหลือชาวนา และการเชื่อมโยงตลาดข้าวที่เกี่ยวข้อง เป็นสำคัญ

ผลการตรวจราชการพบว่า มีดำเนินการได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่ด้วยเป็นการบริหารจัดการข้าวที่ครบวงจร ต้องอาศัยการบูรณาการปฏิบัติงานกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้ง ๔ กระทรวงหลัก (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย) และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ก่อนและหลังการเพาะปลูกตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าข้าวจากการผลิตถึงการตลาด ที่สำคัญ คือ ต้องพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้มีความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรม การผลิตและการบริหารจัดการผลผลิตได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการเร่งรัด การส่งเสริมให้ชาวนาผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ด้วยประสบการณ์เพื่อการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามมาตรการทางราชการ ทำให้มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ต้องมีการเดินทางและพบปะเกษตรกร เช่น การฝึกอบรม การประชุมประชาคม รวมถึงกิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้ต้องจัดส่งคิ่บประมาณ และการขับเคลื่อนงานในช่วงการผลิตซึ่งมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพการขับเคลื่อนหลักล่าช้าไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

๓. การขับเคลื่อนของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่รับผิดชอบโครงการแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร (ว่าที่ร้อยตรีภรณ์พงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล) ได้ประชุมหารือรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจรเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตรวจราชการและการขับเคลื่อนงานแบบบูรณาการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของกรมการข้าว เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้กรมการข้าวได้จัดทำคู่มือการตรวจติดตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับใช้ติดตามข้อมูล ประเมินผลการปฏิบัติงาน และรายงานผลความก้าวหน้า ของโครงการให้สำนักตรวจราชการ และผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งสำหรับใช้เป็นคู่มือดำเนินการให้กับเจ้าหน้าที่ของกรมการข้าวที่รับผิดชอบในทุกจังหวัดด้วยแล้ว

๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะได้ดำเนินการตรวจราชการ และขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่ ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในโครงการแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจรในทุกเขต โดยให้มีการบูรณาการและใช้เครือข่ายจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร และให้ใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทุกรูปแบบ โดยเฉพาะ การสื่อสารออนไลน์ ตลอดจนการใช้สื่อในการพัฒนาเกษตรกรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ เช่น การประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และการเผยแพร่หลักสูตร การพัฒนาเกษตรกรเพื่อการฝึกอบรมออนไลน์ และการสื่อสารชุมชน เป็นต้น

๓) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรได้ถูกกำหนดให้เป็นการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเป็นกิจกรรม ๑ ใน ๕ กิจกรรมของการเกษตรสร้างมูลค่าที่ได้รับการตรวจราชการแบบบูรณาการ โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมด้วยในทุกคณะทุกเขตตรวจราชการ ทำให้การขับเคลื่อนแบบบูรณาการในพื้นที่มีความชัดเจนและเป็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๔) ได้ให้แนวทางและให้หน่วยงาน คณะทำงานในระดับจังหวัดได้จัดทำข้อมูลแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร โดยเฉพาะข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พื้นที่ปลูก ชนิดพันธุ์ข้าว สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ฤดูกาลผลิต นวัตกรรมที่ใช้ ปริมาณผลผลิตและความต้องการใช้ข้าว ในจังหวัด ตลอดจนแผนการบริหารจัดการผลิตและแผนการตลาดข้าวครบวงจรที่มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์ และอุปทานข้าวของจังหวัดที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐศาสตร์ ภูมิสังคม พร้อมจัดทำเป็นข้อมูลเผยแพร่ และคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ สามารถใช้กลไกของคณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาการเกษตรระดับอำเภอ (Operation Team : OT) คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) และอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๕) ได้มอบหมายให้ผู้แทนกรมการข้าวในระดับพื้นที่จังหวัด ได้ประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับพาณิชย์จังหวัด ในฐานะเลขานุการคณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนงานของคณะอนุกรรมการและการบริหารจัดการข้าวในระดับจังหวัด เป็นไปอย่างบูรณาการ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้มอบหมายให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดได้ขับเคลื่อนการบูรณาการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรให้เป็นไปอย่างมีผลสัมฤทธิ์เชิงรุก โดยผ่านกลไก ของคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

๖) มอบหมายผู้แทนกรมการข้าวได้นำเสนอกรมการข้าวเพื่อพิจารณาทบทวนกระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว GAP ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและทันเวลา รองรับกับความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทุกมิติ ทั้งเพื่อการค้า ธุรกิจ และวิชาการข้าวโดยด่วน

๗) มอบหมายให้เกษตรจังหวัดได้เร่งรัด การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและเป็นฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง เหมาะสม เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ เสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทบทวนและพัฒนาการจัดทำระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ผู้ปลูกข้าวเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการข้าวและชาวนา ตลอดจนการเข้าถึงสิทธิของชาวนาที่พึงจะได้รับจากการช่วยเหลือของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และถูกต้อง

๘) มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคการทำงานของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่เกี่ยวข้องในโครงการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ๆ ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

๙) ให้ใช้หลักการตลาดนำการผลิตข้าว ส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งในการผลิตและการรวบรวมข้าวของกลุ่มชาวนาเพื่อการจำหน่ายที่ได้ราคา เช่น การใช้กลไกของระบบสหกรณ์ เป็นต้น

๑๐) ให้มีการประสานอำนาจการ และจัดระเบียบบริบทข้าวให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร และสภาพข้อเท็จจริงในฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวที่สามารถลดการสูญเสียคุณภาพ และผลผลิตข้าวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพันธุ์ข้าวที่ไวต่อช่วงแสง เช่น กลุ่มข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว กข๖ และข้าวนาปีอื่นๆ ที่มีพื้นที่ปลูกมากๆ เป็นต้น

๑๑) ให้มีการสื่อสาร สร้างความตระหนักรู้ ถึงข้อมูล ข้อเท็จจริง และผลกระทบจากความเสียหายต่าง ๆ ต่อผลผลิต และราคาสินค้าข้าวที่จะเกิดขึ้น ทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ (แห้งแล้ง น้ำท่วม โรคแมลงศัตรูพืช สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง สภาวะโลกร้อน) และสภาพแนวโน้มของการยอมรับในมาตรฐานอาหารปลอดภัย มลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เกิดจากการเผาฟางข้าว และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จากผลกระทบของโรคอุบัติใหม่ของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เป็นต้น

๔. ข้อค้นพบ/ปัญหา/อุปสรรค

๑) ระบบการผลิต

- ขาดการจัดทำระบบและฐานข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และสามารถเข้าถึงเพื่อการใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย รวดเร็ว คล่องตัว ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ
- ขาดการวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลอุปสงค์ อุปทาน เพื่อการบริหารจัดการข้าวที่สมบูรณ์อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานข้าวในระดับจังหวัด
- ยังมีปัญหาในการบริหารจัดการน้ำเชิงระบบ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสภาพแล้ง และน้ำท่วมในหลายพื้นที่ปลูก
- ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี โดยเฉพาะในการปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติที่ทำให้ข้าวเสียหายและเกษตรกรต้องปลูกใหม่
- หลายพื้นที่การปลูกข้าวยังมีต้นทุนสูง ผลผลิตต่ำ มูลค่าน้อย
- เกษตรกรชาวนาผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ยังขาดการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง ขาดการมีคณะกรรมการกลุ่มและระบบบริหารจัดการกลุ่มที่ดี
- การปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมผสมผสาน พืช ประมง และปศุสัตว์ ที่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-Map ยังมีน้อย
- การนำนวัตกรรมทันสมัย เช่น เครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในการผลิตและการจัดการ ไร่นา และผลผลิตข้าวอย่างเหมาะสมเป็นระบบ ยังมีน้อย

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ และชาวนาแปลงใกล้เคียงยังขาดความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการทำแนวป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีเข้าสู่แปลงข้าวอินทรีย์ยังมีน้อย ทำให้แปลงนาข้าวอินทรีย์มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมีเกษตร ทั้งทางน้ำ ทางดิน และทางอากาศ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการไม่ผ่านการตรวจรับรองอินทรีย์
- ขาดการสร้างความรับรู้ในเรื่องแผนการผลิต และการตลาดข้าว รวมถึงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่ดินที่จะได้รับ ยังมีน้อย

๒) ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพ (GAP อินทรีย์)

- ระบบ ICS (Internal Control System) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจรับรองแบบกลุ่ม ยังมีข้อจำกัด ยุ่งยาก และบันทึกเอกสารจำนวนมาก ที่กลุ่มเกษตรกรยังขาดความคล่องตัวในการดำเนินการ ทั้งในการจัดทำ การรวบรวม และการจัดเก็บเอกสาร
- เกษตรกรยังขาดความเข้าใจและการตระหนักรู้ในคุณค่าและความสำคัญ รวมทั้งขาดการมีทักษะการผลิตข้าวที่มีคุณภาพอาหารปลอดภัยที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานข้าว ทั้ง GAP และอินทรีย์อย่างเป็นระบบ
- ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวจากการขึ้นทะเบียนของเกษตรกรมักจะน้อยกว่าข้อมูลการประเมินพื้นที่ปลูกข้าวจากภูมิศาสตร์สารสนเทศ (ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งอาจเกิดจากขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวยังมีความยุ่งยาก ลำบาก ซับซ้อน รวมทั้งกลไกกระบวนการยังไม่ดึงดูดใจให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน
- กิจกรรมการตรวจรับรองได้รับผลกระทบจากมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างมาก ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

๓) ระบบการตลาด

- ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลการผลิตและการตลาดที่ดี
- ขาดการวางแผนและมาตรการปฏิบัติสู่การซื้อขายข้าวตามข้อตกลง MOU ที่ได้ลงนามไว้ (เกษตรกรบางกลุ่มไม่ขายข้าว ผู้ประกอบการบางรายไม่ซื้อข้าวตามข้อตกลงใน MOU)
- การเชื่อมโยงตลาดภายใน และต่างประเทศยังไม่มี ความชัดเจน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ของจังหวัด
- ขาดระบบการตลาดเชิงรุกทั้งในกลุ่มข้าว เพื่อตลาดเฉพาะ (Niche Market) ข้าวเฉพาะ และข้าวทั่วไป เช่น ระบบการซื้อขายล่วงหน้าการเจรจาซื้อขายข้าวและสินค้าข้าว ระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับผู้ประกอบการ ระหว่างผู้ประกอบการในประเทศ และผู้ประกอบการภายในประเทศ กับต่างประเทศ หรือระหว่างรัฐกับรัฐ เป็นต้น

๕. ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ๑) ให้พิจารณาบูรณาการการบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมกับการใช้พื้นที่ดินอย่างเป็นระบบ โดยใช้ Zoning by Agri-Map เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการจัดระบบการส่งเสริมการเกษตรกรรม และการทำนาได้อย่างเหมาะสมกับเศรษฐศาสตร์ และภูมิสังคมของท้องถิ่น สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการจัดทำแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจรในระดับท้องถิ่น โดยส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันการบูรณาการการทำงาน

ของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. อบจ. เทศบาล) กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ และภาคเอกชนให้เป็นแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร ที่ขับเคลื่อนโดยคณะทำงานที่มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับพื้นที่ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) และสามารถขับเคลื่อนสู่การบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๒) รัฐต้องมีมาตรการสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตข้าวคุณภาพ ในขณะที่ก็ต้องมีการณรงค์สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวได้ตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับการบริโภคข้าวที่ได้รับการรับรองคุณภาพอาหารปลอดภัย (GAP, Q, อินทรีย์) ก่อเกิดเป็นกระแสนิยมในการเลือกบริโภคข้าวที่ผ่านการรับรองคุณภาพอาหารปลอดภัยหรือมาตรฐานอินทรีย์ที่จะส่งผลให้ชาวนาขายข้าวคุณภาพได้ในราคาที่สูงกว่าข้าวทั่วไป

๓) บริหารจัดการการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอและมีระบบกระจายเมล็ดพันธุ์ดีข้าวให้ทั่วถึง ในทุกพื้นที่ และในทุกพันธุ์ เพื่อรองรับการผลิตข้าวคุณภาพของประเทศ

๔) ทบทวนปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและระบบการช่วยเหลือเกษตรกร ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้โดยง่าย มีความสะดวก รวดเร็ว แม่นยำ มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม

๕) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์ได้โดยง่ายทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๖) ให้ส่งเสริม สนับสนุน ระบบประกันภัยพืชผล การประกันรายได้เกษตรกร ที่เป็นประโยชน์ ต่อเกษตรกร โดยตรง และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ที่รองรับกับการพัฒนาข้าวและเกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้อย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

๗) ในกลุ่มข้าวหอมมะลิ ข้าวไวต่อช่วงแสง จำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีการชะลอ การขายข้าว ในต้นฤดูการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาข้าว

๘) ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้จังหวัด และท้องถิ่นพัฒนาสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว ที่มีความโดดเด่น เป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ของจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน

๙) ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้มีการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมเกษตรเพื่อการผลิตข้าวและแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนต่ำ ผลผลิตสูง คุณภาพดี เพื่อการสร้างมูลค่าการเกษตรที่สูงกว่า

๑๐) ผลักดันการผลิตและการตลาดข้าวเฉพาะ (Niche Market) ให้มีสัดส่วนจากข้าวทั่วไปเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๑๑) ส่งเสริม ผลักดัน ในการสร้าง Smart Farmer โดยเฉพาะ Young Smart Farmer ในระดับเยาวชน ที่เป็นทายาทเกษตรกร ให้มีทั้งจำนวน ปริมาณ และคุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสมกับการเป็นเกษตรกร ผู้นำให้กับชาวนา ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๔.๓ ล้านครัวเรือน จากเกษตรกรทั่วประเทศ ประมาณ ๖.๗ ล้านครัวเรือน ได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสม และสมดุล

๑๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาการสร้างและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล ในการพัฒนาเกษตรกรและบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง สู่การปฏิรูปการขับเคลื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการผลิตและการตลาดข้าว ที่เอื้อประโยชน์ชาวนา ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ ที่สมบูรณ์ยั่งยืน

๑๓) ส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด การวิจัยพัฒนาข้าวและนวัตกรรม การบริหารจัดการข้าว และการตลาด อย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๑๔) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คณะทำงานที่เกี่ยวข้องทุกคณะในการบริหารจัดการข้าวของประเทศ ให้มีความเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะ การขับเคลื่อนการทำงานของคณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด ควรมีหน่วยงานกรมการข้าวและ/หรือ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการร่วม

๖. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ๑) อุปสงค์และอุปทานข้าวของประเทศไทยมีความสมดุลมากขึ้น
- ๒) มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการข้าว ทั้งระบบทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากขึ้น
- ๓) ชาวนาโดยเฉพาะกลุ่มชาวนาแปลงใหญ่ข้าว สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าว และเพิ่มมูลค่าข้าวได้มากขึ้น
- ๔) ชาวนามีการบริหารจัดการการผลิตข้าว โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และเครื่องจักรกลการเกษตร ทันสมัยมากขึ้น
- ๕) ผลผลิตข้าวของประเทศไทยผ่านการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) และอินทรีย์มากขึ้น
- ๖) ชาวนามีเสถียรภาพในอาชีพทำนามากขึ้น
- ๗) มีการผลิตข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อตลาดเฉพาะมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการส่งเสริมสนับสนุน ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร สมบูรณ์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ที่เป็นการเกษตรสร้างมูลค่าให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี
- ๘) มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปประกอบการเกษตรกรรมผสมผสาน พืช ประมง ปศุสัตว์ ที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกข้าวมากขึ้น
- ๙) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความรู้ ทักษะ ในการผลิตและสร้างมูลค่าจากข้าวมากขึ้น
- ๑๐) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับการดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งในสภาวะปกติ และสภาวะประสบภัยพิบัติ จากรัฐได้เหมาะสม ทันทั่วถึงและทั่วถึงมากขึ้น
- ๑๑) มีระบบการบริหารจัดการข้าวของประเทศไทยที่มีเสถียรภาพและต่อเนื่องสมบูรณ์มากขึ้น

การตรวจราชการแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวงต่างๆ

ภายใต้ประเด็นนโยบายเร่งด่วน (Hot Issue) และนโยบายสำคัญของรัฐบาล (Issue)

ตามประเด็นที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

การตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๘ ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงๆ หรือผู้ตรวจราชการกรม ที่เกี่ยวข้อง ตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาให้ได้ข้อยุติหรือได้รับการบรรเทา ทั้งนี้หากการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และการผลักดันการดำเนินการเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงใดให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ตรวจราชการกรมที่เกี่ยวข้องร่วมกัน แก้ไขปัญหาและผลักดันการดำเนินการดังกล่าว และจัดทำรายงานกราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบหรือพิจารณา และให้จัดทำรายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการ รายงานคณะรัฐมนตรีทราบและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ต่อไป สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ได้จัดทำกรอบแนวทางการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการแบบบูรณาการ ดังนี้

๑. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการในภาพรวม

- ๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- ๒) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
- ๓) การพัฒนาชุมชนเมือง

๒. กรอบแนวทางการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ของผู้ตรวจราชการ (Government Innovation Lab)

- ๑) การจัดการประมงอย่างยั่งยืน
- ๒) การเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง
- ๓) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/การพัฒนาในเชิงพื้นที่

การตรวจราชการแบบบูรณาการในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. การเกษตรสร้างมูลค่า

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงเกษตรได้เสนอแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า โดยขอรับจัดสรรงบประมาณ ๗,๗๙๑,๓๗๖.๘ ล้านบาท สบป. เห็นว่าเรื่องการเกษตรสร้างมูลค่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่มุ่งหวังในการสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศที่เพิ่มมากขึ้น มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนที่จะได้รับประโยชน์ในรายได้จากการเกษตรเพิ่มขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากการเกษตรสร้างมูลค่าสามารถดำเนินการได้ผลผลิต และผลลัพธ์ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มุ่งหวัง ซึ่งอาจจะจำเป็นที่จะต้องการการเติมเต็มจากส่วนราชการหลายๆ หน่วยงาน ซึ่งอยู่นอกเหนือจากหน่วยงานหลักตามแผนยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

ผลการตรวจติดตาม มีการส่งเสริมด้านการเกษตรมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องของเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย พบว่าสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายและมีการเชื่อมโยงตลาด ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพื่อจำหน่ายผลิตผลได้ค่อนข้างดี โดยเฉพาะตลาดข้าวสามารถเพิ่มตลาด โดยใช้กลไกสหกรณ์ ในการจำหน่ายในเกษตรกร ทั้งยังมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการเข้าสู่ระบบสหกรณ์ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการตามนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตร คือ การรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร การดำเนินกิจกรรมที่ติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) มีเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพสู่การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด ด้วยการ บูรณาการทุกภาคส่วนตลอดโซ่อุปทานอย่างครบวงจร โดยดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้มีการลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพใช้เองหรือการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิตซึ่งจะทำให้ได้ราคาต่ำกว่าท้องตลาด และยึดหลักการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสมตามข้อมูลแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) การเพิ่มผลผลิตโดยกำหนดแผนการส่งเสริม ให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการคำนวณด้วยระบบอัจฉริยะ (Internet of Thing) ในการบริหารจัดการแปลง เน้นการบริหารจัดการกลุ่มและการเชื่อมโยงตลาด และการพัฒนาสมาชิกให้เป็นเกษตรกรปราดเปื่อง (Smart Farmer)

ข้อเสนอแนะ

๑.๑) เพื่อสร้างการส่งเสริมการปลูกพืชของเกษตรกรเป็นไปตามเป้าหมาย สำนักงานเกษตรจังหวัด ควรประสานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในการจัดหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปลูกพืช

๑.๒) เกษตรแปลงใหญ่เป็นนโยบายการเกษตรที่สำคัญ จังหวัดควรให้คำแนะนำในการหาแหล่งเงินทุน เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชสำคัญดังกล่าว

๑.๓) เกษตรกรที่ยื่นขอตรวจรับรองแปลงมาตรฐาน GAP จำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานตรวจรับรอง ควรเร่งรัดกำหนดแผนและเป้าหมายในการตรวจรับรองแปลง รวมทั้งประสานขอรับการสนับสนุน จากส่วนกลาง เพื่อให้การตรวจรับรองแล้วเสร็จทันการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร รวมไปถึงควรมีการถ่ายงานให้ Outsource เข้ามาเป็นหน่วยตรวจรับรองแปลง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่มีบุคลากรเพียงพอ โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองแปลง

๑.๔) เกษตรกรที่ขาดแรงจูงใจในการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เนื่องจากไม่มีตลาดอินทรีย์รองรับ และราคาผลผลิตไม่แตกต่างจากผลผลิตอื่นๆ จึงขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มช่องทางตลาดอินทรีย์ เช่น โรงพยาบาล แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ราชการ เป็นต้น เพื่อให้ผลผลิตอินทรีย์ มีราคาสูง

๑.๕) ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานในพื้นที่ร่วมกัน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งในเรื่องการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย การเชื่อมโยงตลาดการเกษตรและสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรสำเร็จ ตามเป้าหมาย ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒. การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ)

เนื่องจากนายกรัฐมนตรีนโยบายในฐานประธาน คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่า โดยการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัย การทำงานร่วมกันของส่วนราชการหลายภาคส่วนในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน การดำเนินการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรีนโยบาย สป. จึงกำหนดให้ “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน” เป็นประเด็นสำคัญที่จะดำเนินการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ผลการตรวจติดตาม มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในเขตปฏิรูปที่ดิน และตามนโยบายของ คทช. ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการจัดทำเมนูอาชีพ เชิงบูรณาการ โดยส่งเสริมตามความต้องการของเกษตรกรทั้งในด้านพืช ประมง และด้านปศุสัตว์ เช่น ส่งเสริม การปรับเปลี่ยนพื้นที่เชิงเดี่ยวมาทำเกษตรผสมผสาน มีถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคนิคการเพิ่มผลผลิต ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านพืช ปศุสัตว์ และด้านประมง รวมถึงสนับสนุนปัจจัยการผลิตในด้านต่างๆ แก่ราษฎร พัฒนาองค์ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและการรับรองมาตรฐาน GAP การแปรรูปสินค้าเกษตร และการตลาด

ข้อเสนอแนะ

๒.๑) ขอให้หน่วยงานในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เร่งรัดขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ซึ่งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาการจัดที่ดินทำกินให้แก่ประชาชน เพื่อให้ผลการช่วยเหลือประชาชนเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

๒.๒) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกันในการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ของรัฐ จัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพและการตลาดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยดำเนินการโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะการพัฒนาแปลงใหญ่ เพื่อให้ประชาชนรวมกลุ่มและมีอาชีพทำกินในพื้นที่ของรัฐดังกล่าว รวมถึงบูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับประชาชน ที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ เพื่อให้ข้อมูลของจังหวัดเป็นเอกภาพทุกหน่วยงาน สามารถใช้ร่วมกันได้ ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือประชาชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๓) กรณีมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ให้พิจารณาจัดหาแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร เช่น กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เพื่อนำเงินไปประกอบอาชีพสร้างรายได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอันเกิดจากที่ดินทำกิน

๒.๔) ควรเร่งรัดการสำรวจตรวจสอบการจัดที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร เพื่อให้ราษฎรสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินและนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ รวมถึงให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ในการจัด คทช. ก่อนที่จะเสนอเป็นพื้นที่เป้าหมายต่อไป

๓. การพัฒนาชุมชนเมือง

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้เปลี่ยนฐานการผลิตจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนอย่างมาก “ชุมชนเมือง” จึงเติบโตอย่างรวดเร็ว สิ่งปลูกสร้างเชิงพาณิชย์ได้เกิดขึ้นแทนที่พื้นที่ธรรมชาติและที่ดินเกษตรกรรม สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ภาครัฐจึงได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๙) ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนย่อยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ประกอบกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน และกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ สอน. จึงกำหนดให้การพัฒนาชุมชนเมืองเป็นประเด็นนโยบายที่จะดำเนินการตรวจราชการแบบบูรณาการ โดยผู้ตรวจราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เป็นหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการแบบบูรณาการสำหรับการพัฒนาชุมชนเมือง ในแนวทางที่ ๒ เมืองมีความมั่นคงทางอาหารสามารถรองรับภัยพิบัติและมีฐานทรัพยากรเพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตประชาชน

การตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ของผู้ตรวจราชการ (Government Innovation Lab) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. การจัดการประมงอย่างยั่งยืน

นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นบ้านโดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ และนโยบายหลัก ๒ เรื่อง คือ ๑) เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ในประเด็นพัฒนาภาคเกษตรโดยมีการฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืน บนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมง และทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง ๒) เรื่องการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสีน้ำเงินเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน มีประเด็นการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU) จึงเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญสมควรกำหนดเป็นประเด็นที่จะดำเนินการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (Government Innovation Lab) ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ผลการตรวจติดตาม การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการประมงเป็นอย่างดี มีการจับบันทึกสมุดบันทึกการทำประมงได้อย่างถูกต้องมากขึ้น เนื่องจากเริ่มคุ้นเคยกับการดำเนินการมีการรายงานการแจ้งเข้า – ออก เรือประมงได้อย่างถูกต้อง ไม่พบการกระทำความผิดในกรณีไม่แจ้งเข้าออกเรือประมงในปี ๒๕๖๓ แรงงานประมง ซึ่งทำงานในเรือประมงที่แจ้งเข้าออกในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นแรงงานที่มีหนังสือคนประจำเรือถูกต้อง และจากการตรวจสอบไม่พบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ เรือประมงตามขนาดที่กำหนดติดระบบติดตามเรือ (VMS) ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตามยังพบเรือซึ่งลักลอบทำการประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ แต่มีจำนวนการกระทำความผิดลดลงเมื่อเทียบกับการกระทำความผิดในปี ๒๕๖๒ นับว่าประสบความสำเร็จมากขึ้นในระดับหนึ่งสำหรับการแก้ไขปัญหาประมงที่ผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU)

๒. การเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง

แม่น้ำโขงในปัจจุบันมีความผันผวนเกิดขึ้นมาก น้ำในแม่น้ำโขงลดลงอย่างเป็นนัยสำคัญ อันเป็นการบ่งชี้ว่าสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับตลอดลำน้ำโขงมีการก่อสร้างเขื่อนเกิดขึ้นมากมายทั้งในสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศลาว ซึ่งส่งผลกระทบต่อความผันผวนของแม่น้ำโขง เพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขงดังกล่าว ส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงกับน้ำ เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และการประปาส่วนภูมิภาค เป็นต้น ควรมีการเตรียมการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สปน. จึงเห็นว่าการตรวจราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เรื่อง การเตรียมการของส่วนราชการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของแม่น้ำโขง โดยกระบวนการ (Government Innovation Lab) เป็นการตรวจราชการที่มีความจำเป็น และต้องดำเนินการโดยเร็วต่อไป

ผลการตรวจติดตาม ปัจจุบันพบว่าลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ระดับน้ำลดลงมากกว่าทุกปีและใสมากกว่าปกติ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงทางอุทกวิทยา ของปริมาณน้ำรวมถึง การไหลของน้ำที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดทั้งลุ่มน้ำโขง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ทั้งในด้านสภาพดิน การเพาะปลูกพืช การทำประมงและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศ รวมถึงวิถีชีวิตของประชาชน และการท่องเที่ยว โดยมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงผลกระทบ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวของพื้นที่ที่เป็นข้อเท็จจริงจากประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างการรับรู้ ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและแนวทางการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐควรมีการออกแบบแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำโขงอย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ การดำเนินการของสำนักบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี (สบนร.) เพื่อแก้ไขปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศในลุ่มแม่น้ำโขง โดยที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศในลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอ ของ สบนร. ดังนี้ ๑) แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศในลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีหน้าที่ และอำนาจในการประสานงาน และปรึกษาหารือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ ระดับชาติในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาก่อนนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป ๒) ประสานและติดตามการดำเนินการด้านอื่นๆ กับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศในลุ่มแม่น้ำโขง

๓. การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/การพัฒนาในเชิงพื้นที่

ประเด็นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/การพัฒนาในเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการ Government Innovation Lab ประกอบด้วย

๑. นโยบายสำคัญของรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาภาค
๒. ข้อร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ
๓. การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล/การทำประชาคม
๔. เรื่องร้องเรียนผ่าน ก.ธ.จ./เว็บไซต์ www.๑๑๑๑.go.th
๕. ปัญหาเฉพาะพื้นที่

การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ

พัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

และคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

เพื่อให้ขับเคลื่อนตามแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปด้วยความเหมาะสม เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๑๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๙๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ประกอบไปด้วย ๕ คณะ ได้แก่

คณะที่ ๑ ภาคกลาง

จำนวน ๑๗ จังหวัด โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายปราโมทย์ ยาใจ) เป็นประธาน คณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (นายฉันทานนท์ วรรณเขจร) และ (นายประยูร อินสกุล) เป็นรองประธาน คณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖, ๗ และ ๑๐ เป็นคณะทำงาน และเลขานุการร่วม

คณะที่ ๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวน ๒๐ จังหวัด มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายคมสัน จำรูญพงษ์) เป็นประธาน คณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (ว่าที่ร้อยตรีภุชญงค์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล) และ (นางดาเรศร์ กิตติโยภาส) เป็นรองประธานคณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๓, ๔, ๕ และ ๑๑ เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม

คณะที่ ๓ ภาคตะวันออก

จำนวน ๘ จังหวัด มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอำพันธ์ เวศตันติ) เป็นประธาน คณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖ คณะทำงานและเลขานุการร่วม ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖) คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะที่ ๔ ภาคเหนือ

จำนวน ๑๗ จังหวัด มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวีรชาติ เชื้อนรัตน์) เป็นประธาน คณะทำงาน ผู้ตรวจราชการฯ (นายรัตนะ สวามีชัย) เป็นรองประธานคณะทำงาน (ช่วงระยะเวลา ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓) / ผู้ตรวจราชการฯ (นายพีรพันธ์ คอทอง) เป็นรองประธานคณะทำงาน (ช่วงระยะเวลา ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ปัจจุบัน) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดและผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑, ๒ และ ๑๒ เป็นคณะทำงาน และเลขานุการร่วม

คณะที่ ๕ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน

จำนวน ๑๔ จังหวัด มีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายมนัส กำเนิดมณี) เป็นประธาน คณะทำงาน หัวหน้าผู้ตรวจราชการฯ (นายอภัย สุทธิสังข์) และผู้ตรวจราชการฯ (นายอรุณชัย พุทธเจริญ) เป็นรองประธานคณะทำงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ที่ได้รับมอบหมายดูแลในพื้นที่) เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘ และ ๙ เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม

โดยคณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ขับเคลื่อน กำกับ เร่งรัด ติดตาม และตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง รวมทั้ง บูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร

ดำเนินการในพื้นที่ ๑๑ จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สระบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี นครปฐม เพชรบุรี พิจิตรโลก

กรมการข้าว เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ดำเนินการในกิจกรรม (๑) กิจกรรมพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตข้าว กข ๔๓ (๒) กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวนุ่มครบวงจร (กข ๗๙) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๑๘.๑๘๘๘ ล้านบาท และได้มีการโอนคืนตามมติ คณะรัฐมนตรี ๑ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๙.๕๒๗๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๓

ผลการดำเนินงาน

๑. การพัฒนาด้านการผลิต โดยมีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว งบประมาณ ๙.๙๐๐๐ ล้านบาท อนุมัติผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๔๓ จำนวน ๒๓๑,๓๐๐ กิโลกรัม วงเงิน ๔,๖๔๘,๕๒๕ บาท ในพื้นที่ ๒๓,๑๒๗ ไร่ อนุมัติผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๗๙ จำนวน ๒๑๕,๑๐๐ กิโลกรัม วงเงิน ๓,๘๒๔,๙๗๕ บาท ในพื้นที่ ๒๑,๔๘๙.๕๐ ไร่

๒. การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว GAP งบประมาณ ๑ ล้านบาท โดยเกษตรกรขอรับการตรวจรับรองแบบกลุ่ม และแบบเดี่ยว จำนวน ๒๒๐ ราย ๒๔๑ แปลง พื้นที่ ๔,๑๗๓ ไร่ มีการจัดประชุมทบทวนการออกหนังสือรับรองการปฏิบัติตามระบบการผลิตข้าว GAP ภายใต้โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๓ และกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

๓. การสร้างความเข้มแข็ง/ถ่ายทอดองค์ความรู้ งบประมาณ ๑.๕๕๑๒ ล้านบาท โดยมีการจัดเวทีชุมชนเพื่อทำความเข้าใจกับรายกิจกรรมในโครงการและวางแผนการผลิต ดำเนินการให้ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ตลอดจนการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้านการจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) มีการดำเนินการแล้ว ได้แก่ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท นครปฐม ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และจังหวัดพิจิตรโลก

๔. ค่าใช้จ่ายในการตรวจคุณภาพเมล็ดพันธุ์งบประมาณ ๐.๒ ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่าง การดำเนินการในฤดูการผลิตข้าวนาปี และจัดซื้อจัดจ้างวัสดุที่ใช้ในการตรวจคุณภาพเมล็ดพันธุ์ สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดชัยนาท กำแพงเพชร ราชบุรี พิจิตรโลก และศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ลพบุรี ชัยนาท

๕. การประชุมเชื่อมโยง และสรุปวางแผน/สรุปผลการดำเนินงานงบประมาณ ๐.๑๒๖ ล้านบาท โดยมีการประชุมหารือเพื่อติดตามการดำเนินงานโครงการร่วมกับหน่วยงานภูมิภาคและการประชุมเชื่อมโยงภายใต้โครงการเพื่อหาแนวทางการเชื่อมโยงตลาดร่วมกันภายในกรมการข้าว และมีแผนการเชิญสมาคมที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการค้าข้าวที่สนใจเพื่อเชื่อมโยงตลาด

๖. การเผยแพร่องค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์ งบประมาณ ๑.๗ ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างออกแบบและการจัดซื้อจัดจ้างทำสื่อเผยแพร่และรวบรวมข้อมูล

๖.๑ สปอตโทรทัศน์ ความยาว ๓๐ วินาที เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๔๓ จำนวนเงิน ๐.๕ ล้านบาท

๖.๒ การเผยแพร่องค์ความรู้ เอกสารแผ่นพับ/เอกสารวิชาการข้าวนุ่ม/เอกสารประกอบ การขอรับรองระบบ GAP จำนวนเงิน ๐.๗ ล้านบาท

๖.๓ การการประชุมสัมมนาข้าวเจ้าพันธุ์แบบครบวงจร จำนวนเงิน ๐.๕ ล้านบาท

๗. การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยการจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พิษณุโลก จำนวน ๑ คน และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ จำนวน ๑ คน

๘. การบริหารจัดการโครงการ งบประมาณ ๐.๐๒ ล้านบาท โดยดำเนินการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานโครงการ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ จำนวน ๒๐๐ เล่ม

๙. การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ ๑.๒๖ ล้านบาท แต่เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ไม่สามารถติดตามงานในส่วนภูมิภาค ได้ตามแผน และบางพื้นที่ได้เริ่มลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ตลอดจนเก็บข้อมูล ด้านการวางแผนการตลาด

๑๐. การอำนวยการ ๐.๕๗๑๖ ล้านบาท มีการใช้งบประมาณเพื่อซ่อมแซม และเป็นค่าอำนวยการ เพื่อดำเนินงานโครงการในส่วนที่เป็นงานด้านบริหารโครงการ

๑๑. วัสดุสำนักงาน น้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเช่าเหมา ๐.๑๐๐๐ ล้านบาท มีการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน จำนวน ๑ ครั้ง กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานสนับสนุน ดำเนินการในกิจกรรม (๓) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่ ปลุกข้าว กข ๔๓ และ กข ๗๙ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๔.๔๗๐๐ ล้านบาท และได้มีการโอนคืนตาม มติคณะรัฐมนตรี ๑ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๓.๔๓๘๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๔๑

ผลการดำเนินงาน

๑. ไถกลบตอซัง จดเผาฟางและตอซังพืชเป้าหมาย ๘๐ แปลง ดำเนินการแล้ว ๘๐ แปลง คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐ เบิกจ่ายแล้ว ๑.๕๔๖๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๓

๒. บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช เป้าหมาย ๘๐๐ ตัวอย่าง ดำเนินการแล้ว ๗๕๐ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๕ เบิกจ่ายแล้ว ๐.๑๑๕๐ ล้านบาท

หมายเหตุ สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี ยังไม่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ดินรอบ ๒ เนื่องจากอยู่ระหว่าง รอเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตถึงจะเข้าพื้นที่เก็บตัวอย่างดินนำมาวิเคราะห์ดินต่อไป

๓. สาธิตการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ เป้าหมาย ๖๒,๐๐๐ ลิตร ดำเนินการแล้ว ๖๒,๐๐๐ ลิตร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เบิกจ่ายแล้ว ๐.๘๐๖๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔. งบอำนวยการ เบิกจ่ายแล้ว ๐.๕๗๑๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๘๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และความสมดุล ของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสังแวดล้อม

ดำเนินการในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท และจังหวัดอ่างทอง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง โดยกรมชลประทาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๘๘๘.๔๔๖๙ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๔๘๐.๕๘๐๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๒

หมายเหตุ : ตัดยอดข้อมูล ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรมชลประทาน ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู ขอนแก่น ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ อุดรราชธานี นครพนม มุกดาหาร ยโสธร อำนาจเจริญ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา สุรินทร์ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๒,๖๘๖.๓๖ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๒,๐๒๔.๕๓๒๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๖ พื้นที่การดำเนินงานตามแผนงาน ๒๙,๒๕๙ ไร่ รวมทั้งสิ้น ๑๐๒ รายการ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างทั้งหมด

๒. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรมการข้าว ดำเนินการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพชั้นเลิศในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม และจังหวัดยโสธร โดยมีการรับสมัครและจัดทำทะเบียนข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จัดเวทีชุมชน บริหารจัดการปัจจัยการผลิตด้วยการส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดีมีคุณภาพใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ ส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดด้วยการพัฒนาและเชื่อมโยงด้านการตลาดข้าว และบริหารจัดการโครงการโดยการพัฒนาและเชื่อมโยงด้านการตลาดข้าว งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๒๓.๒๗๖๕ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๑๗.๑๒๙๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๙

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ โดยการสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่วิเคราะห์ดินตามสภาพดินปัญหาจากฐานข้อมูลดิน และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับพื้นที่การผลิตพืช เป้าหมาย ๑๐,๐๐๐ ไร่ ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ และมหาสารคาม ผลการดำเนินงาน ๑๐,๐๐๐ ไร่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๑๓.๓๙๐๐ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๑๑.๖๖๕๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๒

๓. โครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ไม้ดอกไม้ประดับ)

กรมส่งเสริมการเกษตร มีการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้า และดำเนินการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตไม้ดอก ไม้ประดับอย่างมีคุณภาพ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๓.๘๘๘๒ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๓.๕๔๘๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓๐

๔. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อและโคนมคุณภาพสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรมปศุสัตว์ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม นครพนม และนครราชสีมา มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการอาหารสัตว์ (Feed Center) ๔ แห่ง บริการผลิตอาหาร TMR ๕๐๖ ตัน ให้กับเกษตรกร ๑๙๐ ราย มีเกษตรกรดูงานการผลิต ๓๒ ครั้ง มีเกษตรกรเข้าร่วม ๗๒๐ ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๓๔.๖๓๐๐ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๒๙.๔๓๗๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๐

๕. โครงการยกระดับการผลิตหม่อนไหมและฝ้ายแบบครบวงจร

กรมหม่อนไหม ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์ มีการดำเนินการสนับสนุนท่อนพันธุ์หม่อนให้กับเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของการดำเนินงาน ทำให้มีพื้นที่ปลูกหม่อนเพิ่มขึ้น จำนวน ๓,๐๐๐ ไร่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๑๑.๕๔๔๓ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย ๗.๔๗๒๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗๓

หมายเหตุ : ตัดยอดข้อมูล ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

ภาคตะวันออก

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๑. โครงการพัฒนาการผลิตสินค้าด้านการเกษตรภาคตะวันออก

กรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณที่จัดสรร ๑๑,๒๑๐,๕๐๐ บาท ดำเนินการในแหล่งผลิตไม้ผล ๘ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และจังหวัดสระแก้ว

กิจกรรมเพิ่มมูลค่าผลผลิตไม้ผลในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

๑. พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตไม้ผล ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๒. พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับเปลี่ยนสู่การเปลี่ยนแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm)

๓. พัฒนาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเพื่อการแข่งขันในระดับ EEC

๔. ยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทยฉบับที่ ๓ ระยะเวลา ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)

๕. บริหารจัดการโครงการ

มีผลการดำเนินงานได้แก่ อบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๒๗๐ รายพัฒนาสินค้าไม้ผลที่เหมาะสม กับพื้นที่สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ จำนวน ๕ สินค้า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ๑๑,๑๑๐,๕๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๑

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๒. โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนภาคตะวันออกด้านอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุน

กรมวิชาการเกษตร งบประมาณที่จัดสรร ๔,๔๕๒,๕๐๐ บาท ดำเนินการในพื้นที่เศรษฐกิจ ชายแดนบ้านผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

กิจกรรมพัฒนาเพิ่มศักยภาพด้านตรวจพืชจันทบุรี ขณะนี้อยู่ระหว่างการสร้างอาคารสำนักงาน ซึ่งจะแล้วเสร็จในเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ เนื่องจากการก่อสร้างได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีผลการเบิกจ่าย ๗๘๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ก่อหนี้ผูกพันแล้ว ๓,๙๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและจัดการระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๓. โครงการแก้ไขปัญหามลพิษทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ภาคตะวันออก)

กรมชลประทาน งบประมาณที่จัดสรร ๕๔๔,๔๙๗,๒๙๐ บาท ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง ตราด ปราจีนบุรี และนครนายก

กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออก ดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๑,๕๐๐ ไร่ ได้แก่ สร้างแก้มลิง ๑ แห่ง ประตุน้ำ ๑ แห่ง ฝาย ๔ แห่ง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๒ แห่ง ระบบระบายน้ำ ๑ แห่ง และโครงการปรับปรุง ๓ แห่ง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐ มีผลการเบิกจ่าย ๓๒๖,๖๙๘,๓๗๔ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ก่อหนี้ผูกพันแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

หมายเหตุ : ตัดยอดข้อมูล ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

ภาคเหนือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกฐานะเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

๑. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

กรมปศุสัตว์ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน น่าน พะเยา และจังหวัดแพร่ โดยเกษตรกรได้รับการพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๖๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากแผนที่ตั้งไว้งบประมาณที่จัดสรร ๑,๑๑๒,๔๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑,๑๑๒,๔๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย

กรมปศุสัตว์ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำปาง และเพชรบูรณ์ โดยมีการจัดตั้งศูนย์บริการ พืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ภาคเหนือ ๑ แห่ง เกษตรกรเข้ารับบริการ Feed Center จำนวน ๑๐๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากแผนที่ตั้งไว้ งบประมาณที่จัดสรร ๑๗,๕๒๕,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑๖,๕๗๑,๐๐๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๖

๓. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินที่เหมาะสมและส่งเสริมระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ให้กับเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบน

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน เชียงรายแพร่ พะเยา และน่าน งบประมาณที่จัดสรร ๒,๓๔๐,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑,๙๕๖,๕๓๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๖๑

๔. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

กรมประมง ดำเนินการในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๕ จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ และจังหวัดลำปาง มีปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงาน เนื่องจากต้องโอนเงินงบประมาณคืน เพื่อนำเข้า พ.ร.บ. โอนเงินงบประมาณรายจ่าย คงเหลือกิจกรรมที่ ๑ คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๓๕๐ ราย โดยมีเกษตรกร เข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน ๓๕๐ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากแผนที่ตั้งไว้ งบประมาณที่จัดสรร ๑๔๐,๕๐๙ บาท จากเดิม ๓,๔๙๖,๘๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑๓๐,๔๘๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๘๗

๕. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ (ภาคเหนือ)

แหล่งผลิตพืชที่ได้รับการตรวจสอบเพื่อรับรองมาตรฐานตามระบบเกษตรอินทรีย์ (ภาคเหนือตอนบน) เป้าหมายจำนวน ๗๕๐ ฟาร์ม รับผิดชอบโดย กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ลำพูน เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำปาง และจังหวัดแพร่ งบประมาณที่จัดสรร ๒,๕๐๒,๖๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑,๙๓๕,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๕ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ตรวจรับรอง

๖. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์กิจกรรมส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภาคเหนือตอนบน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินภาคเหนือ จำนวน ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และจังหวัดลำพูน งบประมาณที่จัดสรร ๔,๑๓๔,๒๐ บาท จากเดิม ๔,๘๕๓,๗๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๓,๔๒๘,๑๙๑.๓๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึงป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน

โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ภาคเหนือ)

กรมชลประทาน ดำเนินการทั้งสิ้น ๒๙ แห่ง ในพื้นที่จังหวัดลำปาง (๔) เพชรบูรณ์ (๒) อุตรดิตถ์ (๔) อุทัยธานี (๖) เชียงใหม่ (๒) น่าน (๑) แพร่ (๑) เชียงราย (๑) พิจิตร (๑) พะเยา (๑) กำแพงเพชร (๒) นครสวรรค์ (๒) แพร่ (๑) และจังหวัดสุโขทัย (๑) งบประมาณที่จัดสรร ๑,๑๘๑,๔๐๘,๑๑๑ บาท จากเดิม ๑,๒๔๘,๐๗๓,๘๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๗๑๕,๘๙๙,๘๙๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๐ ทั้งนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ร้อยละ ๔๒.๙๐ โดยหลายโครงการไม่สามารถดำเนินการเสร็จภายใน ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ และมีบางโครงการ คาดจะเสร็จ มีนาคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ : ข้อมูลคาดการณ์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน

กรมชลประทาน

ดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร (ภาคใต้ชายแดน) ในพื้นที่จังหวัดยะลาราชธิราช และจังหวัดปัตตานี งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๖๖,๕๐๐,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๙๙๙,๔๑๗.๓๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๐ และโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ภาคใต้) ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง ภูเก็ต ระนอง สงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑,๔๐๒,๒๒๓,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๓๘๔,๙๒๘,๙๙๙.๙๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๕

กรมปศุสัตว์

ดำเนินการโครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร (ภาคใต้) ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๗,๑๓๒,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๔,๗๓๖,๑๕๔.๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๑ ทั้งนี้ การดำเนินงานไม่เป็นตามแผนเนื่องจากโครงการได้รับงบประมาณในไตรมาสที่ ๓ ซึ่งล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด

กรมการข้าว

ดำเนินการโครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร (ภาคใต้) ในกิจกรรมการผลิตข้าวพื้นเมืองที่เป็นอัตลักษณ์ในพื้นที่ ๑๐ อำเภอ ในจังหวัดพัทลุง งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๔,๒๑๐,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑๘๑,๒๐๙.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๐ โดยดำเนินการจัดประชุมส่งเสริมการขึ้นทะเบียนข้าว GI ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แล้ว ๓๕๒ ราย และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนเตรียมพื้นที่การผลิตข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (การกำจัดวัชพืชวิธีเขตกรรม) ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แล้ว ๓๕ กลุ่มและอยู่ระหว่างแผนการดำเนินงานในเรื่องการตรวจรับรองระบบข้าว GI การแปรรูปต่อยอดผลิตภัณฑ์ สนับสนุนระบบโรงสี GMP และเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าว GI ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ และบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

กรมวิชาการเกษตร

ดำเนินการโครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร (ภาคใต้) ได้แก่สินค้า มะพร้าว ทุเรียน และมังคุด โดยมีจำนวนเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชและขยายชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชและปุ๋ยชีวภาพ ๑๒๐ ราย ได้รูปแบบการผลิตพืชผสมผสานในสวนปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ GAP ๑ รูปแบบ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๑,๑๘๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๐ และโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร (ภาคใต้ชายแดน) โดยมีจำนวนเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชและขยายชีวภัณฑ์ ควบคุมศัตรูพืชเป้าหมาย ๗๕ ราย ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๔,๓๖๖,๒๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๘๕๘,๓๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๖

กรมพัฒนาที่ดิน

๑) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพัทลุง สงขลา สตูล ชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร ตรัง และจังหวัดพัทลุง ทั้งหมด ๗ กิจกรรม ได้แก่

- กิจกรรมที่ ๑ พัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวสาลีภาคใต้
- กิจกรรมที่ ๒ พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่ปลูกไม้ผลภาคใต้
- กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่ปลูกมะพร้าวภาคใต้
- กิจกรรมที่ ๔ พัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ภาคใต้
- กิจกรรมที่ ๕ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่ภาคใต้
- กิจกรรมที่ ๖ นำร่องหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์
- กิจกรรมที่ ๗ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่ดินเสื่อมโทรมภาคใต้

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑๐๐,๐๙๖,๖๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๓๑,๖๙๑,๐๒๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๖

๒) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรม กำจัดขยะอินทรีย์เพื่อชุมชนภาคใต้ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสงขลา สตูล พัทลุง และตรัง งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๕,๓๖๖,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๒,๐๓๑,๘๖๕.๘๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๗

๓) โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร ดำเนินการในพื้นที่ปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส ทั้งหมด ๓ กิจกรรม ได้แก่

- กิจกรรมที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล
- กิจกรรมที่ ๒ พัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกพืชเกษตรผสมผสาน
- กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาคุณภาพดินในการทำเกษตรผสมผสานเพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ ภาคใต้ชายแดน

กรมส่งเสริมการเกษตร

๑) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๙,๖๗๒,๓๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๔,๔๔๕,๑๘๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๙๖ ดำเนินการทั้งหมด ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑.๑) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาการบริหารจัดการมะพร้าว ดำเนินการในพื้นที่ภาคใต้ รวม ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา นครศรีธรรมราช กระบี่ ภูเก็ต และจังหวัดสงขลา

๑.๒) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการผลิตไม้ผลสู่มาตรฐานการส่งออก (ทุเรียน/มังคุด) ดำเนินการในพื้นที่แหล่งผลิตไม้ผล ๑๑ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี กระบี่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล และจังหวัดสงขลา

๑.๓) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่สวนปาล์มน้ำมัน สวนยางพารา ดำเนินการในพื้นที่ ๑๑ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี กระบี่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล และจังหวัดสงขลา ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการอบรมเกษตรกรได้ตามเป้าหมาย

๒) โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑๒,๕๔๕,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่าย ๒,๓๙๖,๕๓๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๐ ดำเนินการทั้งหมด ๒ กิจกรรม ได้แก่

๒.๑) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรสินค้าไม้ผล ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลองกอง

๒.๒) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สินค้ามะพร้าวแกง ดำเนินการในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการอบรมเกษตรกรได้ตามเป้าหมาย

หมายเหตุ : ตัดยอดข้อมูล ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

การตรวจราชการในส่วนภูมิภาค

ร่วมกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี

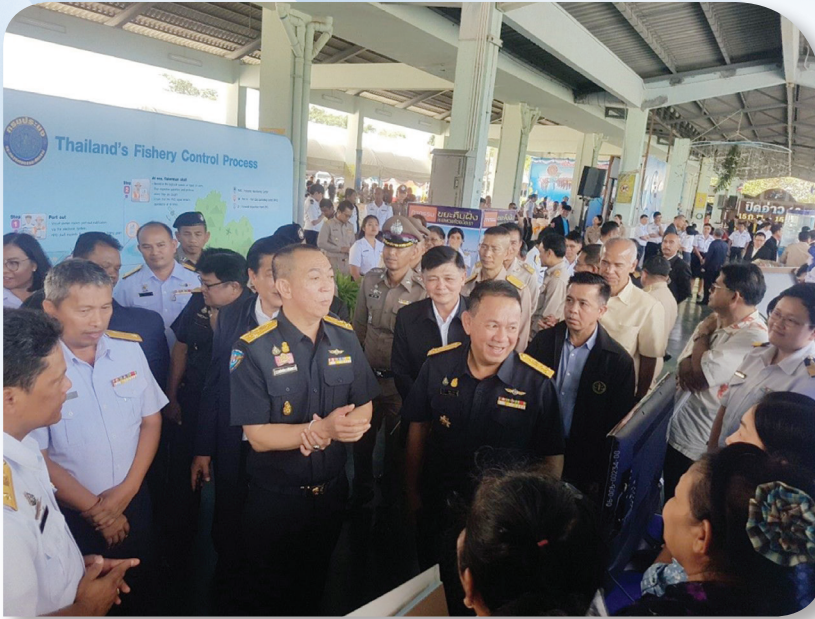
วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ นายมนัส กำเนิดมณี ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และนายอรุณชัย พุทธรเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมลงพื้นที่ตรวจราชการกับนายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพบปะและรับฟังปัญหาของกลุ่มชาวประมงจังหวัดภูเก็ต เกี่ยวกับการทำประมงน้ำตื้น และประมงน้ำลึกของจังหวัดภูเก็ต

วันที่ ๕ - ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ นายอรุณชัย พุทธรเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมตรวจราชการในพื้นที่จังหวัดสงขลา ร่วมกับ ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมคณะผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓ นายอรุณชัย พุทธรเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมตรวจราชการในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พัทลุง และสงขลา ร่วมกับ นายประภัตร โพธสุธน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมคณะ

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ นายอรุณชัย พุทธเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมตรวจราชการในพื้นที่ จังหวัดชุมพร ร่วมกับ ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมคณะผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ นายปราโมทย์ ยาใจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมโครงการจัดงาน กระจายสินค้าเกลือทะเลจากสหกรณ์ผู้ผลิตถึงผู้บริโภค ณ สหกรณ์การเกษตรเกลือทะเลไทยเพชรบุรี จำกัด อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยมี นายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในพิธี

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ นายปราโมทย์ ยาใจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมพิธีเปิดปฏิบัติการฝนหลวงสู้ภัยแล้ง ประจำปี ๒๕๖๓ ณ สนามบิน นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในพิธี พร้อมคณะผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมเปิดงาน

วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายพีรพันธุ์ คอกทอง ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ร่วมกับ นางสาวมนัญญา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเข้าร่วมพิธีเปิด “งานวันเริ่มต้นฤดูกาลทำนาและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดอุทัยธานี” ณ พื้นที่โคกหนองนาถากะยาย บ้านวังตอยาง ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมงาน

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ น. นายพีรพันธุ์ คอกทอง ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่จังหวัดพะเยา ร่วมกับ ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเข้าร่วมพิธีเปิดโครงการ ปศุสัตว์เคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติฯ ณ เทศบาลตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา พร้อมทั้งเยี่ยมชมนิทรรศการของหน่วยงานในสังกัดฯ และภาคีเครือข่าย เช่น การผ่าตัดทำหมัน ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข - แมว การรักษาพยาบาลสัตว์ กิจกรรมการตรวจวินิจฉัยโรคทางห้องปฏิบัติการ เป็นต้น และร่วมเปิดโครงการจิตอาสาพระราชทาน สร้างฝายชะลอน้ำในพื้นที่อำเภอแม่ใจ ๖๘ พรรษา ๖๘ ฝ่าย ณ ลำห้วยแม่ใจ (ห้วยหก) อ.แม่ใจ จ.พะเยา เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มพื้นที่ชลประทานซึ่งจะสามารถป้องกันปัญหาลำห้วยแล้ง และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตร

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายประยูร อินสกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมติดตามงานโครงการพัฒนาความเป็นอยู่ข้าราชการอย่างยั่งยืน โดยมีนายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในการประชุม พร้อมด้วยผู้แทนโครงการคืนคุณแผ่นดิน ผู้แทนจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ ห้องประชุม กรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ จังหวัดลพบุรี เพื่อติดตามการขับเคลื่อนงานโครงการพัฒนาความเป็นอยู่ข้าราชการอย่างยั่งยืน

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ นายอำพันธุ์ เวฬุตันติ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมการลงพื้นที่ตรวจติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของหมู่บ้านเกษตรกรรมหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดย นายประภัตร โพธสุธน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วยคณะหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องร่วมลงพื้นที่

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ นางดาเรศร์ กิตติโยภาส ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะที่ปรึกษาคณะกรรมการประสานงานและบูรณาการโครงการเพิ่มศักยภาพและการจัดการธุรกิจไฟฟ้าไม้น้ำมันเศรษฐกิจชุมชน ลงพื้นที่ร่วมกับ นายสุทธิชัย จรูญเนตร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อประชุมคณะกรรมการฯ และติดตามการดำเนินงานโครงการเพิ่มศักยภาพและการจัดการธุรกิจไฟฟ้าไม้น้ำมันเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงร่วมพิธีเปิดศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้น้ำมัน ณ ศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้น้ำมัน (สวนไข่มุกบัว) บ้านจิกแตก ตำบลจิกแตก อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ นางดาเรศร์ กิตติโยภาส ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมประชุมเพื่อติดตามงานนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center: AIC) โดยมีนายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานการประชุม ณ ห้องประชุมสุนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตำบลสุนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ นายฉันทานนท์ วรรณเขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดินทางตรวจเยี่ยมฟาร์มโคนม บริษัท เชียงใหม่เฟรชมิลค์ จำกัด ตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ร่วมกับนายนาถพัฒน์ แก้วทอง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับฟังการบรรยายและเยี่ยมชม ระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียและลานตากตะกอนเพื่อผลิตปุ๋ยชีวภาพ

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วยนายอนันต์ สุวรรณรัตน์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายอำพันรุ้ เวฬุตันติ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม/ระดับจังหวัด นายอำเภอปลวกแดง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์น้ำและมาตรการรองรับสถานการณ์ตะวันออก (EEC) ในพื้นที่ ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ณ อ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ นายอรุณชัย พุทธเจริญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมตรวจราชการในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ นายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะ เพื่อติดตามงานนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC)

วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ นายปรโมทย์ ยาใจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๒ เขตตรวจราชการที่ ๔ โดยมี นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลและมอบนโยบายในการปฏิบัติราชการ

วันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓ นางดารศรี กิตติโยภาส ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมลงพื้นที่ร่วมติดตามการดำเนินงานภายใต้นโยบาย “การตลาดนำการเกษตร” และ “โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่” ณ วัดคลองทรายเหนือ หมู่ ๔ ตำบลหนองหญ้าไทร อำเภอสากเหล็ก และตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ซึ่งนำโดยนราพัฒน์ แก้วทอง ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมเพื่อการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ นางดาเรศร์ กิตติโยภาส ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าร่วมประชุมขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงาน ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) กลุ่มพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ๒ ณ ห้องประชุมบอลรูม AB โรงแรมยูเพลส มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยมีนายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในการประชุม

วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. นายปรามโทย์ ยาใจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมี พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นประธานการประชุม พร้อมด้วย พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี เป็นรองประธานที่ประชุมได้รายงานความก้าวหน้าโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะเพิน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในหลายด้าน โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ต่อยอดการดำเนินงานหลังจากการก่อสร้างแหล่งน้ำ เพื่อพัฒนาการเกษตรทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ โดยการ บูรณาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเกิดประโยชน์แก่ราษฎรเป็นสำคัญ

www.moac.go.th